

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
НАРОДНА СКУПШТИНА
ЧЕТВРТО ВАНРЕДНО ЗАСЕДАЊЕ
Други дан рада
25. август 2017. године

(Седница је почела у 10.05 часова. Председава Маја Гојковић,
председник Народне скупштине.)

*
*   *

ПРЕДСЕДНИК: Поштовани посланици, настављамо рад седнице Четвртог ванредног заседања Народне скупштине Републике Србије у Једанаестом сазиву.

На основу службене евиденције о присутности народних посланика констатујем да седници присуствује 106 народних посланика.

Ради утврђивања броја народних посланика присутних у сали, молим народне посланике да убаце своје идентификационе картице у посланичке јединице електронског система за гласање.

Констатујем да је применом електронског система за гласање утврђено да је у сали присутно 89 народних посланика и да можемо да наставимо са радом.

Обавештавам вас да су ме данас обавестили да неће присуствовати седници посланици Даница Буквић и Ђорђе Милићевић.

Прелазимо на 1. тачку дневног реда – ПРЕДЛОГ ЗАКОНА О ИЗМЕНИ И ДОПУНАМА ЗАКОНА О ПОЉОПРИВРЕДНОМ ЗЕМЉИШТУ (наставак начелног претреса).

Реч има народни посланик Александар Марковић.

Изволите.

Нека се пријави Александар Марковић, следећа је Вјерица Радета.

АЛЕКСАНДАР МАРКОВИЋ: Захваљујем, председавајућа.

Министре, представници Министарства, даме и господа народни посланици, одмах на почетку свог излагања желим да кажем да подржавам предложене измене и допуне Закона о пољопривредном земљишту. Како је

овлашћени представник наше посланичке групе, Влада Орлић, јуче и нагласио, ми овим изменама показујемо да водимо рачуна о две суштински најважније ствари: прва је очување националних интереса, а друга је испуњавање међународних обавеза које смо као држава преузели.

Ту долазимо до оне давне разлике између нас и оних којих седе углавном прекопута мене, а данас нису у сали, а та главна разлика је одговорност. Одговорност је та нит која нас раздваја, нас који одговорно приступамо овој али и свим осталим темама, и њих који све, апсолутно све прилагођавају дневној политици, па су тако, по потреби, и Европејци и беспоговорни заговорници европских интеграција (како оно беше, „Европа нема алтернативу“ итд.), а када се промене околности, када постану опозиција, тада их више не занима ни ЕУ, ни европске интеграције, ни европски пут Србије, ништа их више не занима. До јуче је главна мантра, главна фраза била – Европа нема алтернативу. Данас су очигледно одустали од тога, данас су постали евроскептици, па смо свашта слушали у досадашњем току расправе, током јучерашњег дана.

Али хајде да видимо како стоје чињенице када је реч о овом предлогу закона. Хајде да видимо шта је то што су они нама замерали и да ли те замерке уопште имају смисла.

Заштиту националних интереса које сам споменуо малопре управо ће омогућити предложене измене Закона, за које у старту одмах морам да нагласим да су апсолутно у складу са Уставом Републике Србије, с обзиром на то да је и то јуче била једна од замерки.

Дакле, поновићемо да је предвиђен рок од десет година од усвајања закона у коме физичка лица која су држављани ЕУ морају да имају пребивалиште, односно настањење у Србији да би уопште могла да купе пољопривредно земљиште, нагласићу – у приватној својини. Још једном желим да истакнем да пољопривредно земљиште у државној својини није предмет ове расправе, већ само пољопривредно земљиште у приватној својини. Дакле, странац који би желео да купи земљиште у Србији мора да га обрађује најмање три године и да има активно регистровано пољопривредно газдинство у трајању од десет година, то је неколико пута наглашено јуче у расправи. Осим тога, мора да има алат, опрему, машине за обраду итд., а постоји ограничење да ће моћи да купи до два хектара земље.

Још бих истакао да предмет куповине не могу бити пољопривредна земљишта која су у складу са посебним законима и планским актима дефинисана као грађевинско земљиште, као ни заштићено природно добро, нити парцеле у близини војних комплекса.

Оно што је такође предвиђено овим предлогом, то је да Република Србија има право прече куповине земљишта, коју одобрава Влада на

предлог комисије. Осим тога, предвиђена је процедура која детаљно разрађује овај поступак, дакле процедура образовања комисије, као и прописивање рокова, услова и поступка права прече куповине.

Као што видите, све је то прописано, врло јасно прописано и врло таксативно наведено у овом предлогу, само је требало прочитати овај закон. Нажалост, неки посланици очигледно су били или сувише лењи да прочитају Предлог закона или их то уопште није интересовало, али су дошли овде јуче са унапред припремљеном причом, са унапред припремљеним текстом, који нема много везе са реалношћу. Не занима их оно што пише у закону, али их занима да овде проспу неколико фраза, флоскула и ствар прође. То је резултирало тиме да током јучерашњег дана слушамо овде разне којештарије од неких посланика, понављам, који седе углавном прекопута мене, а један се управо смеје.

Из свих разлога које сам навео, позивам вас да у дану за гласање подржимо предложене измене Закона.

ПРЕДСЕДНИК: Реч има Вјерица Радета, а нека се припреми Дубравка Филиповски.

ВЈЕРИЦА РАДЕТА: Даме и господо народни посланици, приближава се 1. септембар, дан о којем се већ месецима прича као о дану када ће почети распродаја најплодније српске земље странцима. Предлог закона о којем се расправља већ два дана заправо то легализује. Нема ни говора о томе да ћете овим предлогом закона (што би Ана Брнабић рекла, закона који је усвојила Влада, што је очигледно) нешто у томе променити. Тачно је да се месецима о томе говори, да се јавност поприлично ускомешала и да људи нису задовољни што ће се наставити, а не започети, продаја наше пољопривредне земље странцима. Кажем наставити зато што је то у време оне претпретходне власти такође било актуелно, када су разни Тодорићи куповали земљу по Србији, а сада ће то моћи да раде и сви остали. Ви у овом предлогу закона говорите само о неким ограничењима за странце из земаља ЕУ, али не кажете шта ће бити са неким који нису у ЕУ, на који начин ће земљу куповати или закупљивати, рецимо, арапске фирме, а о једном конкретном примеру ћу мало касније нешто да кажем, да вас подсетим.

Дакле, није овај предлог закона у складу са Уставом Републике Србије. Министар је јуче помињао Закон о својинскоправним односима као кровни закон када је у питању продаја пољопривредног земљишта, али министар или није прочитао цео Закон или нешто није добро разумео, јер управо у том закону, а у складу с Уставом Републике Србије, недвосмислено стоји да се природна богатства не могу продавати странцима.

Земљиште је природно богатство. Сва рудна богатства налазе се у земљишту, у земљи; извори воде су у земљи. Да ли ће оно што је на површини бити пољопривредно или грађевинско, зависи од неких служби, од неких локалних или републичких нивоа, где ће да кажу – овде је интерес да буде грађевинско, ово ће остати пољопривредно итд., али када је у питању земљиште суштина се не мења и оно ни под којим условима не може да се продаје странцима. Странци могу, по Закону о својинскоправним односима, да буду закупци на одређено време, максимално 30 година. Странци могу у Србији само да буду власници станова или кућа, могу да буду концесионари и да узму бањска лечилишта у закуп под одређеним условима. Све друго је апсолутно забрањено и супротно Уставу Републике Србије.

Ви сте прибегли изменама овог закона управо зато, како сте, министре, јуче и рекли, пошто се пуно прича о томе па онда да на неки начин јавност буде задовољена, скупштинска већина ће три дана, док ово траје, да убеђује јавност да заправо после овог закона странци неће моћи куповати земљу. Ми тврдимо да хоће и да овим предлогом закона то само легализујете. Проћи ће то како прође. Странци ће наставити да купују земљу; Србија ће бити још сиромашнија; наши сељаци ће бити још више угрожени.

Ви сте, министре, јуче рекли да је, ево цитирам вас, залуђивање људи излазак из ССП-а. Е па ми вам кажемо да није залуђивање. И кажете – јер то није интерес Србије. И те како је интерес Србије. Зар није интерес Србије да изађемо из ССП-а најпре због тога што губимо огромне количине новца зато што из земаља ЕУ без царина увозимо воће и поврће и на тај начин угрожавамо српског сељака? Зар није ово што се предвиђа овим законом такође разлог да кажемо – нећемо више да будемо потписници овог споразума?

Ако сте икада мислили да не постоји разлог да изађемо из ССП-а, требало је да размишљате да би то требало, рецимо, 2015. године, када је самопрокламована држава Косово постала део ССП-а, па по ССП-у са делом Србије, Косовом и Метохијом, заправо правно саобраћате као са другом државом. Али шта је вама ССП кад сте потписали Бриселске споразуме?

Онда јуче неко овде каже да се скупштинска већина залаже за то да је Косово испред свега и да им не би пало на памет да уђу у ЕУ када би услов за то био признавање Косова и Метохије. Косово и Метохија је, нажалост, на основу свега онога што је рађено још из времена Борка Стефановића, Вука Јеремића, под командом Бориса Тадића, до дана данашњег фактички признато. Има, нажалост, све карактеристике државе.

Ви то признајете и потврђујете потписивањем Бриселских споразума. Сам председник државе у позиву на некакав дијалог (ваљда ће сам са собом да га води) каже да постоји само 1% могућности да сачувамо Косово и Метохију. Чему онда све те ваше приче ако су оне све у тих 1%? Дакле, замајавате народ и покушавате овим законима да некако изађете из тога.

Ви ћете овим законом, сами сте рекли, продужити за десет година, у неким деловима, могућност да странци купују земљу у Србији. Шта то значи? Ево, дошао је и септембар, они су 2008. године рекли – до септембра 2017. Ево, дође, и шта ћемо сад? Тако ће проћи и ово ваше.

Кажете, физичка лица не могу, правна лица могу. Ви сте овде направили неке комбинације под којим условима. Где вам је инструмент? Где вам је гаранција да и физичка лица неће постати власници српске земље? Где? Кажете, мора да има фирму. Да ли му је проблем да оснује фирму у Србији? То се ради, уз одређену таксу, за два сата. Он формално има неку фирму, а он је тај странац који то ради.

Имамо интересантне податке за компанију „Ал Равафед“. То је арапска компанија која је, ако не знате, узела у закуп на 30 година 3.500 хектара пољопривредног земљишта од Војне установе „Моровић“. Пре него што су они то узели, ова установа је приходовала 223 евра по хектару годишње, пре него што је „Ал Равафед“ ушао у ову фирму. На тај начин је „Моровић“ оштећен годишње за 1.600.000 евра, не рачунајући чињеницу да је ова фирма, непосредно пре него што је постала сувласник са 80% власништва на том земљишту односно у тој компанији, држава Србија је власник са 20%... Та фирма је, управо је то пример о којем сам говорила, регистрована неколико дана пре него што су ушли у овај посао са закупом земљишта у Моровићу.

Шта је даље проблем? Проблем је што је из Министарства изашао податак да је по уговору требало да плаћају 15% аконтативно, да уплаћују у односу на добит због коришћења тог земљишта. Министарство одбране је изашло са саопштењем да они то уредно плаћају, али је министар Ђорђевић, када је био министар војни, неколико дана пре него што је то престао бити, децидирано и прецизно рекао да они нису уплатили ни један једини долар на име тога што користе 3.500 хектара од „Моровића“ и још 7.000 хектара у неким другим деловима Аутономне Покрајине Војводине.

Нажалост, каже Красић: „Време је“, и у праву је. Говорићемо у појединостима о више детаља. Углавном, да закључимо, овај закон је (предлог закона, када буде закон) само легализација куповине пољопривредног земљишта од стране странаца. Хвала.

ПРЕДСЕДНИК: Захваљујем.

Реч има министар Бранислав Недимовић.

БРАНИСЛАВ НЕДИМОВИЋ: Поштована председнице, поштовани народни посланици, желим неколико ствари да кажем везано за претходну дискусију.

Прво, разлог зашто се иде са изменама и допунама Закона о пољопривредном земљишту јесте да поправимо ствари које су лоше, из различитих разлога, утврђене Споразумом о стабилизацији и придруживању. Ми поправљамо на тај начин што покушавамо, кроз ове измене Закона, да утврдимо посебне услове под којима физичка лица која су држављани Европске уније могу да стекну право својине и утврђујемо јасне критеријуме за то. Још једном желим да потцртам, поправљамо оне ствари које су у том тренутку предвиделе потпуну либерализацију пољопривредног земљишта.

Друга ствар, ова држава је одговорна држава и мора да поштује преузете обавезе; не може из дана у дан да мења своје ставове јер ће личити на бана-државу, а не на озбиљну државу која има свој пут. Република Србија се определила за пут ка европским интеграцијама, то је несумњиво. Своје међународне обавезе испуњавамо.

С друге стране, желео бих једну ствар да вам кажем, везано за Закон о основама својинскоправних односа о коме сте причали: члан 82. даје овакву могућност и потпуно је у складу с њим, а везано је за принцип узајамности.

Прича о „Ал Равафеду“... Јуче сам спомињао, знам да сте били све време у сали и мислим да сте ме чули. Апсолутно сам свестан ваших реторичких способности и жеље да једну ствар поново избаците у први план, али што се тиче „Ал Равафед“, са Управом за пољопривредно земљиште „Ал Равафед“ има уговор за 4.200 ха, 250 евра је просечна цена, дакле за 20% већа у односу на просечну цену за коју је издала на другим местима. Плаћа се унапред, све обавезе су измирене. Када је у питању уговор који се односи на систем за наводњавање и подизање логистичких центара, 70% је завршено, а остали део ће бити завршен до марта 2018. године, како је предвиђено уговором.

На крају, прича о Косову, о 1% шансе и отварању дијалога, знам колико је и вама важна тема Косова – док постоји промил шансе, ми ћемо се борити да оно остане у саставу Србије. И када неки можда буду мислили да више нема шансе, ми ћемо се и онда борити, јер то је наша обавеза као људи који живе у Србији и воле своју земљу. Хвала пуно.

ПРЕДСЕДНИК: Реч има народни посланик Вјерица Радета.

ВЈЕРИЦА РАДЕТА: Хајде да почнем од овог на крају. Што се тиче става Српске радикалне странке, за опстанак Косова и Метохије у Републици Србији има шансе. Ми се за то залажемо не на начин на који ви

то радите, не уласком у Европску унију, него изласком из преговора са Европском унијом и тражењем заштите од стране Руске Федерације, која је много спремнија да сачува Косово и Метохију у саставу Републике Србије него наше власти од 2000. године.

Говорите о наводњавању, о овој обавези ове арапске фирме. Обавеза је била да се то заврши већ 2015. године, по уговору, а не до краја 2018. године.

Ви сте јуче овде говорили, често то помињете када се појављујете у јавности, то је као нека утеха сељацима, да је лек за сушу наводњавање. Пази мајку му. Па наравно да јесте, али шта сте урадили да то наводњавање буде доступно нашим сељацима? Нисте урадили ништа.

Јуче кажете да живимо у времену када се из сата у сат може предвидети какво ће бити време у следећем сату. Дивно, то је тачно, али зашто онда немате противградне ракете да разбијете градоносне облаке него вам у јулу и августу, не вама него нама свима, град уништава пољопривредне усеве?

Кажете, ако бисмо изашли из ССП-а, били бисмо банана-држава. Нажалост, ССП нас уводи у систем да будемо банана-држава.

Нисте рекли изласком из ССП-а, него сте одговорни па сте наставили континуитет оних претходних. Не зато што сте одговорни, него зато што имате апсолутно исти програм као они претходни и ваша борба и јесте само у томе ко ће заузети фотељу власти.

ПРЕДСЕДНИК: Захваљујем.

Реч има народни посланик Дубравка Филиповски.

ДУБРАВКА ФИЛИПОВСКИ: Захваљујем, председнице.

Уважени министре, несумњиво је да смо ми једина земља која је дошла у ову ситуацију и себе довела у овакву позицију пре уласка у ЕУ. Чланом 63. став 2. закона о ССП-у предвиђено је да Србија у периоду од четири године од ступања на снагу овог споразума постепено усклађује своје законодавство које се односи на стицање својине над непокретностима у Србији како бисмо држављанима чланица ЕУ осигурали исти третман као нашим грађанима. Ми данас и јуче у расправи покушавамо да отклонимо ту грешку.

Најважнија одредба овог закона је да нема куповине земљишта за странце до 2027. године, да ће овај закон ступити баш онда када треба, да постоји општа друштвена сагласност о очувању националних интереса, као и договор са Бриселом око одлагања ступања на снагу одредаба ССП-а. Међутим, оно што је најважније за овај закон јесте како спречити злоупотребе приликом покушаја куповине земљишта.

Странци су куповали земљу преко предузећа која су регистрована у Србији. Куповином овдашњих фирми које су претходно приватизовале комбинате у руке странаца је до сада дошло преко 20.000 српских ораница. Тако су власници „Агрокора“, мађарског ЦБА, ирске компаније „Балтик инвестментс“ дошли до ораница у Србији.

Закон се веома јасно односи на забрану куповине земљишта за странце, али моје питање за вас, господине министре, јесте како да спречимо куповину земљишта од стране грађана земаља у региону с обзиром на то да је познато да грађани Црне Горе купују земљу на Златибору, да Албанци купују земљу на југу Србије. Затим, замолила бих вас да објасните и члан 72. став 3. по коме неко ко је наследио земљиште а држављанин је државе Србије и први пут је регистровао газдинство на своје име мора, по овој одредби закона, да чека десет година да би купио земљиште.

Нема давања у закуп пољопривредног земљишта без сагласности локалне самоуправе, и то је у реду, међутим, шта урадити са нашим грађанима који имају регистровано газдинство, а ускраћена им је могућност куповине пољопривредног земљишта у суседној катастарској општини ако та општина не припада јединици локалне самоуправе где су ти грађани стално насељени?

Ту имамо још два проблема: за последицу имамо успоравање процеса увећања просечне величине породичних пољопривредних газдинстава, са свим последицама за њихову конкурентност. Други проблем, за последицу имамо забрану куповине земљишта у традиционално викендашким подручјима, јер се потенцијални купци никада не настајују у тим подручјима где се такво земљиште налази. То ће повећати површине под запуштеним вишегодишњим засадима у овим подручјима имајући у виду да превасходно наследници ово земљиште нуде на продају.

Друга питања која имам за вас не односе се на овај закон, али су везана за пољопривреду уопште. Први проблем, који је већ дуго присутан, јесте здравствено осигурање пољопривредника у Србији. Други проблем, за који су ме грађани Баточине и околине замолили да вас питам – када ће бити измене и допуне Закона о санитарном надзору с обзиром на то да се у селима Србије пије вода из бунара, а нема санитарног надзора за то? То је огroman проблем и треба да се реши.

Сложићете се са мном да су различити услови бављења пољопривредом у Лесковцу, Сјеници, Суботици и Аранђеловцу. Зато нам је потребна рејонизација пољопривредне производње, где ће држава бити у прилици да посебно стимулише оне производње које на датом подручју могу давати најбоље приходе.

Мислим да још увек имамо велики проблем са хектарима земље који се не користе. Мој податак је да је то негде преко 400.000. То је проблем којег сте, верујем, као министарство свесни и који треба решавати. Захваљујем.

ПРЕДСЕДНИК: Реч има народни посланик Миладин Шеварлић.

МИЛАДИН ШЕВАРЛИЋ: Захваљујем, поштована председнице.

На почетку желим да честитам свим професорима и асистентима Универзитета у Београду поновно рангирање у групу између двеста и триста најбољих универзитета у свету. Посебно честитам колегама са Одсека за прехранбену технологију Пољопривредног факултета у Београду рангирање међу првих двадесет високошколских институција у области прехранбене технологије у свету.

Нажалост, струку и науку омаловажавају и Народна скупштина, Влада Републике Србије и Министарство пољопривреде, јер је преко 6.000 дипломираних агронома и ветеринара, међу којима и стотине магистара или мастера и десетине доктора наука, незапослено, а немају никаква права у односу нпр. на немачки „Тенис“, чак ни на закуп државног пољопривредног земљишта. При томе заборављамо да је 21. век век економије знања, а имамо најмање оспособљену пољопривредну саветодавну службу у Србији.

Предлог закона о изменама и допунама Закона о пољопривредном земљишту упућен је 14. августа 2017. године Народној скупштини Републике Србије на разматрање и усвајање по хитном поступку. Али он је супротан документима који су усвојени у овој скупштини: прво, Резолуцији Народне скупштине о законодавној политици, коју је Скупштина усвојила 25. јуна 2013. године, друго, Стратегији регулаторне реформе и унапређења система управљања јавним политикама за период 2016–2020. године, са пратећим Акционим планом који је Влада Србије усвојила на 192. седници 23. јануара 2016. године и, најзад, ставу 4. члана 155. Пословника о раду Народне скупштине којим је прописано да надлежни одбор, у овом случају Одбор за пољопривреду, шумарство и водопривреду „доставља извештаје, односно мишљење, по правилу, у року не краћем од пет дана пре дана почетка седнице Народне скупштине на којој се предлог закона разматра“. Ниједан од ставова садржаних у ова три документа које је усвојило ово законодавно тело није испоштован пре разматрања овог предлога закона.

Захваљујем народним посланицима Арпаду Фремонду и проф. др Санди Рашковић Ивић за део података изнетих из моје публикације „Пољопривредно земљиште у Републици Србији“, објављене 2015. године, у Међународној години земљишта. Презентацију те публикације доставио сам свим члановима Одбора за пољопривреду, а и линк, да могу да преузму електронску верзију целокупне публикације.

Србија више није богата пољопривредним земљиштем, јер, по подацима из 2012. године, први пут има мање од половине територије под пољопривредним земљиштем. Мислим на територију централне Србије и Војводине. Поред тога, испод минимума прехранбене безбедности од 20 ари по становнику имамо осам од 25 региона на овом подручју, односно 47 од 166 општина и градова на чијим територијама постоји пољопривредно земљиште.

Суштина је у следећем. Само је прво грешка, а све остало је логичан след те прве грешке. Нажалост, брзоплето, и на штету националних интереса, парафирање а затим и ратификација Споразума о стабилизацији и придруживању није једина грешка претходних и садашњих режима. Када год су ова скупштина и режими одлучивали у име народа без претходног референдумског изјашњавања грађана Србије, увек су сви режими правили и праве катастрофалне националне грешке. Поред ССП-а ...

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ (Владимир Маринковић): Време, професоре.

МИЛАДИН ШЕВАРЛИЋ: Имам четири минута и нешто.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Три и 51, али хајде, завршите мисао, није проблем никакав.

МИЛАДИН ШЕВАРЛИЋ: Поред ССП-а, тако је и са антиуставним Бриселским споразумом, чији анаграм и буквално значи – узели Србима српско. Тако ће бити када овај или неки други режим буде одлучивао о уласку у НАТО.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала.

Реч има народни посланик Маријан Ристичевић, повреда Пословника.

Изволите.

МАРИЈАН РИСТИЧЕВИЋ: Даме и господа народни посланици, рекламирам члан 106. и члан 107. Пословника.

Члан 106. каже да говорник треба да се држи тачке дневног реда. Тачка дневног реда није пољопривреда укупно, него Закон о пољопривредном земљишту, односно измене које се тичу ССП-а. То је број један.

Број два, члан 107. каже да се мора поштовати достојанство Народне скупштине. Уз пуно уважавање колеге, морам рећи да вас је обмануо. Говорио је да је нешто предложио Одбору за пољопривреду. Ево, чланови Одбора су ту, министар је био на том одбору, колега Шеварлић се уопште није појавио на Одбору. Не да ништа није предложио, већ се уопште није појавио. Било му је прерано да дође у осам сати ујутру. Он устаје мало касније, то је пензионерски, ја то разумем, али је грубо обмануо

Народну скупштину говорећи да је нешто на Одбору предложио, а тамо се уопште није појавио. Хвала.

(Бошко Обрадовић: Шта је ово?)

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Молим вас да не добацујете.

Да ли желите да се Народна скупштина изјасни? (Не.)

Не желите. Хвала.

(Миладин Шеварлић: Реплика.)

Немате реплику на повреду Пословника, немате право по Пословнику.

Реч има народни посланик Муамер Зукорлић.

МУАМЕР ЗУКОРЛИЋ: Даме и господо, јасно је да овај закон има интенцију да нађе меру између интереса да се пољопривредно земљиште сачува и, с друге стране, могућности да буде у једном нормалном промету. Колико ће у томе успети, време ће показати, али му свакако треба дати прилику.

Оно што је у фокусу моје пажње јесте следеће: нема озбиљне будућности за једну заједницу без озбиљне демографске политике. Истина, ми имамо извесне савете и начелну политику оријентисаности према демографији и решавању демографских питања, међутим, чињеница је да бројни закони немају довољно сензибилитета за ово горуће питање.

Историја, односно искуство људске цивилизације је показало да демографска декаденца једног простора почиње са високих надморских висина, односно од села са високих надморских висина, потом се спушта према нижим пределима, селима; дакле, претходно нестају села, али је исто тако доказано да тамо где нестану села, следећи су градови. То је нешто што је неминовност и законитост, и уколико је не схватимо благовремено и уколико јој се озбиљно не супротставимо, бојим се да касније за то неће бити простора.

Моја промишљања и део програма Бошњачке демократске заједнице иду у смеру нужности да се селу дају пореске олакшице, али не козметичке, већ озбиљне пореске олакшице, које би заправо значиле тај политички трзај који би засигурно остварио претпоставку за окретање точка миграција према селу. У том погледу, наш предлог је да се селима до 600 метара надморске висине дају пореске олакшице до 40%, не само за пројекте пољопривредне категорије већ за било коју врсту привредне активности, укључујући имовинске и све друге порезе, а села изнад 600 метара надморске висине треба потпуно ослободити пореза. Ма колико то звучало радикално, неопходан је такав заокрет. Такав рез је неопходан јер је једино таквим захватима могуће мотивисати привреднике, инвеститоре да улажу на таквим просторима.

Знам да из овако пријатног амбијента у овој сали, у овом здању Народне скупштине није лако саосећати са грађанима на подручју Пештера, Голије, Комарана, Златара и других простора где су зиме и, опћенито, климатски услови, као и инфраструктура толико сурови да људима који тамо живе треба додељивати ордене за херојство због самог опстанка, али ово су нужне и неопходне мере.

Позивам народне посланике, знајући да овде са своја два гласа и два народна посланика ја не могу ништа од овога наметнути, немам ни такву амбицију, али овде сам зато што верујем да постоји свест у овој Народној скупштини међу посланицима, без обзира на странке, без обзира на то да ли су владајући или нису, да се питања која су од оваквог значаја ставе у први план. То је оно што ми је намера.

На крају крајева, пред историјом, ево, имате прилику да вам један муслиман, један Бошњак, један муфтија говори о овим питањима искрено, из срца, јер се ово не односи само на Бошњаке или само на Србе, већ на све нас. Неопходно је да ово озбиљно третирамо и да смогнемо храбрости да овом питању, које није дневнополитичко, које се не може решити тако брзо, погледамо у очи и да се на том путу удружимо. Хвала вам на пажњи.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала.

Реч има народни посланик Ненад Божић.

Изволите.

НЕНАД БОЖИЋ: Хвала.

Споразум о стабилизацији и придруживању потписан је још 2008. године. Ми смо сада у 2017. години. Значи, ми девет година знамо које су наше обавезе по том споразуму, а тичу се продаје земље страним држављанима.

Прво питање за министра: због чега ми сада, када за неколико дана истиче тај рок о забрани продаје физичким лицима – морам то да нагласим, јер правна лица могу да купују, и до сада су куповала и изнајмљивала земљу, могу то и убудуће да раде, о томе ћу говорити касније – зашто се сада баш, неколико дана пред то, заказује седница Скупштине по хитном поступку, закон без јавне расправе и ми о томе дискутујемо?

Врло је занимљиво да је седница заказана баш на дан када има неколико великих спортских догађаја, када нам долази изасланик ЕУ. Имам утисак да је намерно тако урађено да би се ова јако важна тема склонила у запећак, а све зарад спортских успеха и осталих догађаја који су јучерашњи дан обележили.

Ово за јавну расправу је, кажем, посебно важно, јер пољопривредно земљиште је вероватно највреднији ресурс којим држава Србија располаже. Ми нисмо нешто богати фосилним горивима, немамо нека велика рудна

богатства, нисмо иначе ни много велика држава, ратовали смо више пута у последњих 150 година, тако да смо рушени до темеља, тако да нисмо нешто богати и пољопривредно земљиште је заиста највећи ресурс којим располажемо. Поред тога што је највећи ресурс, то је и стратешки важно због хране. Зато бих замолио министра да објасни због чега по хитном поступку и због чега није било јавне расправе, да ли постоји неки аргумент за то, с обзиром на то да ми девет година знамо шта су наше обавезе када је у питању ССП, и одакле сада одједном, као, наводно, желимо да заштитимо нашу земљу од продаје.

Сада ћу објаснити да ми, у ствари, овим законом ништа не штитимо. Прво, овом изменом Закона су ограничени само страни држављани, значи физичка лица која желе да купе земљу. Овде су постављени неки услови који мени делују стварно немогући. Не знам да ли ће се појавити у наредних десет година, с обзиром на то да прво мора да буде десет година пријављен у тој локалној самоуправи у којој жели да купи земљу, да је три године обрађује, да има пријављено пољопривредно газдинство, да има механизацију итд. и уз све то може да купи само два хектара.

Мени ово делује да су то услови који делују строги, да би наводно требало да одврате физичка лица од куповине земље. Међутим, физичка лица нису ни заинтересована да купују земљу овде, осим можда неких ентузијаста којима се свиђа у Србији па би волели да дођу, да имају нешто итд., али то вероватно нису људи који имају намеру да се озбиљније баве пољопривредом. Фармери у Европској унији нпр. сигурно имају много боље услове за бављење у својим матичним државама, него што им Србија може понудити овде, јер кад виде како наши фармери живе, у којим условима раде и колико се држава заиста брине да им помогне у томе, чисто сумњам да ће навалити да купују нашу земљу.

Овај закон мени више личи на један маркетиншки потез. У свим најавама на телевизији последњих дана прича се само о тој рестрикцији куповине за стране држављане, а то у суштини уопште није предмет који је за нас битан, јер тих страних држављана који ће куповати земљу и нема, тако да ништа тиме нисмо заштитили. Пољопривредно земљиште су и до сада могла да купују, а и убудуће могу, правна лица, и домаћа и страна. Власници тих правних лица могу да буду и странци и грађани Србије, тако да за њих не постоји никаква рестрикција.

Да ли је добро да власници фирми који су страни држављани или пак стране фирме купују неке домаће фирме које ће бити предмет неких будућих приватизација, стечаја итд., које имају пољопривредно земљиште у власништву? По мени не, јер је пољопривредно земљиште стратешки важан ресурс којим не треба да управљају странци, исто као што не треба да

управљају водом итд. Исто тако не треба да управљају ни земљиштем, нити да њиме располажу, нити да га изнајмљују некоме, нити да га продају.

Оно што је посебно чудно, ми смо потписали ССП и сада смо се, као, нешто нарогушили на ЕУ, па, као, сад уводимо неке рестрикције. Да ли сте видели неку њихову реакцију на ово? Не. Они знају да њихови држављани неће долазити овде да купују, они се због тога уопште не узбуђују. Њима је важно да могу правна лица да долазе овде и да правна лица могу да учествују слободно у промету и изнајмљивању пољопривредног земљишта, а ми тиме нисмо себе уопште заштитили.

Друго, у пленуму је до сада изречено неколико погрешних ствари везаних за наш Устав, а тичу се имовине странаца у Србији. Прво, странци могу да имају имовину у Србији. Устав то не брани, али оставља могућност нама, Скупштини, да им евентуално то ограничимо неким законом. Исто се односи на земљиште; у члану 88. Устава лепо пише да је земљиште слободно, може да буде предмет трговине, а да ми можемо, ако сматрамо да је потребно, да то ограничимо неким законом.

Овај закон који је на дневном реду данас вероватно ћете изгласати, јер сте гласачка машина која гласа на звонце (које чак није овде, имам утисак да то звонце стоји на Андрићевом венцу па да вам одатле шеф стиска то звонце), и омогућити да тај највреднији ресурс који имамо може да дође у посед било кога. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала.

Реч има министар Бранислав Недимовић.

БРАНИСЛАВ НЕДИМОВИЋ: Поштовани председавајући, поштовани народни посланици, желео бих само неколико речи и да се осврнем на последњих неколико говорника. Дакле, не бих трошио превише ваше време.

Што се тиче приче о наводњавању и противградним системима, јуче сам говорио о томе, после тридесет година имамо изградњу једанаест нових система. Девет је већ почело са изградњом на простору Војводине, један на простору општине Богатић и града Шапца треба да буде отпочет у наредних десет дана. Толико о томе да не радимо ништа на томе.

Што се тиче рејонизације коју је колегиница Филиповски споменула, Министарство пољопривреде је расписало позив за израду научних студија у које ће бити укључени геодети, наши стручњаци који се баве пољопривредном производњом, климатолози, сви они који су неопходни да бисмо јасно утврдили просторе, услове на тим просторима, како бисмо што лакше могли да прилагодимо своју пољопривредну производњу. Сложићете се да је ово покретачка ствар која мора целу ствар да устроји како треба, на научним основама, а не да постављамо ствари

како мисли неко ко је с леве, десне стране или како мислим ја. Мислим да је најважније да наука и струка кажу о томе.

Што се тиче излагања посланика Зукорлића, апсолутно се слажем у делу о сеоским подручјима која се налазе на вишим надморским висинама. У буџету за 2018. годину имаћемо посебну врсту подршке за пољопривредну производњу која се остварује на вишим надморским висинама. То је у овом тренутку могуће. О изменама пореске политике се да разговарати, али једна од интенција које постоје у заједничкој европској пољопривредној политици и оно чему ми стремимо у том делу јесте оспособљавање подручја која се налазе на већим надморским висинама. Због тог хендикеп недоступности, лоше инфраструктуре или нечег сличног, да се на овај начин, финансијском подршком, компензују ти негативни ефекти, како би људи могли да функционишу и, што је најважније, како би остали тамо да живе, јер, како кажу, „чије су овце тога је и брдо“. Јако је важно да остаје производња, да остаје становништво, да остану људи тамо, да може да се егзистира, јер је то једини начин одбране националних интереса. Веома сам захвалан на томе, поред захвалности за подршку овим изменама Закона.

Што се тиче ваше комуникације, односно нашег излагања везано за рокове, ми ово радимо у року. Морам још једном да кажем да на овај начин покушавамо да исправимо оне ствари које су, из различитих разлога, предвиђене Споразумом о стабилизацији и придруживању, везано за либерализацију. Да нисмо то сад урадили, не бисмо имали више простора. Да смо то урадили годину дана раније, гарантујем вам да би ме овде питали – зашто трчите пред руду и пре времена исправљате, односно утврђујете нека правила игре. Сад кад их утврђујемо у року, неки ме питају – што то радите. Ми то радимо, за разлику од неких других који то нису радили.

Има једна ствар која је прилично интересантна, верујем да сте желели да будете духовити у погледу нашег планирања седнице, када ће се одржати, везано за измене и допуне Закона о пољопривредном земљишту, везано за Звезду, Партизан. Нисам мислио на себе лично, него да ми предлажемо, у том контексту сам мислио.

Толико видовит нисам. Нисам нимало, право да вам кажем. Ове ствари немају везе једна с другом. Значи, увезивати... Знам да је то код нас врло често у размишљањима, да увек постоји нека теорија завере. Овде нема никакве теорије завере, само жеље да се заштити пољопривредно земљиште које је у власништву Републике Србије.

А онима који су синоћ победили честитам на томе и мислим да је то добро за ову земљу. Хвала вам пуно.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала, министре.

(Ненад Божић: Реплика.)

Господине Божићу, немате право на реплику. Министар је одговорио на питања.

(Ненад Божић: Није ми одговорио зашто није било јавне расправе.)

Немојте да добацујете, молим вас. Полако, немојте да сте нервозни. Немате основа за реплику.

Реч има народни посланик Неђо Јовановић.

Изволите, господине Јовановићу.

(Ненад Божић: Дајте ми реч.)

Молим вас да не добацујете, добићете опомену.

НЕЂО ЈОВАНОВИЋ: Захваљујем, председавајући.

Како је овлашћени представник Посланичке групе СПС јуче истакла, стоји став Посланичке групе СПС да ћемо ми подржати измене и допуне закона о коме данас расправљамо.

За разлику од оних који испољавају велико незадовољство због овог закона, треба указати на неке чињенице и дати један правни оквир свему овоме о чему дискутујемо, размењујемо мишљења и тражимо најбоља решења. Наравно, надам се да ће та најбоља решења бити дефинисана и, евентуално, прихватањем одређених амандмана. Посланичка група СПС је у том смислу дала свој допринос тако што је предложила амандмане за које сматрамо да по квалитету свакако могу значајно допринети предложеном закону о изменама и допунама Закона о пољопривредном земљишту.

Треба поћи од нечега што тешко ко у овом парламенту може да доведе у сумњу, а то је чињеница да ми имамо једну обавезу која је проистекла из ССП-а, Споразума о придруживању. Правнички постоје полемике да ли је тај споразум обавезујућег дејства или не, али политички постоји нешто што... Наравно, ја као правник имам свој став у том правцу и сматрам да он у сваком случају као једна врста уговора има обавезујуће дејство. Међутим, одустајање од ССП-а подразумева одустајање од Европске уније, подразумева одустајање од свега онога што је ова влада, па чак и претходна, учинила да бисмо се што више приближили Европској унији и коначно постали пуноправна чланица Европске уније. Да ли је то циљ? Наравно да није. Било ко ко има и мало свести о овом предложеном тексту закона сигурно ће подржати овакав став.

Друго, у члану 85. Устава Републике Србије стоји да страна физичка лица могу стицати право својине на непокретностима (пољопривредно земљиште јесте непокретност), у складу са законом или међународним уговором. ССП није ништа друго него међународни уговор. Тај међународни уговор је дефинисао одговарајуће обавезе. Да ли је он добар? Не, сигурно није.

Године 2008, када је тај уговор закључен, закључили су га други политички фактори. То није била Социјалистичка партија Србије, то није била ни Српска напредна странка. Јер није ни могла да буде, физички није могла да буде, објективно није могла да буде. Самим тим није ни у ком случају, у политичком смислу речи, присутан политички тријумфализам. Ми не сеиримо над тим што нисмо потписали тај споразум, а сигурно га не бисмо потписали због тога што је лош. Али они који су га потписали данас не би требало да са хипокризијом критикују предложени текст закона, зато што су уместо једног доброг преговарања приступили, вероватно, сервилности, нечему што сигурно, данас видимо, није у интересу државе Србије и грађана Србије. Понављам, ми нисмо ни у ком случају настројени да сеиримо или да кажемо сад тријумфалистички – не, то није наше. Имамо наслеђену обавезу, та наслеђена обавеза подразумева да је морамо испунити и ми то данас чинимо.

Друго, такође је чињеница, која неће моћи бити доведена у сумњу, да овде никаквог призвука о некој дискриминацији када су у питању држављани других држава нема. Зашто нема? Због тога што смо у одредбама Закона о основама својинскоправних односа, као неког кровног закона – да подсетим, сви остали закони су лекс специјалис у односу на Закон о основама својинскоправних односа – дефинисали питања могућности стицања својине на непокретној имовини.

Говорим – на непокретној имовини, јасно се дистанцирам од пољопривредног земљишта, иако је пољопривредно земљиште по својој правној природи и карактеру непокретна имовина, али управо је држава Србија дала клаузулу најповлашћенијих нација када су могућности стицања права својине над непокретностима у Србији актуелне. То је већ уназад девет, десет година присутно. Ко су те најповлашћеније нације? То су: САД, Велика Британија, Холандија и Јапан. Где је онда ту дискриминација у односу на ово што данас радимо? Где је ту некаква разлика?

Друго, размењивањем нота између Србије и других држава те друге државе су такође по тим нотама стекле право да могу постати власници непокретне имовине на територији Републике Србије. Да подсетим које су то: Португалија, Француска, Чешка, Грчка, Норвешка. Да ли су то све земље ЕУ? Јесу. Опет, у чему је онда разлика, да ли има неке разлике? Ово већ постоји, ово је већ актуелно.

Даље, оно што не мењамо, него желимо само да испунимо обавезе које су нам други наметнули... А то што су нам наметнули не значи да смо срећни због тога, већ да ћемо оно што морамо да урадимо урадити као одговорна влада и одговорна држава, према свим релевантним чиниоцима

са којима морамо да сарађујемо да бисмо ушли у ЕУ, ма колико се то неком свиђало или не свиђало.

Оно што овај закон заиста дефинише на добар начин, то су рестрикције. Данас се нико од дискутаната није дотакао једне чињенице која је чисто правне природе, а то је да су сви ови услови који морају бити испуњени постављени у кумулацији. Шта то значи? То значи да ниједан од ових услова не може бити самосталан и дати могућност или основ за стицање права својине, већ су сви услови предвиђени тако да буквално сви до једног морају да се испуне да би дошло до правне последице, а правна последица јесте стицање права својине страног држављанина на територији Републике Србије. Да ли постоји велики број оних који ће ове услове испунити? Не постоји. Да ли постоји интерес? То је неко друго питање, на које ни у ком случају ова скупштина не треба да даје одговор, јер је закон само поставио правни оквир да би се та права могла остварити.

Оно што је такође важно, овај закон подразумева да се стицање права својине од дана доношења закона може стећи под овим условима. Значи, убудуће, про футуро, а не уназад. То значи да ће ови услови, који су дефинисани овако како су дефинисани, моћи бити испуњени тек ако прође велики временски период. Дакле, поприлично дуги временски рокови.

Међутим, министре, оно што желимо, нарочито ја као говорник и као члан СПС-а желим искрено да допринесем да се овај закон побољша по квалитету, добронамерно вама да сугеришемо, то је да прихватите наше амандмане, који иду у два правца. Један правац је да се додатно заштити интерес Србије, интерес грађана Србије и територија Србије, а то подразумева да се спречи куповина земљишта у пограничном подручју. Шта то значи? Ми већ имамо законску регулативу која подразумева да домаћи држављани не могу стицати нити куповати непокретности које подразумевају лоцирање на граничним подручјима, а то значи да се налазе уз границу са страним државама, суседним државама.

Ако је тако, а јесте, јер је закон прописао ту удаљеност на десет километара, онда би то исто правило требало да важи и за стране држављане. Шта то значи? То значи да не може стећи право својине на катастарским парцелама које су на ближој удаљености од десет километара до границе. У супротном, долазимо до опасности да дође до повреде територијалног интегритета, па чак и угрожавања неких других интереса државе, имајући у виду да укрупњавањем земљишта које може да буде у промету не буде само онај корпус у површини који је дозвољен за стицање права својине на два хектара, него значајно више. Аутоматски на тај начин отварамо врата могућностима да неко у Црној Гори, Румунији, Бугарској

итд. претендује на то земљиште као своје и на тај начин доводимо целу државу у један степен озбиљније опасности.

Надам се да ћете овај амандман прихватити, пошто није једини, има сличних, мислим да је и народни посланик Маријан Ристичевић сличан амандман истакао као и Посланичка група СПС.

Други правац размишљања у смислу побољшања квалитета овог закона кроз амандмане јесте формирање фонда, фонда у који ће се сливати одговарајућа новчана средства по праву прече куповине. Зашто? Зато што је добро решење које сте предвидели, да држава Србија има право прече куповине, то није спорно, али то земљиште које се добије по праву прече куповине треба да буде наменски опредељено. Ми у Посланичкој групи СПС сматрамо да би најбоље решење за то земљиште било да се омогући да га прибаве они којима је најпотребније; то су млади брачни парови, млади пољопривредни произвођачи, они који од пољопривреде желе да добију основни извор егзистенције са правом на људски просперитет и одговарајући стандард. Мислимо да је то и са хуманистичког становишта и са социјалног аспекта, где ћемо решавати многа друга питања, и те како значајно.

Искрено вас молим да овај амандман озбиљно узмете у разматрање, јер сигурно доприноси решавању одређених питања која на сваки начин треба да буду решена што пре, а чисто сумњам да је ико у овој скупштини против решавања тих питања која су превасходно социјалног карактера.

На самом крају желим да укажем на још једну чињеницу која такође афирмише оно што је везано за одредбе овог закона. На самом почетку сам рекао да постоје различита правна размишљања о обавезности, уставности или неуставности. Ја сам став у име Посланичке групе СПС изнео јасно. Дозвољавам, наравно, да ми правници сучељавамо мишљења када су у питању правна упоришта, али упориште за овај закон јесте Устав. Поновићу, упориште за овај закон јесте обавеза проистекла из уговора. Уговор је на снази, уговор се зове ССП. Док је год на снази, он производи правно дејство. А кад производи правно дејство то значи да се обавезе морају извршавати онако како су прописане.

У ситуацији да бирамо између ССП-а, Европске уније или изолације од Европске уније Посланичка група СПС нема дилему – подржаћемо и овај закон, подржаћемо обавезе, измирење и извршење обавеза из ССП-а и у дану за гласање гласаћемо. Захваљујем вам се на пажњи.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала, колега Јовановићу.

Реч има народна посланица Гордана Чомић.

Изволите.

ГОРДАНА ЧОМИЋ: Захваљујем.

Споразум о стабилизацији и придруживању, који је ступио на снагу 2013. године након ратификације свих земаља чланица ЕУ, ратификован овде у Народној скупштини септембра 2008. године, разлог је да при доношењу овог закона прво искажем своју личну политичку и сваку другу захвалност политичким одлукама Социјалистичке партије Србије, Социјалдемократске партије Расима Љајића, Савеза војвођанских Мађара, Либерално-демократске партије и политичкој одлуци народног посланика Томислава Николића који је тог септембра донео одлуку да посланички клуб којем је председавао тада треба да подржи на гласању ратификацију Споразума о стабилизацији и придруживању. То је важан моменат.

Мислим да је време да одрастемо и престанемо у овој скупштини да говоримо – ми немамо с тим ништа, то су „ови жути“. Ви кажите, колико год дуго хоћете, да немате с тим ништа, то су „ови жути“, али је идеја коју су „ови жути“ носили победила и ми смо сад сви заједно политички извођачи идеја Европске уније. То је добра вест. Шта не ваља?

Извињавам се посланичкој групи Српске радикалне странке. Њих изузимам, они никад неће са „жутима“ никакве идеје; на своју штету, али нема везе.

Дакле, то су важни тренуци у историји једне земље, важни тренуци у историји парламента једне земље и важни тренуци за будућност једне земље. Кад у овој соби буде довољно одраслих људи, онда ћемо на такав начин разговарати. Док год будемо мислили да можемо да као бајаги имамо став да „ми с тим ништа немамо“ и „тај ССП, то је у ствари скроз све без везе, него морамо“, дотле неће бити реформи у друштву.

Знате шта је лоша вест? То је лоша вест за владајућу коалицију. Без обзира на подршку, нећете ви као владајућа коалиција ни због ССП-а ни због продаје земљишта изгубити подршку. Није то разлог да људи кажу нећемо ову владајућу коалицију. Изгубићемо темпо да искористимо шансу да стварно мењамо друштво останемо ли овако детињаста у расправи какви јесмо.

Ево илустрације: народни посланици добију Предлог закона, у том предлогу закона има образложење, народни посланици читају то образложење; Влада је шаљући предлог измена и допуна Закона о пољопривредном земљишту у образложењу за уставни основ навела члан 97. став 1. и тачку 9, тачку 12, која говори о обезбеђивању одрживог развоја и мера за подстицање равномерног развоја и унапређењу животне средине. У разговору на Одбору и овде уставни основ је члан 85. Па, одлучите се. Ако јесте уставни основ, онда као одрасли људи унесите то у Предлог закона који дође народном посланику. Ако није, не лажите. Толико је

једноставно. Дакле, члан 85. служи као поштапалица за – не бисмо ми ово да усвојимо, али ето. Немојте то да радимо.

Споразум о стабилизацији и придруживању је добар. Споразум о стабилизацији и придруживању је донео добра и економији Србије и статусу Србије на свим оним пословима где се иначе мења, не само када је у питању економија, трговина, развој и пољопривреда. То је важан документ. Када су почели преговори између Србије и ЕУ, новембра 2005, такође је било одраслих људи који су сарађивали зато што је то добро за Србију. Ја сам сарађивала са онима који су тада говорили да на „жуте“ треба санитарни кордон. Не можете ви идеју да се ова Србија уреди и одрасте ничим облатити, колико год „жуте“ ружили, само можемо заједно да губимо време, као што то радимо са овим законом.

Даље, играње са уставним основом, то се, министре, не ради. То се просто не ради. Не пошаље се мени уставни основ у коме не пише члан 85, а у расправи се прича о члану 85. као уставном основу. То се не ради, како да вам кажем. Озбиљни људи у ЕУ, на коју хоћемо да личимо, то не раде. Ово није замерка, ово је сугестија. Доћи ћете за мање од шест месеци са неминовним изменама и допунама Закона које се тичу важних поглавља 11, 12 и осталог, да ли ћемо да завршимо са фазом да ли је члан 85. уставни основ или није.

Шта је суштина овог закона и зашто ја нећу да гласам ако се не прихвате амандмани које смо предложили? У члану којим дефинишете пољопривредно земљиште у државној својини брише се рубрум да би се увело да се говори само о земљишту у приватној својини. Немам ништа против. Правна лица уопште нису тема овог закона. Правна лица могу сад да имају земље колико хоћете. Колико је јавно и јасно ко су правна лица, ко лаже, ко прети сељацима, ко хапси, ко не да земљу, ко је криминалац, ко није, то није предмет нашег закона уопште. То је наш посао. Ми народни посланици требало би да ’леба једемо од тога да утврдимо да ли се по претходним одредбама Закона о пољопривредном земљишту, које нису тема измена и допуна, одвијају процеси у Србији на штету Србије, а на корист мале групе људи који мисле да им се ароганцијом, бахатошћу може све по Војводини и шире од Војводине. Није тема.

Зашто тражим да остане пољопривредно земљиште у државној својини? Зато што сте додавањем само надаслова да се ради о приватној својини, бришући „државној својини“, оставили Главу 2.2 у којој и даље стоји како иде промет земљишта у државној својини и ниједна одредба ту није мењана. Због тога сам написала да тражим да се брише тај члан измена и допуна, јер је то својеврсна законска обмана да се са државним земљиштем неће баш ништа десити. Хоће, као што се дешава. Хоће, као

што смо тврдили и вашој претходници, министарки Снежани Бошковић Богосављевић, да су измене и допуне Закона из 2015. године лоше и штетне. То имамо на терену.

На крају, уместо свих ових маштовитих, нећу да кажем, увек волим да читам текстове које ради струка, а знам да препознам кад је неко смислио неку политику, а када је струка урадила одредбе кроз члан 72ђ који додајете у овај закон. Ви хоћете да кажете тим одредбама две ствари: или никада нико ко је члан и држављанин било које земље ЕУ неће моћи да купи земљу, или ће то моћи људи који имају двојно држављанство. То је порука ваших одредаба коју сам ја свела на те две. Ако већ хоћете тако, напишите онда то у закону. Одрастимо. То је цела идеја.

Како се и на који начин уставни основ и члан 97. поштује или не поштује, завршићу само са једним предлогом министру Недимовићу. Ви сте спомињали „Тенис“; ми знамо како „Тенис“ са својим бизнис-планом долази до 30 плус 10, или 15 плус 15 хиљада хектара. Уђите у Скупштину и унесите Нитратну директиву. Ја ћу да подржим инвестиционе планове „Тениса“ после ступања на снагу Нитратне директиве. Толико је једноставно, заиста, бити европски оријентисан. Хвала вам.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала, госпођо Чомић.

Реч има министар Бранислав Недимовић.

Изволите.

БРАНИСЛАВ НЕДИМОВИЋ: Поштовани председавајући, поштовани народни посланици, мислим да треба, у најмању руку, због ових предлога, да изнесем свој став о њима, јер је тема Споразума о стабилизацији и придруживању једна важна тема, која је у последњих десет година, или колико већ девет, десет и више, побуђивала толико пажње и имала важност за политички живот Србије да морам да кажем ствари које се тичу овог дела о коме данас разговарамо.

Несумњиво, Србија је преузела своје обавезе, то су међународни споразуми, и ту уопште нема двојбе. Нико овим не жели да делегитимише Споразум о стабилизацији и придруживању. То је једна ствар.

Друга ствар, што се тиче либерализације пољопривредног земљишта, нама је циљ да овим законом поправимо оно што се тада, у тренутку када је преговарано, из различитих разлога није успело. Да ли зато што је неко очекивао да ће већ 2010/11. године Србија бити члан ЕУ или је сматрао да ће, као у случају Румуније, потпуна либерализација довести до нових инвестиција или нечег сличног, не желим да улазим у то, јер лако је после битке бити генерал, само кажем да је у овом тренутку ово што смо предложили начин да поправимо, и то у року који је предвиђен Споразумом о стабилизацији и придруживању.

Што се тиче уставног основа, мислим да и једна и друга одредба... И члан 97. има своју улогу, пажљиво сам га прочитао после ваше јучерашње дискусије на Одбору. Али рекао сам јуче у расправи, и то је чињеница, да смо то допунили касније, да је и члан 85. Члан 85. је носећи, члан 97. говори о одрживом развоју Србије. Јесте, ова ствар је важна за одрживи развој Србије, јер уколико ово не донесемо, постоји опасност од ризика за одрживи развој Србије. Ви сте тога свесни.

Што се тиче закупа пољопривредног земљишта, никаквих петнаест, двадесет, педесет хиљада хектара није уопште у оптицају у овом тренутку. У овом тренутку у оптицају је површина од пет хиљада, са интенцијом да још неки пројекат прође и неће бити ни близу толико колико сте сматрали.

Што се тиче Нитратне директиве, спреман сам да разговарамо о њој. Хвала вам.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала, министре.

Реч има Гордана Чомић.

ГОРДАНА ЧОМИЋ: Захваљујем.

Министре, ви сте Влада; мени пошаљете документ где пише уставни основ, закон важан, хитан поступак и све остало. Не може овде да не пише члан 85. па сте се ви после сетили. Нема везе, разумем како се то дешава. Разних сам се министара нагледала и лакше је било онима које нисам подржавала, како да вам кажем. Оне које ја подржавам, њима је било много теже.

Зашто вам то говорим? Зато што Споразум о стабилизацији и придруживању... Шта год ви коментарисали о преговарању, то је ваше право, то не стоји чињенично, ни за 2005. годину, а поготово не за 2006. годину, када су односи између ЕУ и Србије били замрзнути зато што Србија није сарађивала са Хагом. Нико није с нама преговарао ни о чему.

Значи, кад год хоћемо да заиста направимо помак, онда и члан 85. и члан 97, набројте колико год хоћете чланова, ви сте Влада, ви мени дајете да читам, али немојмо више – хтели смо, али ето; наше добре намере, али ето, није нам успело. То је парадигма. Зато с вама то могу да разговарам, не могу са свим министрима, зато што има неких који чују и неких који не чују, па да се не трошим на друге који не чују. Парадигма је – хтели смо, али није нам успело. Немојте „хтели смо“; кажите – сада видим тумачење члана 85, нисмо га ставили, и све је пет.

Нитратну директиву, ја ћу вам потписати ако треба; ви знате да је то шест чланова и два, пре него што иде у издавање било коме у Војводини било која земља, јер је важно да нам остану не лагуне осоке или чега год, него здраво земљиште, здрава вода и здрав ваздух. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала на дискусији.

Реч има народна посланица Ивана Стојиљковић.

ИВАНА СТОЈИЉКОВИЋ: Захваљујем, председавајући.

Уважени министре са сарадницима, даме и господо народни посланици, само ћу кратко да подсетим грађане, због свих ових контрадикторности које су могли да чују јуче и данас, просто да не буду збуњени ко овде шта брани и ко се за шта залаже, како се бранила пољопривреда од 2000. до 2012. године, а како се то заиста ради данас.

Ево, врло кратко: пољопривреда је тада послужила, односно тадашње власти су дозволиле тајкунима да уведу монопол у ову привредну грану и дођу до врло лаких и брзих зарада. Тада је заувек продато око 300.000 ха по цени од педесет милиона евра; када се израчуна, то изађе око 200 евра по једном хектару. Колико је то мало, подсетићу грађане да је данас то најмања цена закупа једног хектара за пољопривредно земљиште, и то на годишњем нивоу.

Остатак земљишта по Војводини углавном је био узурпиран. Неко је то обрађивао, а није се плаћао закуп за то. За то постоје докази зато што се применом Закона о пољопривредном земљишту пронашло око 60.000 ха оваквог земљишта, за које се сада плаћа око десет милиона евра годишње; то су приходи који иду у буџет и поново се враћају, кроз разне подстицаје, у пољопривреду.

Ми смо 2015. године усвојили Закон о пољопривредном земљишту, и тада је решен проблем продаје државног земљишта, где је наведено да државно земљиште може да купи само домаће физичко лице, домаћи пољопривредник, и то највише 20 хектара.

Они који су данас најгласнији и на неки начин критикују данашње измене Закона управо су они који су направили катастрофалне грешке када су преговарали око овог закона и потписивали га 2007. и 2008. године. Тада нису обезбедили боље услове и овај прелазни период за који ми сада на овај начин морамо да се изборимо.

Овакве измене, које ће спречити потпуну либерализацију промета пољопривредног земљишта, веома су важне, зато што ће то да заштити нашег пољопривредника и нашу земљу. Рестриктивне мере које су уведене веома су значајне. Страни држављанин који има намеру да купи приватно пољопривредно земљиште мора десет година да живи, односно буде настањен у локалној самоуправи у којој намерава да купи пољопривредно земљиште, да се бар три године бави пољопривредом, да обрађује својим машинама и својим оруђем. Када већ испуни те услове, опет је у ризику да купи максимално два хектара пољопривредног земљишта, зато што држава има право прече куповине. Дакле, ово су та три рестриктивна услова која неће дозволити, уколико држава процени, ако до тога дође, да странац може

да купи, а врло су тешки услови – значи, држава може да спречи да дође до те куповине.

Поред тога, имамо још услова који морају да се испуне, а то су: да ово пољопривредно земљиште не може да пређе у грађевинску намену, да нису у питању заштићена природна добра, да није у близини војни комплекс, а то је веома важно. Надам се да ће министар, односно да ће Влада усвојити амандмане који су уложени и да се неће моћи куповати земљиште које је уз саму границу, десет километара да буде удаљено. То је све оно што може да представља опасност по нашу земљу и управо та мала приватна пољопривредна власништва могу да представљају опасност.

Мени је жао што данас ове измене многи са подсмехом коментаришу, кажу да нико не може да испуни ове услове. То и јесте био циљ. Услови који би важили да нисмо донели овакве измене и онакав статус какав је имала Војводина, где су се читава имања продавала за 5.000–10.000 евра, са окућницама и са хектарима земљишта, управо су били веома примамљиви за странце који живе у близини наших граница, да врло лако дођу и да купе. Значи, нама јесте био циљ да заштитимо националне интересе и онемогућимо настањивање странаца под условима какви су били, олакшани, а да странци немају намеру да живе у нашој земљи. Значи, веома рестриктивни услови.

Оно што видимо јесте да постоји добра намера, јер Влада и ова држава већ годинама уназад улажу у пољопривреду. Знамо да је 2017. године увећан буџет за око три и по милијарде, да је четири пута увећан буџет за инвестиције у пољопривреди, да постоје подстицаји за куповину нове опреме са повраћајем 50–65%, да постоје подстицаји да остану млади до 40 година на селу, са пројектима, са инвестицијама од 1,2 милиона евра, где држава враћа новац у вредности 75% од те инвестиције.

Дакле, бројни су пројекти, пројекти наводњавања; држава озбиљно улаже у пољопривреду и видимо добре намере ове владе и државе да се пољопривредна грана подигне на највиши ниво. Зато ћемо у дану за гласање подржати ове измене Закона. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Реч има народни посланик Зоран Красић.

ЗОРАН КРАСИЋ: Ја ћу ову начелну расправу да започнем једном реченицом. Мислим да су сви они који су гласали за Закон о потврђивању Споразума (ССП и онај Прелазни споразум), 9. септембра 2008. године, у обавези данас да гласају за ове измене Закона; они који су били против ССП-а, у обавези су да буду против овог закона, па нека се свако налази где је био 9.9.2008. године.

Јуче смо имали својеврсну манифестацију махања неким фалсификатима. Рецимо, Томислав Николић је објавио један, наводно,

записник. Није он објавио записник да би се правдао шта је некада неко разговарао, него је на бази тог новинског текста Војиславу Шешељу ускраћена телефонска комуникација са тимом за одбрану, а после месец дана ја сам добио забрану да идем у Хаг, да га посећујем. Тако да када се маше овде, то подразумева да опет постоје неке намере у континуитету.

Дајте затворите овај прозор што ландара овде, видите ову промају.

Да кренемо са Предлогом закона. Министре, не можете ви у образложењу да напишете – члан 63. став 2. Закона о потврђивању Споразума о стабилизацији и придруживању. Па тај закон има само четири члана! Могли сте да напишете – члан 63. став 2. Споразума. Видите, када читају образложење, ми смо јуче слушали овде да тај закон има хиљаду и нешто чланова.

Морам да вам кажем да је члан 2. тог Закона о потврђивању Споразума имао задатак да спаси част Републике Србије, јер то је практично једнострана изјава воље Народне скупштине како они тумаче тај споразум. Ту је јасно речено да Народна скупштина Републике Србије тумачи да тај споразум треба да се примењује на целој територији Републике Србије. И Устав Републике Србије и члан 2. овог Закона о потврђивању Споразума обавезују и Народну скупштину и све будуће и претходне владе да у сваком насртају жеље да се што пре дође у ЕУ имају у виду и Устав и ову одредбу.

Само да вас подсетим, 2015. године терористичко Косово је такође ратификовало Споразум о стабилизацији и придруживању са ЕУ. Тада је њихов министар иностраних послова свечано изјавио – замислите, тај споразум су ратификовале и оне државе, то је оних пет чланица ЕУ, које нису признале независно Косово. Тако да то јесте један политички процес и зато позивам све оне који нису 2008. године гласали за Споразум да ни данас не гласају за ове измене и допуне Закона.

Следећи моменат који је врло важан јесте што и предлагач и поједини представници владајућих странака овде користе нешто што се зове аналогија – из нечега што је неподобно извлаче правило и за ову ситуацију. Ја њих не кривим. Не кривим их. Зашто? Јуче сам похвалио Владу, када сте упутили овакав предлог закона и када сте рекли да мора да се уради због ССП-а, ви сте практично рекли да међународни уговори могу бити саставни део правног поретка Републике Србије само уколико се обавезе из међународних уговора уграде у наш правни систем, односно у наше законе. Из тога се извлачи закључак да ССП нас уопште формалноправно не обавезује, а обавезиваће нас само онолико колико ми прихватимо да нешто уградимо у наш правни поредак. Зато кажем, немамо обавезу да мењамо наш Закон о пољопривредном земљишту.

Сада ћу мало да се вратим на ону аналогију коју неки користе овде, не замерам им. Ми смо имали изузетно добре прописе и у старом Уставу, ако изузмемо ону друштвену својину, па и у овом новом Уставу. Имали смо само једну правнотехничку непрецизност, када се каже: „сви облици својине су равноправни“. „Облик својине“ не зна се шта значи, али нема везе.

Како смо дошли у ову ситуацију, коју с правом неки користе, да су нека правна лица из иностранства постала власници пољопривредног земљишта? Дошли смо захваљујући економистима математичарима, похлепницима, у виду Млађана Динкића, Александра Влаховића, Лабуса, Пителића, Душана Вујовића, пошто је он њихов тата, јер су они осмислили систем приватизације и извршили својеврсну замену теза. Да би нешто представили као капитал, они су рекли капитал јесте и имовина, капитал јесте и добро, капитал јесте и непокретност, капитал јесте и покретна ствар, капитал јесте и право. Рекли су – баш нас брига какав је статус појединих облика својине, то је све капитал, ми приватизујемо капитал. И, у оквиру приватизације капитала отишло је и пољопривредно земљиште. Потпуно неуставно и незаконито, на то морам да вам скренем пажњу.

Сада бих замолио представника предлагача, пошто ћемо имати вероватно у понедељак расправу о амандманима, да се распита, претпостављам да није у могућности да одговори сада.... Видите, нашим прописима је предвиђено да страна физичка и правна лица која обављају делатност у Србији (значи нагласак је на делатности, привредној делатности), под условима узајамности могу стицати право својине на непокретностима на територији Србије које су им неопходне за обављање делатности. И сад да станемо.

У следећем члану 82в наведено је под којим условима. Да ли је услов узајамности испуњен, Министарство правде даје своје мишљење. Да ли је услов вршења делатности и да ли су те непокретности неопходне за вршење те делатности, даје Министарство трговине. Ја сумњам, немам доказа али сумњам, да су у свим тим приватизацијама и у свим овим уговорима на које се посланици с правом позивају да је странац стекао право својине на непокретности која се зове пољопривредно земљиште, поштоване ове две одредбе, ове две важне обавезе министарстава. Без ова два мишљења не може да се региструје ниједан уговор о промету непокретности. А и уговор о приватизацији неког предузећа је такође у том рангу уговора о промету непокретности.

Овде је својеврсна замена теза. Неко је са тумачењем шта све улази у капитал који може да се приватизује убацио и пољопривредно земљиште,

које је добро од општег интереса, које трпи одређена ограничења, само на тим добрима постоји право прече куповине у корист Републике Србије.

Само да вам скренем пажњу, ако сте забранили да се странцу продаје државно земљиште, пошто су сви облици својине равноправни, како сте онда могли приватну својину на пољопривредном земљишту да омогућите странцу? Ви овде убацујете нешто што је Европска унија. Па ми нисмо чланови ЕУ. Хвала богу, никада нећемо ни бити чланови ЕУ. Нећемо.

Предложио бих вам да извршите анализу и да донесемо прописе да вратимо све у пређашње стање. Да би се дошло у пређашње стање, вероватно је потребна и нека врста национализације онога што је незаконито урађено.

Само да вам скренем пажњу, узмите старе књиговође, и у бившој СФРЈ био је промет пољопривредног земљишта ограничен, али како се вредност некретнине одређивала? Према улагањима друштвеног правног лица, јер некретнина није имала тржишну вредност. Овде су нас мангупи са варијантом тржишне вредности преварили. Оно што је урађено са предузећима у друштвеној својини, то је урађено са свим непокретностима, и са пољопривредним земљиштем, и са градским грађевинским земљиштем, и са природним богатствима, која никако не могу бити у промету.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала, господине Красићу.

Реч има народни посланик Србислав Филиповић.

Изволите.

СРБИСЛАВ ФИЛИПОВИЋ: Хвала, председавајући.

Даме и господо народни посланици, уважени министре са сарадницима, желим на почетку свог излагања да кажем да ћу подржати предложене измене и допуне Закона о пољопривредном земљишту. Нас који смо данас у овој сали Скупштине Републике Србије, који смо део већине која подржава Владу Републике Србије и предложене измене закона који је на дневном реду, и оне који се противе оваквим изменама деле два појма. Та два појма су: одговорност, одговорност према својој земљи, одговорност према њеној будућности, и поштење. Наравно, ту је и питање доследности. Зашто кажем одговорност? Морате да будете одговорни као људе који врше власт. Не смете да данас радите једно, сутра нешто друго.

Неки су пре нас лоше преговарали са ЕУ, лоше је испеговаран ССП. Шта ми данас треба да урадимо као неко ко тежи чланству у ЕУ? Треба да кажемо – не, ми то сада нећемо? Не, ми покушавамо да оваквим изменама и допунама Закона о пољопривредном земљишту спречимо нешто што је неко хтео да уради тада када је потписивао такав ССП, неко

ко је тајкунима предавао пољопривредно земљиште у бесцење па је мислио да ће владати доживотно, па ће 2017. године да крену странци да купују пољопривредно земљиште у Србији од тих истих тајкуна, а они од тајкуна да узимају провизију. То је тај круг накарадне политике какву су водили бивши властодршци. Ми данас покушавамо да оваквим изменама поправимо нешто што је лоше урађено за време претходне власти, нешто што није било добро.

Неки од бивших еврофанатика су у току јучерашњег дана говорили против Европске уније. Мени није јасно за шта су ти који су тада потписивали ССП; један дан су за ЕУ, други дан нису за ЕУ. Нека се прво сами у својим редовима одреде за шта су. Ми јесмо за ЕУ, за европске вредности, јесмо за европске интеграције, али смо пре свега за Србију, да чувамо и бранимо интересе Србије, интересе српских пољопривредника, интересе наших произвођача и интересе државе Србије. Е, овакве измене и допуне Закона о пољопривредном земљишту чувају интересе Србије, интересе наших пољопривредника и наше пољопривреде.

У том смислу, потпуно подржавам предложене измене и допуне Закона. Мислим да нема потребе за било каквом бригом, за било каквим страхом, јер ми нисмо чули од опозиције за ова два дана ништа конкретно, ништа осим голе критике, голе мржње, испразне приче, која ни њима ништа не значи, за коју ни они не знају куда води. Ми знамо где то води; то води дотле да они након неких наредних избора у Скупштини више неће бити, јер ви морате и као опозиција и као власт бити одговорни према бирачима. Ми то јесмо. Министарство које води господин Бранислав Недимовић показало је изузетно висок степен одговорности према пољопривреди и држави Србији. Сигуран сам да ће овакве измене и допуне Закона о пољопривредном земљишту дати оне ефекте какви требају данас држави Србији. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала, колега Филиповићу.

Народни посланик Снежана Богосављевић Бошковић. (Није ту.)

Реч има народни посланик Владимир Ђурић.

Изволите.

ВЛАДИМИР ЂУРИЋ: Хвала.

Поштоване колеге посланици, поштовани министри, поштовани грађани Србије, још једном ћу да поновим оно што сам јуче рекао на самом почетку свога излагања. Дакле, ово је још један од закона којима нас Влада спасава од претњи за које страхове мање-више сама распирује, уз жестоку медијску подршку медија који су мање-више потпуно контролисани од стране власти.

Одакле заправо долази већа претња да неко дође у посед нашег пољопривредног земљишта? Мислим, ствар је елементарна, верујем да ово сви народни посланици знају, али поновићу ипак због грађана. Дакле, Закон о привредним друштвима у овој држави прописује у свом члану 145. да основни капитал друштва износи сто динара. У нашој држави друштво са ограниченом одговорношћу може регистровати било ко, одакле год био: са Сејшела, са Британских Девичанских Острва, из Тортоле, из Делавера, из Приштине, Загреба, Москве, Сибира, какогод. Треба му сто динара и додатни трошкови такса, адвоката, нотара, али ако има да купи пољопривредно земљиште, снаћи ће се он и за те додатне трошкове, никакав проблем то њему бити неће.

Кад тај неко тако региструје компанију, та компанија ће као правно лице приступити преговорима о куповини пољопривредног земљишта са сваким ко је вољан да прода пољопривредно земљиште. Купопродаја ће се десити као и свака купопродаја – онда када стране у договору постигну сагласност око обострано прихватљиве цене. Пољопривредно земљиште ће бити продато тој компанији чији власник ју је основао са сто динара, одакле год био. Он чак не мора ни да оснује своју компанију. Одакле год долазио, може да купи удео у некој домаћој компанији, на берзи да купи акције, у директној погодби да купи удео или акције, зависно од тога да ли је акционарско друштво или друштво са ограниченом одговорношћу. Ако та компанија у којој он купује удео у својој имовини има пољопривредно земљиште, он постаје власник пољопривредног земљишта сразмерно свом власничком уделу у тој компанији. Ето, можемо то тако поједностављено представити грађанима.

Према томе, из привреде, дакле из домена компанија и компанијског права, долази претња да неко купи јефтино, брзо, како год, велику количину пољопривредног земљишта. Дакле, то су озбиљни инвеститори и ту је јавни интерес и државни интерес, где држава треба да се заштити да задржи контролу над једним овако важним природним и привредним ресурсом као што је пољопривредно земљиште, које је с разлогом у Закону проглашено за добро од општег интереса.

Дакле, оно што ми данас расправљамо, оно о чему данас причамо, такође је претња, али много мања – дужан сам рећи не и безначајна – и њу такође треба озбиљно регулисати и законом прописати, јер се и ту штити јавни интерес као и на сваком другом месту. Изабрани представници грађана, било да су у законодавној или извршној власти, дужни су тај интерес заступати, споразуме међународне закључивати тако да одредбе буду што прецизније договорене и да јавни интерес државе Србије и њених грађана буде што боље зацементиран.

Предметна одредба Споразума о стабилизацији и придруживању је двосмислена. О томе сам јуче говорио, данас не бих никога замарао поновним темељним ишчитавањем. Какво год било њено тумачење, за мене је меродавно да Влада Републике Србије у Предлогу закона у образложењу каже да смо 1. септембром 2017. године, дакле роком који истиче 1. септембра 2017. године, у обавези да држављанима ЕУ дамо исти третман као и нашим грађанима када је стицање власништва над пољопривредним земљиштем у питању.

Прочитаћу шта пише Влада Републике Србије у образложењу: „У периоду од четири наредне године“, а тај период истиче 1. септембра ове године, „требало је да усклађујемо наше законодавство“, дакле, требало је да смо то већ завршили, „како би држављанима држава чланица ЕУ осигурали исти третман“.

Дакле, ми сада доносимо закон политички потпуно на домаћем интересу, штитимо домаћи интерес, али он је супротан одредбама ССП-а. Дакле, предлагач у свом образложењу заправо каже нешто што закон не регулише. Логично питање је – ако већ доносимо закон који је супротан ССП-у, зашто онда нисмо ишли до краја па у потпуности заштитили домаће пољопривредно земљиште од промета између физичких лица домаћих и страних држављана и урадили оно што је урадила суседна Хрватска, онемогућили било којим страним држављанима, одакле год да долазе, да купе пољопривредно земљиште, било да су из Холандије, било да су из Бангладеша? Дакле, требало је ићи до краја.

Да закључим, доносимо закон који је супротан ССП-у, јер смо ову проблематику пет година запуштали па смо дошли до пар дана пре истека рока и закон усвајамо по хитном поступку, на ванредној седници, на коју владајућа већина чак није успела ни да доведе више од 125 посланика и да их врати са годишњих одмора на ову седницу, на овако важну тему, на којој нам Влада брани грађане од претњи да ће остати без пољопривредног земљишта и да ће сутра бити гладни.

Под два, прописујемо мере које ће наше грађане стављати у положај лошији од грађана Хрватске и Мађарске, јер наши грађани тамо неће моћи купити пољопривредно земљиште ни када постанемо члан ЕУ. А нисмо морали тако прописати, јер и иначе прописујемо закон који је супротан одредбама Споразума о стабилизацији и придруживању. Под три, пропуштамо прилику да пропишемо услов узајамности, иако знамо да режим под којим странци могу куповати пољопривредно земљиште није једнако регулисан ни у свим државама ЕУ. Опет пример Мађарске и Хрватске.

Недовољно штитимо земљу од суше и града, јер су нам пројекти наводњавања недовољни и касне. Паре које од осигурања узимамо за заштиту од грађана, то је прошле године било 2,3 милиона евра, немамо информацију на шта се троше, јер Министарство те ствари у својим извештајима прецизно не наводи.

За пољопривреду у буџету генерално издвајамо много мање од њеног учешћа у БДП-у, дакле, 2,47% од укупних расхода и издатака српског буџета у односу на 10, 12, прошле године чак и 15% њеног учешћа у БДП-у.

Коначно, овде се бранимо од странаца физичких лица, а на другој страни по праву првенства закупа дамо и до 30% земље на нивоу локалне самоуправе правним лицима, која субвенционишемо, која имају интерес да дођу овде јер овде могу да раде много тога што код куће не могу. Овде су законски прописи лабавији. Овде се чак и тако лабавији законски прописи лабавије спроводе, могући су договори. Дакле, интерес да дођу постоји. И, што је најважније, овде је обезвређен рад. Овде је оперативни трошак радне снаге, дакле, јефтина радна снага. У крајњој линији, наша влада ту рекламну поруку промовише на Си-Ен-Ену – Србија, земља јефтине радне снаге.

Дакле, обезвређен рад грађана, то је директан инпут који је оперативни трошак веома јефтин. Мотив правних лица да дођу овде је очигледно јасан. И ми још их додатно подстичемо погодношћу првенства закупа и масивним субвенцијама. Хвала Влади Републике Србије на тој врсти заштите домаћег интереса, домаћег пољопривредника и домаћих грађана генерално. Хвала вам.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала.

Реч има министар Недимовић.

Изволите.

БРАНИСЛАВ НЕДИМОВИЋ: Поштовани председавајући, поштовани народни посланици, желим, пре свега због јавности, иако смо јуче водили расправу малтене о истој ствари... Када бих узео стенографске белешке, када бих имао право да их узем (можда имам право), вероватно би се у шест речи разликовало излагање.

Хоћу да кажем, пре свега због јавности, једну ствар: морате да разликујете, Споразум о стабилизацији и придруживању регулише односе између Србије и ЕУ као заједнице, а не са сваком поједином државом понаособ. Морате да разликујете третман од услова. Третман је омогућен у погледу пољопривредног земљишта, али су стављени услови у интересу Србије. Услови који су постављени служе за поправљање онога што у поступку преговарања није завршено до краја. То је суштина целе приче.

Прича о наводњавању, прича о противградној мрежи, јуче смо коментарисали то, не бих поново да дужимо.

Чињеница је да је третман једно, услови су друго и на овај начин поправљамо оно што можемо. Крај.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала, министре.

Реч има господин Ђурић.

ВЛАДИМИР ЂУРИЋ: Хвала. Веома кратка реплика.

Министре, ако преговарамо са ЕУ у целини, онда имамо једну тачку преговора, онда смо могли изменити ССП са тим једним преговарачем.

Подсетићу вас, државни секретари у министарствима Владе Републике Србије више пута су рекли да је измена ССП-а немогућа зато што би то подразумевало ратификацију од стране свих земаља чланица ЕУ. Ми ипак преговарамо са земљама чланицама ЕУ, а не са ЕУ у целини.

Само толико. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Министар Недимовић има реч.

Изволите.

БРАНИСЛАВ НЕДИМОВИЋ: Нико не може да каже да је нешто немогуће, све је теоријски могуће. Да ли је изводљиво и у којим роковима, то је ствар за велику дискусију. Разговара се, чињеница је, са сваком земљом понаособ уколико желите да идете у измене, али што се тиче Споразума, оне су ратификовале, свака појединачно, овај споразум, он је као такав ступио на снагу.

Имам утисак, колико сам разумео јуче у уводном излагању, ви сте странка која је, претпостављам, проевропски оријентисана. По неким иступима, ја више не знам да ли сте у овом делу или сте у овом делу или не знам ни ја где. Уз дужно поштовање, мислим да би једна од претходница која је овде говорила на тему измена Закона можда могла да вам објасни о чему се тачно ради, око ССП-а.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала, министре.

Реч има Звонимир Ђокић.

Изволите.

ЗВОНИМИР ЂОКИЋ: Захваљујем.

Јуче и данас смо, поштоване колеге народни посланици, имали прилику да чујемо и озбиљне дискусије и мање озбиљне, и тужне, отужне итд., али хајде да се вратимо на дневни ред и да ставимо ствари на своје место.

Главобољу нам ових дана ствара обавеза која произлази из једног међународног правног акта који је Србија потписала са ЕУ, тј. Европском заједницом. Ради се о Споразуму о стабилизацији и придруживању, на основу кога, прихватили смо тада, имамо обавезу да до 1. септембра, дакле

за неколико дана, ускладимо своје законе тако да житељи или чланови, држављани ЕУ имају готово једнака права или једнака права као и држављани Србије у куповини пољопривредног земљишта.

Да се нама не би пребацивало како смо недорасли или неозбиљни итд. и да сада све најгоре говоримо о том Споразуму о стабилизацији и придруживању – не критикујемо ми сам Споразум, који је свакако добар за Србију, ми критикујемо преговараче који нису својевремено добро испеговарали и довели су нас у позицију какву нема ниједна земља чланица ЕУ, нити било која земља која је била кандидат за улазак у ЕУ.

Да ли је Божидар Ђелић, тадашњи потпредседник Владе, био добар преговарач или не, ствар је за дискусију, али Споразум о стабилизацији и придруживању није добро испеговарао, он и читав тим, који је био састављен углавном од представника тадашње власти. Због тога што га нису добро испеговарали, ми смо сада у проблему. Желимо да решимо тај проблем и нашли смо начин како ћемо га решити. Решићемо га законом који данас усвајамо, тј. Предлогом закона о измени и допуни Закона о пољопривредном земљишту.

Не бих рекао да је Божидар Ђелић лош преговарач, рекао бих да је имао другачије намере и приоритете. Није њему интерес државе Србије тада био на првом месту. Њему су на првом месту били интереси појединих центара моћи, којима је омогућио да у кратком временском периоду покупују око 300.000 хектара пољопривредног земљишта.

Само четворица људи, четири особе држе преко 100.000 хектара земље, надајући се да ће у року од четири године, ево сада, овог 1. септембра, они и даље бити на власти и да ће управо сада моћи поновном препродајом те земље да вишеструко поврате уложено. Процене су да би та земља, рецимо, у наредних пет–десет година била скупља, коштала пет и до десет пута више него сада.

Да ли је ова влада, а било је таквих примедба, озбиљно схватила овај проблем или не? Неко је приговорио да је неозбиљно пришла; ја кажем да није тако, а о томе говори и чињеница да је ова влада затражила од Института економских наука и Института за економику пољопривреде да ураде стручну студију, тј. анализу правног и институционалног оквира тржишта пољопривредног земљишта, процену економских ефеката либерализације тржишта пољопривредног земљишта и препоруке за измене домаћег законодавног и институционалног оквира и њихову адекватну примену.

Ову анализу радили су Институт економских наука и Институт за економику пољопривреде, под руководством др Јована Зубовића, да не набрајам колико је још доктора и магистара ту учествовало, а наручилац је

била Влада. Значи, Влада је веома озбиљно пришла решавању овог проблема. Изузетна анализа, треба је прочитати, доступна је јавности, али нећу сада улазити у њене детаље.

Мислим да је мерама које су предвиђене овим променама, Предлогом закона о измени и допунама Закона о пољопривредном земљишту, управо спречено оно што читав народ, читава јавност у Србији жели да се спречи, а то је да нам од 1. септембра неко дође и, просто речено, покупује пољопривредно земљиште које је у власништву приватних лица. Више пута је овде речено које су то мере. То су: потенцијални купац мора да буде најмање десет година стално настањен у јединици локалне самоуправе, значи код нас, у Србији; да најмање три године обрађује пољопривредно земљиште које је предмет купопродаје; да има регистровано пољопривредно газдинство, и то најмање десет година; да има у власништву механизацију и опрему којом би обављао ту пољопривредну делатност.

Допунски обезбеђујемо пољопривредно земљиште тиме да ако је одређено као грађевинско земљиште не може да буде предмет купопродаје, затим, ако припада заштићеним природним добрима, ако припада или се граничи са војним постројењима, војним објектима итд. Значи, бринуло се о свему. О овоме је више пута говорено, тако да нећу понављати.

Потпуно се слажем и прихватам да овакав предлог закона треба да усвојимо. Ја сам за и позивам вас да у дану за гласање то и урадимо.

Међутим, на крају бих се осврнуо само на још једну ствар, веома кратко. Јуче смо у дискусији чули, а везано је за Споразум о стабилизацији и придруживању, како је до раскола између једне тада велике опозиционе партије и неких њених чланова дошло зато што је неко нешто прво одобрио, па није одобрио, па повукао своју реч итд.

У ствари, проблем се скреће на сасвим другу страну. Господо, Српска напредна странка, тј. ми који смо некада гласали за Српску радикалну странку, себе убрајам у такве, суштински смо се раздвојили од те политике још одавно пре тога, можда још оног момента када је читан онај тестамент испред америчке амбасаде. Сетите се шта је тамо писано. Због тога је важан Споразум о стабилизацији и придруживању, јер ту је она суштинска разлика између неке две политике, намерно сада не набрајам о којим се странкама говори. Хвала на пажњи.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала, колега.

Реч има народни посланик Александра Јерков.

Изволите.

АЛЕКСАНДРА ЈЕРКОВ: Потпредседниче, уважене колегинице и колеге и министре са сарадницима дакле, ви нас, не ви лично, мада и ви

лично, и Влада, и СНС, и сви медији који служе већ добро познатој сврси промоције свега што Влада ради, нас и грађане убеђујете да се овим законом спречава продаја пољопривредног земљишта странцима. Премијерка обећала то овде док је давала експозе, посланици аплаудирали, народ се весели, паори вероватно одахнули мислећи да ће то бити њихов спас од страних компанија које долазе и у бесцење добијају најбоље пољопривредно земљиште. То би све било супер да је тако, али ви то не радите.

Коме ви забрањујете овим законом да купује пољопривредно земљиште? Забрањујете некаквом претпостављеном, замишљеном пољопривреднику из Немачке, назовимо га Хансом, у праву сте министре, дакле пољопривреднику Хансу који се бави пољопривредом у Немачкој, коме сада овај закон поставља немогуће услове да дође и бави се пољопривредом у Србији.

Како да вам кажем, господине министре, није луд да дође да се бави пољопривредом у Србији тај који се за приватне потребе бави пољопривредом у Немачкој, зато што тамо има уређену аграрну политику. Овде му се смањују субвенције сваке године; овде га нечији брат малтретира, треба да води рачуна о томе да ли ће моћи да дође до земљишта до ког хоће; гледа се у небо, као пре петсто година, да видимо хоће ли бити сушна или кишна година, па нам од тога зависи не само принос него и читав БДП итд.

Овде је донет закон којим се 30% земљишта у свакој општини може доделити пословном партнеру Српске напредне странке по слободном избору председника општине и Владе Републике Србије. Дакле, он није луд да долази да се бави пољопривредом у Србији, а ви управо њега спречавате да купи земљу у Србији, и то до два хектара. Дакле, ви спречавате да дође оног ко и не жели да дође.

Истовремено док овом Хансу бранимо да купи два хектара земље у Србији, ви додељујете хиљаде хектара исто тако странцима, само што су сада у питању правна лица, којима овај закон и даље не брани да региструју фирме у Србији, да купе фирме у Србији и на тај начин пречицом дођу до најбољег пољопривредног земљишта у нашој земљи.

Да погледамо како изгледају те ваше велике инвестиције, ваших пријатеља странаца, којима овај закон не само да не брани него их и подстиче да долазе у Србију. „Тенис“ (који ви из непознатих разлога акцентујете као „Тениз“, као да се ради о некаквој француској фирми; не знам о чему се ради, фирма се зове „Тенис“) – најављена инвестиција, према чврстом обећању Александра Вучића, двеста милиона евра, пола милиона свиња, осам хиљада радних места. Помало је необично, имајући у

виду да „Тенис“ у свим својим фабрикама у Немачкој, Данској нема толико радника колико је Вучић најавио да ће запослити у Србији.

Иначе, чисто да наши грађани знају, очекујући та радна места, ради се о компанији која је једнако колико по производњи меса позната и по изабљивачким условима рада људи који раде у тој компанији, због чега је неколико пута плаћала казне у Немачкој, где иначе послује, па је тако Покрајинском министарству рада Северне Рајне – Вестфалије платила казну због исцрпљујућег радног времена, мутних уговора са страним радницима и лоше здравствене заштите запослених. Када пишу о „Тенису“ медији углавном пишу о плаћеним робовима из Источне Европе које је „Тенис“ настанио у неусловне колективне смештаје. Иначе, компанија је платила огромне казне због тога што се испоставило да је раднике снимала чак и док су у тоалету или под тушем итд.

Тој компанији, великом инвеститору из Немачке, видећемо шта ће бити од те инвестиције, доделили сте две и по хиљаде хектара у Зрењанину, засад. Стручњаци процењују да је за оволику инвестицију колику је Вучић најавио потребно да они имају око 20.000 хектара, што би их сврстало, што би господина Клеменса Тениса, власника ове породичне фирме, сврстало у ред три највећа земљопоседника у Србији. Дакле, ви браните некаквом паору из Немачке да дође и купи два хектара у Србији, постављајући пред њега немогуће услове, а свом пословном партнеру Клеменсу Тенису додељујете толико земље да ће он бити трећи земљопоседник по величини у Војводини.

Потребно је заиста урадити анализу тих ваших великих инвестиција, потребно је осврнути се на то шта долази; наравно, арапске инвестиције, „Ал Равафед“ итд. Немамо времена да причамо о томе. Све сте нам рекли јуче само нисте рекли да ли је истина оно што се пише у медијима о тој фирми. Мало сте са сузама у очима говорили, доста емотивно је то било, када сте о „Ал Равафеду“ говорили. Дакле, заједничка фирма је нестала, не зна се где се налази, новинари не могу да дођу до ње. Јако пуно земље обрађују у Војводини. Паори кажу да трећина стоји запарложена, да није обрађена итд. Немам времена да о томе говорим.

Ако не знате шта да радите са земљом, питајте пољопривреднике, немојте стално стављати неке своје пословне partnере испред њих, испред њихових интереса; они сигурно знају боље од вас.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала.

Реч има министар Бранислав Недимовић.

Изволите.

БРАНИСЛАВ НЕДИМОВИЋ: Захваљујем.

Поштовани председавајући, поштовани посланици, ја можда јесам јуче са сузама у очима причао о инвестицијама, ал' то из једног простог разлога: кад човек ради и жели да нешто успе, мора да има емоцију према томе. Ја нисам камен него неко ко жели да промени ствари које у претходних 30–40 година нису функционисале како треба, а много је њих протутњало за тих 30–40 година па ни прстом мрднули нису. То је прва ствар. И не може ми нико забранити да волим и желим, да се трудим да урадим онај посао који мислим да треба. У крајњој линији, грађани ће, пре или касније, о томе дати свој суд.

Друга ствар, када смо код „Тениза“, не желим никада да причам на овакав начин, али мислим да правилно изговарање назива овог привредног субјекта ништа није лоше.

Што се тиче приче о земљопоседницима и осталим стварима, колико је земљопоседника у процесу приватизације било, малопре је речено, и сада бих могао као папагај да понављам о тих 20.000 хектара који су отишли тада, али хоћу нешто друго да вам кажем – овде је реч о праву закупа. У децембру или новембру, више не могу да се сетим, када су биле измене Закона о пољопривреди, измене Закона о подстицајним средствима, постављен је знак питања код транспарентности поступка давања пољопривредног земљишта у закуп на основу Закона о пољопривредном земљишту.

Тада сам вас уверавао, сад исто, а видели сте и сами да је поступак потпуно био транспарентан, никаквих преговарања, договарања, непосредних погађања, спиновања или осталих ствари није било. У крајњој линији, „Тенис“ је један од 219 апликаната, има потпуно исти статус као и сви остали, и исте обавезе ће да има у погледу испуњавања потреба везаних за животну средину, за будућу радну снагу и све оно што је неопходно.

За вашу информацију, није само Зрењанин, одобрена је и Кикинда, има још три апликације које су у поступку разматрања. Све ће бити презентовано на транспарентан начин, пошто се врло често та реч овде користи, и биће презентовано Одбору за пољопривреду онако како то правила налажу.

Што се тиче неба и пољопривреде, колико се сећам, није то ствар која је у последње две, три или пет година, то је наш системски проблем. У једном тренутку наше историје, 60-их, 70-их година, рађено је доста на томе. Касније, због различитих ствари, немара, немања финансијских средстава или ко зна чега, не да нису грађени системи, него нису ни одржавани, и то је процес који се одигравао негде до 2014. године. Мислим да смо тад добили једну велику опомену, тад смо променили своју свест, и то је нормално.

Рећи ћу вам, не знам да ли то може да се назове анегдотом, своје лично искуство ћу да поделим са вама, везано за одбрану од надоласеће реке Саве 2014. године. Толико је давно био последњи пут када се тако нешто десило. Зашто вам ово причам? У погледу тога како избледе неке ствари у главама људи, више се подразумевају, а у ствари се не подразумевају. Сви су очекивали да ће у том тренутку доћи неко, не знам одакле, и решити проблеме свих грађана. Тад је дошло до почетка мењања свести и мислим да данас грађани много другачије гледају и на систем одбране од поплава и на системе за наводњавање.

Што се тиче „Ал Равафед“, ту завршавам, јуче сам показивао оно што је „Ал Равафед“ решио. Није ми тешко још једном, није ми тешко и сто пута то да покажем, јер мислим да је то јако важно због грађана Србије, да су то системи који су већ завршени, који се налазе на седам различитих локација на простору Војводине, односно на простору Сивца, Бача и других места и да су то ствари које... Јуче сам предложио господину Јешићу да одемо заједно да то погледамо, тамо су изграђена два логистичка центра, пошто сви причају о нечему што вероватно нису ни видели. Али не желим да у то улазим. Наравно, свако има право да мисли о било чему на било који начин.

„Ал Равафед“, ако неко жели да га нађе, може да га нађе без икаквих проблема. На Новосадском сајму сам видео њихов штанд, њихову презентацију, после још на неколико места када је било. Да ли ће они имати у својој пословној политици такво опредељење да имају сајт, презентацију... Мислим да им то није добро, да је то лоше, да мора све да се презентује, јер добре ствари увек морају да се презентују. Ја ћу ствари који се тичу закупа пољопривредног земљишта увек истицати по овом основу у први план као добро реализовану инвестицију.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала, министре.

Реч има народни посланик Александра Јерков.

АЛЕКСАНДРА ЈЕРКОВ: Хвала, потпредседниче.

Није проблем суше и наводњавања од јуче, али ви сте узели кредит од двеста милиона евра од Владе Абу Дабија за наводњавање, сто, па онда у неколико фаза, то су се Динкић и Вучић мало занели у најавама, па је вероватно ту негде рачуница изгубљена. Интересује ме колико је од тог кредита повучено, када је повучено, да ли је све што је планирано урађено. Јер, заиста је мало лицемерно да причамо о пољопривреди као о нашој развојној шанси, а да људи немају појма ни колики је принос, да заиста само фали да неке додоле сада ту иду, да играју, да призивају кишу да им не би суша уништила усеве, а овамо нам пољопривреда велика развојна шанса.

Да ли мислите, господине Недимовићу, да нашег паора више угрожава „Тенис“ или било која друга велика компанија, не мора да је страна, или домаћа, или овај Ханс коме сте ви сада забранили да дође и купи два хектара зато што су услови који су постављени пред њега немогући? То не може да испуни нико осим оних који имају двојно држављанство. То је још једно политичко питање, које заиста мислим да не треба да отварамо, а ви вероватно знате о чему се ради.

Шта сте урадили да тог нашег пољопривредника заштитите од „Тениса“, „Ал Равафеда“ и од свих других, и страних и домаћих, Костића, Мишковића, Јерковића, Матијевића, не знам ко су други ту у игри, зато што сваки закон који доносите штити пољопривредника од тог Ханса који би дошао и купио два хектара и бавио се пољопривредом у Србији, а не у Немачкој, а не од ових које ви доводите и дајете им земљу?

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала.

Реч има министар Недимовић.

БРАНИСЛАВ НЕДИМОВИЋ: Нећу дуго, али мислим да морамо још једном, пошто очигледно, када довољно пута поновите једну ствар, можда људи и чују, ако желе да чују.

На овај начин, изменама и допунама Закона о пољопривредном земљишту, поправљамо ствари које нису биле у то време када је преговарано предвиђене на најбољи могући начин. Ово је начин у оквирима које имате на располагању.

Овде испред мене налази се Закон о потврђивању Споразума о стабилизацији и придруживању између Европских заједница и њихових држава чланица, са једне стране, и Републике Србије, са друге стране. У самом споразуму, у чл. 53. тач. 5), која се односи на привредна друштва, каже се: „Након ступања на снагу овог споразума, друштва кћери привредних друштава Заједнице имаће право стицања и уживања својинских права на непокретностима као и српска привредна друштва, а у погледу јавних добара иста права која уживају српска привредна друштва, када су ова права потребна за обављање привредних делатности ради којих су основана“.

Има ту још ствари о којима се говори. Како је неко малопре рекао, мислим да је колегиница из ваше посланичке групе исто рекла, то је усвојено, то је тако и ту не можемо ништа да урадимо. У границама могућег, ми смо поправили да заштитимо интересе Србије. Све остало је, наравно, терен политичког размимоилажења или договарања.

Што се тиче Абу Дабија, уговорено је сто милиона. У овом тренутку ми смо повукли за пројекте првих шеснаест милиона долара.

Извињавам се, нисам чуо.

(Гордана Чомић: Зар то не истиче сада?)

Таман сам то хтео да вам кажем. Пре пет дана смо добили одлуку од Фонда за развој Абу Дабија да се до 2021. године пролонгира, без накнадних трошкова, повлачење средстава по овом основу.

Када сам постао министар пољопривреде, формирали смо имплементациону јединицу која је морала да регулише ове ствари. Првих једанаест пројеката који су имали такав степен техничке документације да могу да иду на одобравање послали смо у наредних неколико месеци.

Ако ме питате да ли је то могло брже, све је могло брже. Увек може брже. Зато брже, јаче и боље треба да радимо на овим стварима.

Има једна ствар... Знате шта се сада дешава што се тиче система за наводњавање? Драго ми је што сам успео нечим да вас данас орасположим, али ми имамо све више заинтересованих међународних субјеката који се баве финансијама који желе да уђу са нама у пројекте за изградњу система за наводњавање, не само по основу задуживања него и по основу бесповратних средстава, као што је Зелени климатски фонд. Морамо да искористимо, да увежемо ствар. Знам да вама можда изгледа страшно, ми смо почели да радимо на том пројекту. Нама је јако важно да ...

Ја кажем опције које су на располагању, а шта ко мисли о томе... Имамо ту и са Европском банком за реконструкцију и развој, имамо и са њима, пре неки дан смо имали састанке о томе. Нама је циљ да то радимо. Зашто неко то није хтео, није желео, није могао или није знао, ја у то не могу да улазим и то није предмет. Знам да нама ово треба као хлеб, из једног простог разлога, поновићу још једном – оно што је ауто-пут за друмски саобраћај, то су за пољопривреду системи за наводњавање.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала, министре.

Реплика, Владимир Орлић.

ВЛАДИМИР ОРЛИЋ: Нећу ни ја дуго.

Господине министре, шта да вам кажем, и ја се понекад запитам да ли је понављати довољно.

Три напомене, што се мене тиче. Прво, у вези с оним „нико није луд да дође“, чули смо то већ јуче. Одлично, честитам на закључку! Само једно питање: кад смо до њега дошли, кад смо тај закључак извели? Да ли је могуће да је требало да почне ова седница и расправа о закону да бисмо ми тај закључак чули, да су били неопходни сви они силни месеци иза нас да би се организовано викало, дизала хајка – доћи ће зли странци, све ће живо покуповати?

Не знам, чини ми се да нисам чуо ни једну једину организацију из тог досовског тима, што странку, што покрет, па ниједног соло певача да се није бавио темом, а све у контексту и на начин – сад ће да настане

катастрофа, а зла власт не ради ништа да то спречи. Данас каже – ма, неће нико доћи. Колико је то искрено, довољно говори само за себе. Колико је тачно, не знам. Да ли су исто тако размишљале Мађарска, Пољска, Естонија, Летонија, Литванија, Бугарска, да не набрајамо даље, и закључиле да нико неће доћи па су уводиле неке мере заштите? Можда ће бити да није баш све тако. Ако погледамо мало прецизније, ово што данас радимо јесте реална потреба, али јесте и нешто што је потпуно нормална пракса.

Али, молим вас, хајде да већ једном трајно паркирамо лицемерје и одложимо кључеве на страну. Није реално да морамо поново да причамо о томе да се данас неко брине због могућности да страни капитал стоји иза домаћег правног лица регистровано у Србији, а да му није ништа страшно ни спорно било 2003, 2005. године када је то радио „Агрокор“, „Житогрупа“ 2009, Мађари, Ирци 2007. Значи, не кажем да је то тада било катастрофа, само кажем да тад није сметало ономе ко данас наводно брине. Дајте да се не бавимо том врстом лицемерја.

На крају, треће, хајде да се не бавимо причама као што су „израбљивачки послови“ и „робови“ када је реч о инвеститорима. Неће због тога (Тиме завршавам, господине председавајући.) добар резултат са радним местима данас бити мањи, а неће бити мања ни штета са стотинама хиљада изгубљених радних места. Кад причају о тим људима који су трајно упропашћени од стране данас лажно забринутих, нека говоре са сузама у очима, елементарна је пристојност. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала.

Александра Јерков, коме желите да реплицирате?

(Александра Јерков: И министру и господину Орлићу, у једној реплици.)

Изволите.

АЛЕКСАНДРА ЈЕРКОВ: Господину министру само што се тиче кредита. Дакле, 2014. године је склопљен посао са кредитом, ми смо то овде ратификовали, потписан је уговор за сто милиона евра. Године 2017. ви нам кажете да је повучено шеснаест милиона евра, то је свега два-три месеца пре него што тај уговор истиче. Кажете да не знате чија је одговорност, не интересује вас због којих разлога. Па, мора да вас интересује, седите у истој влади која је повукла кредит од сто милиона евра и три месеца или два месеца пред истек рока повукла шеснаест милиона евра. Ако не интересује вас, верујем да интересује некакве тамо пољопривреднике који су претрпели неку штету због тога што кредит није реализован. Већ две године су онда прошле, или три, у којима тај кредит нисте реализовали.

Ако је почео да се реализује тек кад сте ви дошли, тим горе, онда треба да вас интересује шта је Горан Кнежевић радио са тим кредитом, шта

је радила наша колегиница Снежана Богосављевић Бошковић, шта је радио Александар Вучић, шта је радио Вујовић итд. Молим вас, распитајте се. Ако не интересује вас, неког другог интересује чија је одговорност за то што смо ми од сто милиона евра два месеца пред истек рока повукли шеснаест милиона евра.

Господин Орлић, када прича... Видим, господине Орлићу, вама је тада сметало, а сада вам не смета. Просто не знам с којим правом ви било коме пребацујете шта је када ко мислио, с обзиром на то да видим – све оно што вам је сметало код Демократске странке, а ви још унапредили, направили десет пута горе, сада вам је то супер; та политика, која је тада била погубна, сада у много израженијем и неупоредиво штетнијем облику, сада је то супер.

Господине Орлићу, Влада Александра Вучића, ваша већина је донела закон по коме се трећина земљишта у свакој локалној самоуправи даје страном инвеститору. Демократска странка с тим нема никакве везе. Ви предложили, ви донели, ви реализујете.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Реч има Владимир Орлић, реплика.

Изволите.

ВЛАДИМИР ОРЛИЋ: Хвала лепо.

Јесте, баш та странка – наравно, мислим на „жуто предузеће“ на старој адреси, али које више није на старој адреси – нема никакве везе са годином 2003, 2005, 2007, 2009, годинама о којима сам причао малопре. Када сам говорио о лицемерју, на то сам мислио. Која влада Александра Вучића има везе са 2003, 2005, 2007. и 2009. годином? Хајде да се бавимо стварима озбиљно.

Кажемо – штетне ствари бившег режима ми смо направили десет пута горим. Да ли је тако, па ево, нека закључи сваки грађанин Србије. Да ли смо данас, на пример, ми оставили пет милиона људи без посла? Ево, то би морала да буде истина да би важила теза да смо ми десет пута гори. Они су оставили 500.000 људи без посла, а ми бисмо данас морали да оставимо без посла пет милиона да би то било десет пута горе. Хајде да се мало уозбиљимо.

Дакле, прича је била малопре, кажу њихова политика је победила и данас је прихваћено све то што представља ту њихову политику. Шта вам је доказ да није? Па, на пример, доказ је то да ви данас немате ниједног министра, представника Владе, наше странке, како год хоћете, који може да се, рецимо, настани негде у централној градској општини, да тамо купи земљиште за милион и по од посланичке или министарске плате, да инвестира још стотине хиљада у изградњу зграде, да ту постане сувласник 190 метара квадратних и да на све те стотине хиљада још додатно стави

стотине хиљада евра на штедњу а да реч једну не може да каже одакле му то.

Видите, пошто се то данас не дешава, то вам је сигуран доказ да политика „жутог предузећа“ није победила. Тога данас нема. Победио је озбиљан, одговоран однос према овој земљи и њеним грађанима. Ако не верујете мени, питајте грађане шта мисле. Завршиће се опет на нивоу одговора – разумеју вас на око два посто, а и то ће ускоро да буде превише. Хвала лепо.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала, господине Орлићу.

Можемо да наставимо даље, мислим да смо завршили дискусију.

Хвала, колегинице Јерков.

Реч има Миланка Јевтовић Вукојичић.

Изволите.

МИЛАНКА ЈЕВТОВИЋ ВУКОЈИЧИЋ: Захваљујем.

Поштовани председавајући, уважени министре са сарадницима, колеге посланици и посланице, уважени грађани Србије, пред нама се већ други дан налази Предлог закона о измени и допунама Закона о пољопривредном земљишту, који је врло важан са аспекта спречавања потпуне либерализације продаје пољопривредног земљишта како је то било предвиђено Споразумом о стабилизацији и придруживању из 2008. године.

Додуше, није ни чудо с обзиром на то да је тај споразум потписао човек који је грађане Србије и све нас убеђивао да је највећа економска криза, глобална економска криза која је била захватила читав свет – велика развојна шанса за Србију. То је била толико велика развојна шанса за Србију да су у периоду до 2012. године урушени сви сегменти друштва, а пољопривредни произвођачи, сељаци доведени до просјачког штапа.

Потпуно је некоректно и лицемерно да од оних који су радили у периоду од 2009. до 2011. године на урушавању прерађивачких капацитета у области пољопривреде, а знамо да прерађивачки капацитети производе додатну вредност и да и те како утичу на БДП... Они су оставили сто хиљада радника у прехранбено-прерађивачкој индустрији без посла. Свака трећа приватизација која је спроведена у њихово време поништена је. Што се тиче субвенција, субвенције су биле привилегија великих. Две трећине пољопривредних произвођача у периоду од 2009. до 2011. године остало је без подстицаја, када је било сто евра по хектару, а 70% тог буџета користило је само 30% највећих пољопривредних произвођача, углавном тајкуна из Војводине.

Оно што још морам да напоменем, а тиче се лицемерја једног дела посланика, углавном из партија бившег досовског режима, то је да су они омогућили потпуну либерализацију увоза пољопривредно-прехранбених

производа из ЕУ, а да ми још увек нисмо ни постали чланица ЕУ. Само захваљујући мерама Владе Републике Србије, чији је премијер био Александар Вучић, спасено је 300.000 фарми од пропадања и 150 малих и средњих предузећа, односно млекара. То је било у периоду од 2014. до 2016. године. Тада је око 70% малих пољопривредних произвођача, са једном, две краве, спасено управо захваљујућим тим заштитним мерама.

Желим да истакнем да је овде дошло до злонамерног мешања правних института, а то су правни институти који се односе на продају земље и на закуп земље. Та два правна института потпуно су различита и из њихове различитости произилазе различита права и обавезе. Овим Предлогом закона о измени и допунама Закона о пољопривредном земљишту регулише се промет пољопривредног земљишта у приватној својини између држављана чланица ЕУ и оних који поседују приватне поседе. Услови који су дати овим предлогом закона доста су рестриктивни за држављане чланица ЕУ. Примена овог закона, када буде усвојен у Скупштини, очекује се тек 2027. године.

Овај закон јесте у интересу српског сељака, овај закон јесте у интересу Републике Србије и СНС нема дилеме, у дану за гласање гласаће за њега. Захваљујем.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала, колегинице Вукојичић.

Реч има народни посланик Петар Јојић.

ПЕТАР ЈОЈИЋ: Даме и господа народни посланици, овај закон који се предлаже Народној скупштини је закаснио. Ово питање је требало да буде решено у основном закону. Да је својевремено Република Србија донела овакав закон којим би ограничила и гарантовала право прече куповине од грађана, дакле приватних лица на Косову и Метохији, у том случају би држава спречила да Шиптари купе српску земљу од наших грађана. На тај начин би се заштитили интереси Републике Србије.

Својевремено је, 1989. године, донет Закон о посебним условима промета непокретности. По том накардном закону дато је овлашћење Министарству финансија да даје одобрења и сагласност. То министарство је давало и капом и шаком одобрења, али Шиптари та одобрења много нису ни тражили, они су само тражили да уђу у посед и да дају паре, а да Срби оду са свог огњишта.

Измене и допуне Закона о пољопривредном земљишту неће бити у примени зато што нема правног интереса да неко дође за два хектара и да на тај начин дође у посед под овим посебним условима као што се предвиђа овим посебним законом. Ово је решавање неког проблема који неће бити решен, али на парче. Очекивао сам да ће у предлогу бити и другачијег решења. Наиме, Израел је откупио земљу од Арапа који су продавали

земљиште и то земљиште давао на поклон својим грађанима да га користе, без накнаде.

С друге стране, грађани Србије, нарочито пољопривредници, очекују да се изврше ревизије стотина и стотина приватизација пољопривредних комбината и земљорадничких задруга, како су приватизовани, како су мангупи продавали, криминалци куповали и препродавали, а радници остали без посла. Само у јужном Банату у питању су ПИК „Тамиш“, комбинат „Банат“ у Белој Цркви, у Старчеву, Опову, Омољици, Пландишту, Алибунару, где су извршене бројне криминалне приватизације.

Везано за приватизацију пољопривредног земљишта, оно на шта се пољопривредници ослањају јесте била и приватизација панчевачке Азотаре, од које цело пољопривредно подручје Србије зависи у снабдевању вештачким ђубривом. Године 2006. Панчевачка азотара продата је за 13.100.000 долара. Готових производа у магацинима Азотаре било је за 15.000.000 долара. Мангупи који су дошли, са ташном и машном, из Литваније и један бивши високи функционер из тадашње службе безбедности купили су Азотару панчевачку за 13.100.000 долара, да би нову фабрику коју је требало да пусте у производњу, коју су радници претходно направили, „Карбамид 2“, расклопили, продали, утоварили у возове, отерали у Украјину и продали за 32.000.000 долара, а њена књиговодствена вредност била је 35.000.000 долара. Радници Азотаре су претрпели огромну штету. Мој предлог је да држава остане већински власник Азотаре панчевачке, јер је то општи интерес пољопривредника Републике Србије. Сада то ради преко „Србијагаса“, Агенцијски фонд је тај који управља Азотаром панчевачком.

Бројне криминалне радње да ли су решене? Од оне 24 приватизације на које је указала Европска унија још ниједна није решена, а међу њима је и Азотара панчевачка. Поставља се питање шта ће бити са Азотаром панчевачком ако пређе у приватне руке, да ли ће бити приватизована на начин како је то био случај са „Заставом“ у Крагујевцу.

Што се тиче доношења закона по хитном поступку, драго ми је, ту су колеге правници из коалиције на власти, ако треба реформа законодавства, треба избегавати реформу законодавства на амерички начин. И Европа избегава американизацију законодавства, јер цела Европа примењује континентално право, само Енглеска примењује англосаксонско право. Већина земаља Азије, Африке и Латинске Америке примењује континентално право. Шта је битније? Ово по хитном поступку није требало да дође. Ово је решавање на парче, а овај закон у примену неће

доћи, примениће се тек за шест месеци. Требало је водити рачуна шта има приоритет.

Приоритет је, ако хоћемо законе по хитном поступку, пре свега Законик о кривичном поступку, дакле процесно кривично законодавство, Кривични законик у грађанској области, Закон о парничном поступку, Закон о извршењу и обезбеђењу, да се коначно донесе грађански закон. Дакле, има бројних закона. Према томе, у том правцу предлажем Влади да поштује приоритете и да по хитном поступку излази са таквим решењима.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала пуно, колега Јојићу.

Реч има проф. др Љубиша Стојмировић.

ЉУБИША СТОЈМИРОВИЋ: Поштоване колегинице и колеге, забрињава ме то што смо данас овде чули да је много тога урађено противзаконито, да су извршене огромне криминалне радње, чак су овде спомињани министри и посланици који су деловали супротно закону. А сви смо, када смо ступали овде на дужност, и сви представници Владе односно министри, положили заклетву и у тој заклетви се обавезали да ћемо служити у интересу српског народа, односно грађана Србије и у складу са законима и Уставом. Велика је штета што неко од тих збиља великих криваца није одговарао за оно што је чинио, јер би се и ови други којима пада на памет да чине нешто противзаконито или криминално мало узели у памет и рекли себи – пази, за ово може и да се одговора, нећу то баш да урадим.

Е сад, што се тиче ових измена, односно овог закона, шта могу да кажем? Ја сам један од оних који сматрају да стратешки ресурси, у које спада и земљиште, никако и ни под којим условима не могу да припадају ни физичким ни правним лицима страног порекла, да то мора да буде нешто где ће у целокупном обиму држава да буде та која располаже, односно грађани државе Србије. Али имали смо ту муку, десило нам се, неко је некада, можда из незнања можда и намерно, потписао неки ССП, или како се већ то зове. Сада се ова гарнитура односно ово министарство нашло на муци како да то исправи, а, како каже она народна: „Што се грбо роди, време не исправи“. Зато се данас суочавамо са једним великим проблемом, са проблемом који морамо да решавамо онако како нам у овом тренутку дозвољавају околности.

Био бих срећнији, то сам рекао, кад не би могла ни физичка ни правна лица да купују земљиште на територији Републике Србије. То се односи исто на изворе воде, рудна богатства итд. Али кад је већ тако, хајде да поправимо оно што може да се поправи.

Господине министре, вама је дао бог да у овом тренутку будете на челу једног министарства које је јако важно за Србију.

А ниси ни ти, Красићу.

Пољопривреда, односно наши сељаци су спасли Србију у балканским ратовима, у Првом рату, у Другом рату и ми збиља данас морамо да им се одужимо и помогнемо им у овом времену које је јако тешко за њих. Вама је пружена шанса да збиља много тога урадите и да нашу пољопривреду и нашег сељака или паора или како год га ко назива доведете на ниво какав заслужује. Ја ћу бити веома срећан да ви то урадите и да будете најбољи министар у историји Републике Србије и желим вам пуно среће у том послу. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала, професоре Стојмировићу.

Срђан Ного има реч, али Посланичка група Двери нема више времена.

Милимир Вујадиновић.

Пријавите се. Изволите, колега.

МИЛИМИР ВУЈАДИНОВИЋ: Поштовани председавајући, министре са сарадницима, уважене колеге народни посланици, данас је пред нама један законски предлог, али немогуће је данас причати о овоме а не вратити се барем мало у прошлост, како ону даљу, скоро девет година, тако и ону ближу од пар месеци.

Пре девет година ваљда, како професор Стојмировић рече, незнањем – ја не бих рекао незнањем, професоре, пре бих рекао да је у питању лоша намера – бивша власт, тадашњи ДОС испреговарао је тај ССП несрећни на такав начин да смо данас у ситуацији да ако не усвојимо овај законски предлог странци могу учествовати у промету пољопривредног земљишта у Србији, то јест, кратко речено, могу куповати српску земљу несметано.

То је оно што се тиче прошлости, далеке прошлости. Оно што се тиче мало ближе – подсетићу да је премијерка на избору Владе пре пар месеци у овом уваженом дому највећи аплауз, сећам се, добила за обећање у свом експозеу да ће спречити продају српске земље странцима. Ево, данас смо сведоци те политике испуњавања обећања, тог одговорног односа према држави и друштву.

Нећу се много освртати, доста ствари је речено о свему ономе што су добре стране овог закона када је у питању период у коме се мора обрађивати земљиште, када је у питању обавеза поседовања механизације и машина за обраду земље, када је у питању право прече куповине од стране државе, али и све оно што је значајно за пољопривреду. Више него што је питање пољопривреде, рекао бих да је ово једно стратешко, политичко, на крају и безбедносно питање државе Србије. Важно је ово питање и за

државни ниво, али пре свега је важно за Војводину, ваљда је тамо највише српских ораница, мислим да је то потпуно јасно.

Такође, добро је, министар је већ споменуо у свом уводном излагању да постоји једна општа друштвена сагласност када је у питању ово законско решење и да су законско решење подржала удружења пољопривредних произвођача. Ово јесте мера између чувања националног интереса, на једној страни, и поштовања међународних обавеза, с друге стране, како год да су оне произашле. Обавезе, наравно, произилазе из тог ССП-а који је у својим деловима и штеточински, али ово јесте начин да те грешке из прошлости исправљамо, односно те лоше намере из прошлости.

Наслушасмо се ових дана и критика овог закона, слушали смо то и у претходном периоду када је на дневном реду био овај исти закон, али је њиме спречавана узурпација државног земљишта. Слушали смо те бесмислене критике, данас видимо резултате. Ја ћу навести само један пример: још 2010. године Суботица, локална самоуправа из које долазимо, издавала је 12.700 хектара државног земљишта; данас је то неких 15.000 хектара, око 85.000.000 динара више прихода за градску касу. Мислим да је све јасно, а ситуација је била потпуно идентична – много критика, као и данас.

Нема ту шта много, мислим да је у претходна два дана већ доста тога речено. Поштовани министре – професор Стојмировић доста тога рече, да кажем, негде ми је украо мисао – дата вам је прилика да водите рачуна о српском сељаку и засад то добро радите. Наставите у том правцу и сигуран сам да ће сва законска решења и предлози који долазе у овај уважени дом имати подршку народних посланика али и већинске Србије.

С тим у вези, на крају, подржаћу свакако предложено законско решење у дану за гласање. Хвала вам свима.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала, колега Вујадиновићу.

Реч има народни посланик Радослав Милојичић.

РАДОСЛАВ МИЛОЈИЧИЋ: Хвала на овом одушевљењу које чујем.

Даме и господо народни посланици, уважени министре са сарадницима, поштовани грађани Србије, ово је изузетно важна тема. Ово није само тема која је важна за нас који се овде налазимо и о њој дискутујемо, ово је првенствено важна животна тема. На почетку свог говора, жао ми је што немам више времена, желим да кажем да посланички клуб Демократске странке и ја лично нећемо у дану за гласање подржати овакав закон.

Господине министре, од 2008. године знамо да је крајњи рок за усвајање овог закона 1. септембар 2017. године. Ми као Демократска странка постављамо питање вама који сте били на овој нашој, како кажу,

„жутој“ страни. Могли сте да научите од нас и нешто добро, могли сте да покренете јавну дебату, могли сте да покренете јавну расправу са стручним и одговорним људима у овој области, зашто то нисте урадили? Да ли због тога што се СНС плаши дебате и разговора са било ким ко другачије мисли, другачије говори? Да ли зато што ниједно предизборно обећање за шест година нисте испунили па не бисте баш да чујете шта грађани мисле о вама?

Кажете да физичка лица морају имати становање десет година тамо где желе да купе земљу, у реду; да три године морају да обрађују ту исту земљу коју желе да купе и да десет година треба да имају активно пољопривредно газдинство, без прекида. То је у реду, што каже колега Красић. Шта ако странац оснује фирму, неку фантомску фирму, пошто је Српска напредна странка позната по довођењу фантомских фирми, и он са улогом од сто евра и једним запосленим купи земљу? Шта радимо у тој ситуацији? Имамо више примера: и фантомско рушење Београда ноћу, и фантомски уговори са „Ер Србијом“ и многи други уговори по којима је позната Српска напредна странка.

Овај закон заиста нема никаквог смисла, по оној чувеној народној да ли је чаша полупуна или је чаша полупразна. Шта сте хтели овим законом да постигнете?

Ви сте четврти министар пољопривреде за шест година власти Српске напредне странке. Оно што је симптоматично јесте да је сваки министар којег је изабрала СНС лошији од својих претходника.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала, колега Милојичићу.

Реч има министар Недимовић.

БРАНИСЛАВ НЕДИМОВИЋ: Поштовани председавајући, поштовани народни посланици, мени је жао што господин Милојичић није имао више времена да искаже свој став о овом закону, јер сам чуо три пута да је нешто у реду и онда на крају чујем, после три позитивна мишљења, негативан закључак. Свашта сам видео у логичким операцијама, али ово још нисам видео.

Што се тиче тога шта сам ја радио у својој прошлости, уопште не бежим од тога. Водио сам један град, бавио сам се политиком и гледао сваки пут да урадим ствар на корист. Излазио на изборе, побеђивао на изборима. Хвала Богу, још их изгубио нисам, за разлику од вас.

Зашто није било јавне расправе? Јавна расправа је једна демократска тековина коју треба, у сваком случају, када год можемо и имамо услове, да спроведемо, комуникацију са удружењима пољопривредних произвођача и са онима који су противници оваквог начина размишљања у контексту вођења политике пољопривредног

земљишта и других ствари везаних за пољопривреду. Разговарао, причао са њима. У последњих десет година има једна организација коју врло често...

(Зоран Красић: НАЛЕД.)

Не НАЛЕД, господине Красићу, него „100П плус“, тамо није смео да уђе нико од министара пољопривреде.

(Народни посланици говоре углас.)

Неки нису били. Ја причам, у последње време.

Извињавам се, господине председавајући, покушавам да завршим реченицу, али ме стално прекидају. Уопште не знам зашто, вероватно сам им интересантан.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Молим само да уважимо нашег госта и да га не прекидамо.

БРАНИСЛАВ НЕДИМОВИЋ: Нећу дуго и нећу узимати ваше време.

И тамо међу малинарима које нико није обилазио, са 750 малинара у Ариљу, где су врата била с друге стране, а не иза да се може лако побећи, значи, разговарао са тим људима, и стално разговарали о проблемима који их муче...

Око све ове приче везане за измене и допуне Закона о пољопривредном земљишту, нема скоро пољопривредног удружења, ја га нисам видео, осим ваше владе у сенци, која је критиковала ССП... Не знам да ли сте то видели, али пре неколико дана једна госпођа, не знам сада тачно име да јој наведем, мислим да је Видовић или тако нешто... Рекао бих по том саопштењу да ви никад нисте имали никакве везе са ССП-ом.

Зашто још можда није било јавне расправе? Зато што сам део времена морао да потрошим водећи рачуна да Србија не изгуби средства за наводњавање, односно за системе за водоснабдевање, нарочито систем за водоснабдевање Морава. Морао сам да се бавим тиме заједно са министром финансија и министром за заштиту животне средине да не бисмо изгубили средства за ИПА 2017/2018. године, јер неко из Смедеревске Паланке није извршио своје обавезе. Држава је из буџетског фонда за воде издвојила средства да би компензовала штету која је могла да настане по овом основу.

Знам да сте ви закључили тај уговор, знам да сте у почетку измиривали своје обавезе, да сте каснили, изгубили моћ измиривања обавеза. Зашто, како и кроз што, Србија не сме више никада да дозволи да због било ког пројекта средства која долазе са стране на било који начин буду оспорена. Због тога смо нашли меру за интервенцију.

А увек на крају о сваком од нас суд донесу бирачи. О мени, о било коме у овој сали, па тако и о вама. Хвала.

ПРЕДСЕДНИК: Реч има Владимир Орлић.

Изволите.

ВЛАДИМИР ОРЛИЋ: Хвала лепо.

На тему онога позива да се научи нешто ново или могућности да се то учини, господине министре, тај који вам је то препоручио заиста је имао шта да каже на ту тему и могло је штошта да се научи, да се тај човек мало пажљивије прати. На пример, могло се научити нешто корисно и занимљиво из историје. Не знам да ли сте знали, али он тврди да је за време Другог светског рата у Немачкој био неонацистички режим. То је врло занимљива ствар и то бисмо могли да научимо и усвојимо сви заједно.

Да смо га пажљивије слушали и то озбиљно схватили, могли бисмо разумети зашто почиње своје излагање речима да су против оваквог предлога закона. Објаснио је он то својевремено, рекао је да је „жуто предузеће“, по његовом виђењу, сматрам да је стручан и да зна шта тврди, увек принципијелно против онога што је корисно за грађане Србије, а никада неће бити априори ни за ни против онога што је за грађане Србије штетно. Дакле, они су принципијелно на стајалишту да су против онога што је корисно – на пример, и против оваквог закона – а да ли ће бити за или против нечега што штети, то ће још да виде и да размисле. Оно што су нам показали, нажалост, говори да, када размисле, по правилу се држе оних ствари које су за државу штетне.

Што се тиче питања обећања, односно резултата, управо по њима грађани формирају своје мишљење, управо на основу њих грађани ове земље мере сваког од нас, па оне који су направили катастрофу у државним финансијама, оне који су лично одговорни за стотине хиљада изгубљених радних места, мере са нека 2-3%, када се скупе на гомилу, да ако буде двоцифрено, мислим да је то превише и преамбициозно данас. Од таквих, господине министре, у праву сте, изборе губили нисте. Све док су грађани мудри и док цене по резултатима, од таквих изгубити било шта апсолутно је немогуће. Хвала вам.

ПРЕДСЕДНИК: Реч има народни посланик Радослав Милојичић.

Изволите.

РАДОСЛАВ МИЛОЈИЧИЋ: Хвала.

Чули смо овде позивање на резултате из претходног периода и од министра и од посланичког клуба СНС, тако да није лоше да се подсетимо да је за време нас, како ви кажете, из Демократске странке субвенција била 14.000 динара, па је Српска напредна странка дошла на власт и сада пољопривредници имају субвенцију само 4.000 динара. Сваком пољопривреднику сте одузели 10.000 динара.

Господине Недимовићу, слажем се да сте победили неколико пута на изборима, као што сам и ја побеђивао, и нема ту никаквих проблема, али

сте говорили како су општине криве у садашњем тренутку зато што не испуњавају своје обавезе. Демократска странка има само једног јединог председника општине у Србије, председника Општине Параћин, који сјајно обавља свој посао. То морате да видите са Александром Вучићем, јер је он био кандидат у 170 локалних самоуправа и сада треба да га пошаљете у свих 170 локалних самоуправа да обави тај посао пошто је он био кандидат у 170 општина и градова.

Био бих вам веома захвалан, и ја и грађани Србије, пошто сви ми утичемо на финансијско стање у нашем буџету на овај или онај начин, да ли у овој сали постоји посланик или посланици који су можда оштетили Робне резерве? Шта имамо, колико имамо и чега имамо у Робним резервама? Да не буде као што каже она народна – појели су мишеви.

За крај, жао ми је што немам више времена, што се тиче резултата, за шест година власти СНС имали смо „аферу афлатоксин“, имали смо цену жита од 25 динара, сада је она 14 динара – слажем се да не можете да утичете на тржиште, али ко ће помоћи тим људима који се баве пољопривредом – и 1.200 младих, образованих стручњака који су добили отказ, а помагали су нашим пољопривредницима на селу. Хвала.

ПРЕДСЕДНИК: Хвала.

Реч има Владимир Орлић.

ВЛАДИМИР ОРЛИЋ: Разумем да неке баш тешко пада што, рецимо, Александра Вучића воле у сваком граду у Србији. Разумем да не може да живи с тим, да му апсолутно није јасно, управо из разлога што је ту где јесте. То је доказ да оне ствари које су грађанима Србије потпуно јасне њему нису. Да га боли, то је у реду, али да се брани тако неспретно па да каже, као неки контрааргумент, шта ли већ, „имамо ми одличног представника у једној локалној самоуправи“? Где убоде баш ону у којој се пар екселанс приказује како се неко неодговорно понаша управо према инвеститорима, које на сва уста покушавају да отерају, нагрде, нацрне?

Причало се данас да ли је неко луд да у нешто верује. Не знам шта је луцкастије, да се тако изразим, да ли веровати да такву кампању против инвеститора воде зато што сматрају да ће тиме смањити добар резултат који се данас постиже у броју отворених радних места, или се надају да ће тако смањити ону бруку и срамоту, ону беду коју су оставили иза себе, праву пустош, са стотинама хиљада изгубљених радних места? Да ли мисле да ће таквим неодговорним понашањем према инвеститорима, према компанијама које долазе овде и које значе нашим грађанима постићи било шта позитивно за себе саме? Потпуно погрешно, потпуно промашено, трагично и себично, даме и господо.

И онда баш лоцирају сопственог представника у локалној самоуправи који се труди, како зна и уме, да саботира долазак страног инвеститора, толико себично да и не размишља колико би то значило грађанима места о ком се стара, толико себично јер се нада да ће их тако и даље држати у шапи, уцењивати за ситан новац, некога за дневницу, за хиљаду, некога за две хиљаде динара и на тај начин чувати себи власт. Тај себичлук, тај јавашлук и та неодговорност слика су и прилика онога како су некада, нажалост, водили целу Србију. Некада, нажалост, али од данас па надаље никада више, будите уверени. Хвала лепо.

ПРЕДСЕДНИК: Хвала. Време.

Реч има Марко Парезановић.

Изволите.

МАРКО ПАРЕЗАНОВИЋ: Захваљујем, председнице.

Поштовани министре, поштоване колеге, знао сам да се појединци у овој сали добро разумеју у то како Смедеревску Паланку задужити за три буџета, како од фудбалског клуба направити јавно предузеће, како своје грађане оставити без здраве пијаће воде, без јавне расвете. А како се разумеју у то како се штите интереси Србије најбоље говори чињеница да данас усвајамо измене закона које треба да спрече део негативних ефеката које имамо захваљујући лошем преговарању приликом потписивања ССП-а. Какво је то преговарање било, најбоље говори чињеница да је Србија једина земља која није имала прелазни период и која се много пре уласка у ЕУ одлучила да омогући неконтролисану продају земље странцима.

Поставља се питање да ли је ту уопште било преговора или су са једне стране испостављени услови, а са друге стране инфантилна, немарна Влада, са још горим тадашњим председником, прихватила апсолутно све. Јер кад немате реалне резултате са којима бисте напредовали у европским интеграцијама, онда морате да донесете неке политичке одлуке, да се додворавате како бисте створили утисак да земља напредује, а у ствари нема реалних резултата. То је најбољи показатељ да ми тада нисмо имали државу. А можда се радило и о томе да су појединци на волшебан начин дошли до великих површина плодног земљишта па су хтели да на брзину за велике новце продају то земљиште.

Мислим да овај закон на квалитетан начин штити интересе Србије, спречава неконтролисану продају пољопривредног земљишта странцима, а, опет, на фер начин оним странцима који одлуче да живе у нашој земљи дуже од десет година, да се баве пољопривредом, да имају регистровано пољопривредно газдинство, да имају механизацију... Ти људи могу да купе до два хектара земље. Мислим да је то сасвим фер према тим људима који су одлучили да живе у овој земљи.

Било је доста негативне кампање према страним инвеститорима иако људи који су о томе говорили одлично знају да домаћи привредници, домаћи предузетници сами не могу да запосле све људе у овој земљи, да страни инвеститори из ЕУ запошљавају преко 300.000 наших грађана, значи, на директан начин омогућавају плате за 300.000 људи, а на индиректан начин за много више. Можда те плате нису много велике, али су свакако веће него 2012. године.

То се најбоље видело у прве две године фискалне консолидације, када упркос тешким мерама нисмо имали смањену јавну потрошњу, а имали смо раст БДП-а изнад онога што је било прогнозирано од стране Фискалног савета и Светске банке. Дакле, 2015. године од -0,5% имали смо 0,5%, од предвиђених 1,5% у 2016. години до 2,7% на крају године; ове године прогнозирано је да ћемо бити близу 3%. И, што је невероватно, у претходних неколико дана могли смо видети, када се појавила вест о успореном расту БДП-а услед суше, да су се појавили појединци, поједини медији који су просто славили такве вести. Имали смо бомбастичне, еуфоричне наслове у „Куриру“, на *NI*, у „Данасу“, међу многим опозиционим странкама, које су једва дочекале ту вест, јер, ето, можда неће бити 3%, можда буде мало мање, али свакако неће бити -3, као када су они владали.

Мој колега из Чачка, иначе познатији као Бошко „Пернар“, јуче се неколико пута хвалио, односно позивао на Виктора Орбана. Мислим да је то сасвим у реду, али Виктора Орбана треба хвалити и када говори о Србији, када каже да до пре пар година нико Србији пару не би дао а да се Србија данас издигла захваљујући храбром руководству.

Такође је посебно лицемерно када мој чачански колега напада Српску напредну странку за ССП, за Европску унију, за свашта, а готово да не постоји лидер ДОС-а са којим се није грлио, љубио и свашта радио, улазио у коалиције, са једном је ушао у парламент, а пре неколико дана и са другом, где је направио пакт са Миланом Стаматовићем који је био део власти која је преговарала о ССП-у. Није битно само ко је потписао, три владе су од 2004. до 2008. године учествовале у преговарању.

Мислим да нико у Србији данас не зна да наведе једну изјаву из 2005, 2006, 2007. или 2008. године у којој Милан Стаматовић води рачуна о интересима Србије, о интересима сељака, о српској земљи, о продаји српске земље странцима, а у неколико претходних месеци само је о томе говорио. Стекао сам утисак да га гризе савест, да га прогања што је био део те власти. Али нема потребе за тим, Милан Стаматовић може мирно да спава јер ћемо изменама овог закона спречити неконтролисану продају наше

земље странцима и на један фер начин онима који желе да живе у овој земљи омогућити да раде.

На крају, са овим законским решењем водимо рачуна да мотивишемо и стране и домаће инвеститоре да инвестирају у Србију, јер Србија не жели да буде гето, изолована и посвађана са целим светом, већ према том свету отворена. Мислим да су то разлози због којих треба подржати овај закон. Хвала.

ПРЕДСЕДНИК: Реч има народни посланик Марко Зељуг.

Изволите.

МАРКО ЗЕЉУГ: Захваљујем, председавајућа.

Уважени, господине министре, даме и господо народни посланици, пред нама се данас налази Предлог закона о измени и допунама Закона о пољопривредном земљишту, који ћемо ми посланици Српске напредне странке недвосмислено подржати у дану за гласање.

Овај закон је неопходно донети из више разлога. Први разлог је потреба усклађивања домаћег, то јест српског законодавства са ССП-ом у делу који се односи на стицање права својине над пољопривредним земљиштем, који се односи на стране држављане. У Србији за стране држављане, када говоримо о приватним лицима, тренутно није могуће прибављати у својину пољопривредно земљиште, али овим законом се то омогућава, уз одређена ограничења. Управо смисао овог закона јесте да обезбеди земљишни ресурс као најважнији ресурс за производњу хране за једну државу.

Други разлог, који је јако битан за грађане Србије, јесте заштита права пољопривредника и осигурање српског пољопривредника из разлога тренутне неконкурентности српске пољопривредне производње пољопривредницима који долазе са територије ЕУ. Период у којем овим законом ограничавамо куповину и стицање права својине над земљиштем у власништву странаца даће довољно времена да српски пољопривредни произвођач постигне производни ниво који може да конкурише произвођачима из ЕУ који се баве пољопривредом.

Разлог због ког је донета одредба овог закона којом се лимитира и ограничава временски период у ком пољопривредници са територије ЕУ неће моћи да прибављају у својину пољопривредно земљиште има за циљ да омогући већу конкурентност произвођача из Србије. Разлог видимо у томе што у овом периоду очекујемо повећање, као и у овом претходном периоду, бруто националног дохотка и пораст индустријске производње из које ће моћи да се повећа ниво субвенционисања пољопривредне производње у нашој земљи и омогући већа конкурентност српским произвођачима.

Трећи разлог за усвајање овог закона је увођење института права прече куповине. Овом одлуком Република Србија стиче прече право у размени пољопривредног земљишта када имамо случај да пољопривредни произвођач који је правно лице жели да прода земљиште странцу.

Република Србија овом одредбом закона не само да омогућава заштиту пољопривредног земљишта и фонда пољопривредног земљишта, него и његово проширење и развој.

Фонд државног земљишта се по програму који доноси јединица локалне самоуправе, на који даје сагласност ресорно министарство, тј. Министарство пољопривреде, по програму заштите, уређења и коришћења пољопривредног земљишта, сваке године нуди у закуп на период од једне до три године. Овим програмом се омогућава да сви регистровани пољопривредни произвођачи имају могућност да конкуришу, тј. аплицирају за државно земљиште и узму га у закуп на одређени број година. Према важећој одредби Закона, предност над лицитирањем пољопривредног земљишта у државној својини имају пољопривредни произвођачи који се баве сточарством и сви пољопривредни произвођачи који имају засновану сточарску производњу. Њима је омогућено да добију један хектар по основној цени, значи без лицитације, на коришћење.

Право прече куповине је такође институт који се овде уводи. Земљиште које преостане, које не буде подељено, затим се даје на лицитацију свим регистрованим пољопривредним газдинствима. Јединице локалне самоуправе, заједно са Министарством, од тог фонда земљишта којим држава тренутно располаже остварују одређени приход. Приход се дели између Министарства и јединице локалне самоуправе у односу 60:40%. Према важећем Закону о пољопривредном земљишту, та средства морају да буду уложена у програм уређења, унапређења и коришћења пољопривредног земљишта у јединици локалне самоуправе.

У случају Града Београда, навешћу пример програма за 2016. годину који је реализован; не говорим вам о програму за 2017. годину јер није завршен. Програм за 2016. дао је могућност да се пољопривредницима са територије Београда изађе у сусрет и да у закуп две хиљаде хектара пољопривредног земљишта које се налази на територији јединица локалне самоуправе. Град Београд је реализацијом овог програма остварио приход од двадесет милиона динара. Према важећој законској одлуци, та средства морају да буду уложена у уређење и унапређење коришћења пољопривредног земљишта на територији јединице локалне самоуправе где је остварен тај приход. Од тих средстава у току протекле године на територији рубних градских општина, говорим о Лазаревцу, Младеновцу,

Сопоту, Сурчину, извршена је реализација уређења 45-46 километара некатегорисаних атарских путева, за које су ова средства и намењена.

Овај закон не само да дефинише временски период у коме странци тј. страни држављани нису у могућности да прибављају земљиште у својину, него дефинише и количину земљишта које могу да поседују после остварења законских одредаба које овај предлог закона предвиђа.

У току расправе о Предлогу закона имали смо прилику да од политичких актера са супротне стране чујемо оптужбе да СНС жели да уништи стуб српске пољопривреде. Те оптужбе долазе управо од оних који су у периоду од 2000. до 2012. године извршили приватизацију скоро свих пољопривредних комбината и пољопривредних задруга на територији Републике Србије и уступили их домаћим и страним власницима.

Као пример једне лоше приватизације желео бих да наведем приватизацију Пољопривредног комбината „Будућност“ Добановци и да вам укажем на незаконско деловање тадашњег министарства и власника који је откупио Пољопривредни комбинат. Овом приватизацијом буџету Републике Србије нанета је штета од готово милијарду динара.

Извесни Ђуро Обрадовић, који се није бавио делатношћу пољопривреде пре него што је приватизацијом ушао у власништво над Пољопривредним комбинатом, откупио је Пољопривредни комбинат „Будућност“ Добановци, који се данас зове „БД Агро“, за неких 5,5 милиона евра. Земљиште које је добио куповином комбината је површине 1.800 хектара (у власништву комбината) и још 4.000 хектара (у власништву Министарства, у корисништву комбината). Заједно са комбинатом купљена је и фарма са 2.000 грла крава и свом пратећом механизацијом.

Парадоксална је ситуација да је власник који је откупио Пољопривредни комбинат после уласка у посед за директора поставио помоћника тадашњег министра за приватизацију господина Бубала.

После извесног времена, а у периоду од 14. априла 2008. до 26. марта 2010. године, вршена је размена пољопривредног земљишта у власништву Пољопривредног комбината са Министарством, тј. Управом за пољопривредно земљиште Министарства пољопривреде.

Све то не би било спорно да је предмет размене пољопривредног земљишта била својина која је припадала Пољопривредном комбинату, али је комбинат Министарству у размену дао земљиште које је претходном одлуком комисије Градске општине Земун било додељено у повраћају неким другим лицима. Комисија која је учествовала у доношењу одлуке Управе за пољопривреду Министарства пољопривреде није извршила проверу у РГЗ и уверила се у тачност података, него је доделила земљиште фирми „БД Агро“.

Укупна штета која је буџету нанета овом разменом јесте, као што сам рекао, око милијарду динара. Актери ове размене између Министарства и власника „БД Агро“ приведени су крајем 2015. године у већ добро познатој акцији Министарства унутрашњих послова, акцији „Резач“, и данас се пред органима спроводи истражни поступак за овакве малверзације.

То је само једна у низу приватизација које су извршене и које су нанеле штету буџету Републике Србије. Морам да кажем да је у периоду када су ове приватизације комбината рађене у Србији без посла остало 60.000 људи који су били директно везани за рад ових пољопривредних комбината.

У циљу доношења овог закона у сврху заштите земљишног фонда, пољопривредних произвођача и интереса Републике Србије, желео бих да позовем све народне посланике да у дану за гласање подрже овај предлог закона о пољопривреди и уређењу земљишта. Хвала.

ПРЕДСЕДНИК: Реч има народни посланик Жарко Богатиновић.

ЖАРКО БОГАТИНОВИЋ: Даме и господо народни посланици, уважена председнице Народне скупштине Републике Србије, поштовани министре Недимовићу са сарадницима, Законом о пољопривредном земљишту директно се уређује планирање, заштита, уређење и коришћење пољопривредног земљишта, надзор над спровођењем овог закона и друга питања од значаја за заштиту, уређење и коришћење пољопривредног земљишта као добра од општег интереса за Републику Србију.

Предлог измена и допуна Закона о пољопривредном земљишту предвиђа услове за промет пољопривредног земљишта у приватној својини. Држављанин чланице ЕУ пољопривредно земљиште у приватној својини на територији Републике Србије може стећи, у правном послу, уз накнаду или без накнаде, под условом да је најмање десет година стално настањен у јединици локалне самоуправе у којој се врши промет пољопривредног земљишта и да предметно земљиште обрађује најмање три године, уз накнаду или без накнаде.

Такође, одређено је да носилац породичног пољопривредног газдинства има регистровано пољопривредно газдинство у активном статусу без прекида најмање десет година, у складу са законом којим се уређује пољопривреда и рурални развој, као и да у власништву има механизацију и опрему за обављање пољопривредне производње.

Предмет правног посла може да буде пољопривредно земљиште у приватној својини ако: није у складу са посебним законом одређено као грађевинско земљиште; не припада заштићеним природним добрима; не

припада или се не граничи са стратешким војним комплексима и заштитним зонама.

Држављанин чланице ЕУ пољопривредно земљиште у приватној својини на територији Републике Србије може стећи највише до два хектара, ако су испуњени сви услови прописани предметним законом.

Одредбе се не примењују у случају повраћаја имовине који се врши у складу са законима којима се уређује враћање одузете имовине бившим власницима.

Република Србија има право прече куповине пољопривредног земљишта у приватној својини. Право прече куповине одобрава Влада, на предлог комисије. Комисију заједнички образују министар надлежан за послове пољопривреде и министар надлежан за послове финансија. Министар надлежан за послове пољопривреде и министар надлежан за послове финансија споразумно прописују услове, рок, начин и поступак права прече куповине.

Усвајањем закона о измени и допуни Закона о пољопривредном земљишту утврдиће се посебни услови када је реч о продаји земље и штитиће се интереси Републике Србије.

Поштовани министре Недимовићу, Град Лесковац, на челу са градоначелником др Гораном Цветановићем, води веома активну и одговорну пољопривредну политику. У складу са позитивним прописима, пре свега са Законом о пољопривредном земљишту, Град Лесковац је међу првима почео са редовном израдом годишњих програма коришћења земљишта у државној својини. На основу израђених програма, успешно и уредно спроводи поступак издавања пољопривредног земљишта у државној својини путем јавног надметања.

На територији града Лесковца, која је једна од најразуђенијих у Србији, има 144 катастарске општине са око 13.000 пољопривредних катастарских парцела у државној својини, због чега је израда и спровођење програма веома обиман посао. Досад је издато површине 899 ха, склопљено 98 уговора, а укупан износ годишње закупнине износи око 89.000 евра.

Град Лесковац је у 2014, 2015. и 2016. години, уз финансијско учешће, у зависности од пројекта или врсте подстицаја, и до 70% од стране Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде, реализовао следеће пројекте: санацију и уређење атарских путева, комасацију земљишта, крчење старих засада.

По конкурс за одобравање и коришћење подстицајних средстава у области заштите, уређења и коришћења пољопривредног земљишта у 2017. години на територији Републике Србије Град Лесковац је конкурисао код Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде са пет пројеката.

Четири пројекта одобрена су од стране ресорног министарства и потписани су уговори о додели новчаних средстава.

Потписани су уговори о коришћењу средстава за уређење пољопривредног земљишта комасацијом, четири пројекта: изградња и санација пољских путева на комасационом подручју, инвестициони радови у комасацији, изградња каналске мреже за одводњавање, крчење старих засада на комасационом подручју и геодетско-технички радови у комасацији на комасационом подручју у две катастарске општине.

Такође, Град Лесковац је ове године конкурисао код Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде пројектом уређења и ревитализације некатегорисаних пољских путева на подручју града Лесковца. Одобрена су средства за финансирање овог пројекта и потписивање уговора се очекује.

Сваке године, на крају, а уз претходно прибављену сагласност надлежног министарства, Град Лесковац израђује програм мера подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја. На основу програма, буџетски Фонд за развој пољопривреде на територији града Лесковца расписује конкурс за доделу подстицајних средстава пољопривредним произвођачима који имају регистрована пољопривредна газдинства и обављају пољопривредну производњу на територији града Лесковца. За период од 2013. до 2017. године на име подстицаја у пољопривредној производњи из градске касе Града Лесковца издвојено је 125.000.000 динара.

Поштовани министре Недимовићу, све ово што сам навео у дискусији јасно указује на једну добру и квалитетну сарадњу Града Лесковца, локалне самоуправе, и Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде. Када локална самоуправа има енергију, знање и капацитете, као што има Град Лесковац, наравно да ваше министарство то препознаје и остварује се добра пољопривредна пракса, а све у циљу производње здраве и квалитетне хране и, наравно, побољшања квалитета живота пољопривредних произвођача.

Као дипломирани инжењер пољопривреде и члан Одбора за пољопривреду, подржавам ваш рад, господине министре, и рад вашег министарства. У дану за гласање подржаћу измену и допуну овог закона. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала.

Реч има народна посланица Студенка Ковачевић.

Изволите.

СТУДЕНКА КОВАЧЕВИЋ: Захваљујем, председавајући.

Поштовани министре, поштоване колеге, пре свега желим да истакнем да снажно подржавам измене овог закона, као и напоре које је Министарство пољопривреде уложило да, у оквирима могућности, заштити српску земљу.

Истакла бих, иако је већ речено, да се овде ради о приватном земљишту које би неки српски домаћин евентуално продао држављанину неке од земаља Европске уније. Увођењем услова под којима страни држављани могу купити српску земљу штите се национални интереси и обезбеђује да се купци настане у Србији. Дакле, још једном наглашавам да земљиште у државној својини није предмет ове расправе.

Услови за куповину приватног земљишта у Србији су: да купац обрађује земљу најмање три године, да има активно регистровано пољопривредно газдинство у трајању од десет година, мора поседовати одговарајуће машине и опрему, а максимално може да купи два хектара.

Свакако, ово је још један важан корак у развоју наше пољопривреде. Још у доба старе Југославије сви приходи из пољопривреде били су улагани у развој индустрије. План је био да се касније, када се индустрија потпуно развије, тај новац врати пољопривредној грани. Међутим, до тога никада није дошло. Данас говоримо о систему за наводњавање чија је изградња почела пре десетак дана, говоримо о привлачењу људи са капиталом из земаља ЕУ, а све то на начин који штити домаће интересе.

Овај закон ће спречити потпуну либерализацију промета пољопривредним земљиштем, што је било предвиђено Споразумом о стабилизацији и придруживању из 2008. године. Захваљујем.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала.

Реч има народна посланица Љиљана Малушић.

Изволите.

ЉИЉАНА МАЛУШИЋ: Хвала, председавајући.

Поштовани министре са сарадницима из Министарства, даме и господо посланици, данас ћу говорити о изменама и допунама Закона о пољопривредном земљишту.

Наиме, 2008. године када је донет Споразум о стабилизацији и придруживању, Република Србија је доживела невиђени фијаско. Како? Тако што су, ничим изазвани, тада потписници – да ли нису знали или нису могли, тек направили су кардиналну грешку по Републику Србију – потписали либерализацију трговине, што ни дан-данас нико ко је ушао у ЕУ није урадио. Конкретно мислим на продају земљишта. Хрватска је заштитила своју земљу, маса земаља, као Мађарска, Пољска, нико од њих није дозволио слободну продају своје земље, сем Републике Србије.

Данас говоримо о бољитку овог закона, о изменама и променама, а с друге стране чујемо негодовања, како ништа нисмо урадили. Не да ништа нисмо урадили, него смо једно сто пута поправили овај нонсенс од закона. Прво, 2015. године донели смо нов закон и тиме спасли око 300.000 фарми и 70% малих произвођача. Браво за Владу Републике Србије!

Данас доносимо постулате који се тичу заштите земљишта Републике Србије. На који начин? Пре свега, треба рећи да данас говоримо о физичким лицима, о куповини од физичких лица. Наиме, прво, да би неко купио земљиште у Републици Србији, мора десет година без престанка да живи у Републици Србији; затим, мора да три године интензивно обрађује ту земљу; да има механизацију којом ће обрађивати ту земљу и, на крају, мора да има регистровано пољопривредно газдинство. Кад та четири услова задовољи, онда може купити тек два хектара земље.

Неко нам спочитава овде шта се дешава кад правно лице купује земљиште. Прво, то уопште није био предмет разговора данас, друго, постоје међународни уговори о таквим стварима и, треће, увек Република има прече право куповине. Затим, не може се куповати земља ако се налази близу војних објеката. Апсолутно заштићујемо имовину Републике Србије.

Оно што је важно и што треба истаћи јесте да су локалне самоуправе добиле планове по којима су детаљно радиле, што значи – пописати комплетну имовину, конкретно земљиште, и предати Републици Србији. На тај начин смо добили од локалних самоуправа 146.000 хектара који су прешли из сиве зоне у регуларну, на Републику Србију. Браво за Владу и министарства!

Шта треба рећи? Спочитаваху нам данас да не ваља закон, да не ваља ово, да не ваља оно. Па ако не ваља? Не ваља то што је 2008. године законе на бланко... Значи, либерализација трговине је била па је могло да се купи у то време и купљено је 300.000 хектара земљишта по 200 евра, што би било укупно педесет милиона евра. Где несташе те паре, да ли је плаћен порез? Замислите шта се данас дешава – нешто што је купљено за 200.000, за 200 евра, препродаје се за сто и двеста пута више. Срамота!

Морам да напоменем да је у периоду од 2008. године, када је било отпуштено 400.000 радника, данас је тај број смањен, незапосленост била 27%, данас је 13,5%. Наменски су урушавани комбинати, уситњавани, па је тако нестао од деведесетих до 2008. године ПКБ, огроман гигант, па „Имлек“, „Имес“, „Фриком“. Срамота! Данас је ПКБ претворен у сељачку радну задругу која се бави само примарном ратарском и сточарском производњом. Надам се да се ово никада више неће поновити.

Српска напредна странка има ту част и задовољство да ради, као и њени коалициони партнери, за добробит ове земље, а не против. У дану за гласање подржаћу предлог овог закона. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала, колегинице Малушић.

Повреда Пословника, проф. Шеварлић.

Изволите.

МИЛАДИН ШЕВАРЛИЋ: Хвала.

Иако подржавам добар део дискусије претходне дискутанткиње, односно народне посланице, морам да скренем пажњу, по члану 107, да није тачно да је 2015. године донет нови закон о пољопривредном земљишту, него се то зове Закон о изменама и допунама Закона о пољопривредном земљишту. Према томе, ово су сада по други пут измене и допуна закона који је важио пре тога.

Овде је директорка Управе за земљиште и врло добро зна када смо држали јавну расправу у Савезу пољопривредних инжењера и техничара. Ово јесте проблем – што је Србија једина држава од свих које приступају ЕУ која ово питање регулише изменама и допунама, а не једним новим законом.

Такође, још једна напомена, пошто је било речи да правна лица која се оснивају у Србији не могу бити обухваћена забраном. Није тачно. Погледајте законодавство Аустрије, тамо правна лица која се оснивају у Аустрији, ако су страна правна лица или страна физичка лица већински власник, чак не једини него већински, третирају се као стране фирме и не могу да уживају бенефите које уживају домаће фирме. Хвала.

(Председавајући: Хвала, професоре, мада је ово било више за неку реплику него што је повреда Пословника, поготово члана 107, када је у питању нарушавање достојанства Народне скупштине.)

Ако се изнесе нетачан податак да је донет нови закон, онда је то. Рекао сам да се слажем са већим делом излагања.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Мислим да нисам прекршио Пословник.

Да ли желите да се Народна скупштина изјасни? (Не.) Хвала.

Опет имамо повреду Пословника, Маријан Ристичевић.

Изволите.

МАРИЈАН РИСТИЧЕВИЋ: Захваљујем. Даме и господа народни посланици, рекламирам члан 103. ст. 7. и 8. Ово је била злоупотреба повреде Пословника. У таквим ситуацијама одбија се од времена посланичке групе, не знам да ли имају времена или немају.

Господине председавајући, ценим вашу толерантност за уснулог члана Одбора за пољопривреду који користи време за повреду Пословника да би изрекао неку критику итд., али постоји повреда достојанства. Дакле,

предавање нам држи уснули члан Одбора који је из пројекта СТАР, а то министар зна, добио 62.000 евра. Требало је да наштампа хиљаду примерака своје студије о задругарству, а онда је оно пропало њихово, за 62.000 евра, то је примерак 62 евра. Сабрана дела Иве Андрића су 3.400 динара, а његов један примерак је требало да кошта 8.000 динара. Није проблем што га нема, није распродат, мислим, није ни штампан. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Да ли желите да се Народна скупштина изјасни? (Не.) Хвала.

Реч има проф. др Марко Атлагић.

Изволите.

МАРКО АТЛАГИЋ: Уважени потпредседниче Народне скупштине Републике Србије, уважени министре са сарадницима, дозволите да кажем да сте јуче и данас издржали не само одређене критике, јер њих није било, него хвала вам што сте истрпели одређене неистине и увреде које су вам јуче лично упутили одређени представници политичких странака.

Нећу много да говорим о овом закону, јер сте ви боље и стручније од мене то јуче образложили, а и данас одговорили на непостављена питања. Дозволите само у две реченице, ове измене Закона су добре у датим оквирима. Посебно су добри услови које морају кумулативно испунити грађани ЕУ да би могли стећи пољопривредно земљиште у приватној својини. Са тим се слаже позиција и опозиција, ниједну примедбу јуче ни данас нисмо овде чули на ове услове. Господине министре, ви сте сведок томе.

Оно чиме сам шокиран од јуче, јер сам прочитао све јучерашње дискусије, то су неистине изнете у овом високом дому, које су одређени народни посланици, чак и председници одређених политичких странака и група, изrekli о овом закону. Тиме су се прикључили неистинама у одређеним таблоидима који врше, када је у питању овај закон, свакодневне медијске нападе како на Министарство тако и на председника Републике Србије господина Вучића, министра унутрашњих дела господина Стефановића, министра војног Александра Вулина и начелника БИА Братислава Гашића, а врло често и председницу Народне скупштине Мају Гојковић. Оно што се никад у историји овог парламента (као историчар покушао сам да уђем) није десило, десило се ових дана. Неистинама и лажима никада у новијој историји, од 1805. године до данас, нису нападне државне институције као што је БИА, као што је Војска, лажима и неистинама у одређеним таблоидима, и као што је Министарство унутрашњих послова. То је оно што забрињава грађане Србије, а ваљда и нас народне посланике.

Које су неистине јуче изнете када је овај закон у питању? Прво, неистина је да овим законом нису заштићена природна добра. Јесу, ви сте то одговорили. Неистина је да овај закон није изузео реституцију. Јесте, у закону то пише. Неистина је трећа изречена овде да правна лица могу бити купци пољопривредног земљишта. Не могу. Неистина је крупна да је Влада Републике Србије буџетом планирала 4% раст БДП-а за 2017. годину. Није, него 3%. Тражим од господина Балше Божовића, кога нема овде, да се јавно извини – не нама, него грађанима Србије – ако је лапсус. Ако не, нека ради шта год хоће.

Следећа неистина је да ова влада и ваше министарство нису направили ништа од система наводњавања. Жалосно је што су то изrekli председници општина и покрајински секретари, а направили сте јако много, ове године 50.000 хектара заштитних система за наводњавање, и то једанаест система који ће бити у употреби до следеће пролетње сетве. Последња неистина коју сам регистровао јесте да сте прерађивачко тржиште уништили ви, ова и претходна влада, а истина је да је то господин Лабус уништио када је прокламовао либерализацију трговине и када је дошло до масовног престанка рада произвођача прехранбених производа.

Оно што је битно, господине председавајући, јесте зашто се то ради. Ово је важно. Одређене личности, било да су власници, као што је господин Родић, или запослени у одређеним таблоидима, када је и овај закон у питању, лидери неких опозиционих група, као што су Саша Јанковић звани „Прангија“, Саша Радуловић звани „Краљ стечаја“, Бошко Обрадовић звани „Лупетив“, Драган Шутановац звани „Грабиновац“, или одређени стручни аналитичари као што је Ђорђе Вукадиновић звани „Влах“ или „Влахочевић“, поједини глумци као што је Сергеј Трифуновић звани „Пишановић“ јер је рекао да ће пишати по председниковом, Вучићевом гробу и поједини академици као што је Душан Теодоровић или „Побеговић“, за два месеца истеран из две странке, трују грађане Републике Србије неистинама и медијским нападима до крајњих граница.

Господо народни посланици, ви нама приговарате да није дозвољена критика, а ово сте заборавили. Кукајте колико год хоћете, али чудно је што су заборавили професори универзитета, који не знају да се критика заснива на истинитости изнетих чињеница, а не на медијским нападима. Зато је друштвено корисна критика и чак дозвољена критика власти и делује лековито, али између...

(Гордана Чомић: А марксистичка критика?)

Молим вас, дајте умирите... Неугодно је, госпођа је, али ви је умирите.

(Председавајући: Молим вас да не добацујете.)

Неће ме зауставити да ово кажем, могу колико год хоће.

Господине председавајући, између критике и медијских напада постоји огромна разлика, непремостива. Критика се заснива на истинитости изнетих чињеница, а медијски напади на неистинама, као што су ови када је у питању овај закон.

Господине председавајући, овај закон је добар, у датим оквирима. Српска напредна странка ће га подржати. Али, господине министре, немојте очекивати да ће ове неистине престати, оне ће бити све жешће и јаче када год ви као министар или председник државе будете врпцу пресецали или евентуално стављали камен темељац. Немојте се узнемиравати због тога, грађани су то врло добро препознали. Хвала лепо.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала, професоре Атлагићу.

Поштовани народни посланици, сагласно члану 27. и члану 87. ст. 2. и 3. Пословника Народне скупштине, обавештавам вас да ће Народна скупштина данас радити и после 18 часова због потребе да Народна скупштина што пре донесе закон из дневног реда ове седнице.

Поштовани народни посланици, у складу са чланом 87. став 1. Пословника Народне скупштине одређујем паузу у трајању од једног часа. Са радом настављамо у 15.00 часова.

(После паузе – 15.00)

ПРЕДСЕДНИК: Реч има Бошко Обрадовић.

Изволите.

БОШКО ОБРАДОВИЋ: Поштована председавајућа, драго ми је да сте се вратили; надам се да ћете мало вратити реда на седницу с обзиром на то да је потпредседник који вас је мењао избегао да упозори претходног говорника на све увреде које је изнео на рачун низа лидера опозиције.

Али то није оно што је проблем, проблем је у томе што су напредњаци храбри и јаки само онда када нема ко да им одговори. Лако је бити храбар и јак када имаш 100% медијског простора, када за шест година власти не изађеш ни на један директан телевизијски дуел и онда глумиш да си велики политичар, да имаш велику подршку народа и да си много снажан и јак, а заправо никада ниси учествовао ни у једној директној телевизијској дебати, никада ниси имао сучељавања између власти и опозиције. Владе нема последњег четвртка у месецу да одговара на посланичка питања. Нема ниједне од седница на актуелну тему које смо тражили, када би министри морали доћи и одговорати на питања посланика. Дакле, то је та храброст Српске напредне странке – нападати када неко не може да вам одговори.

То је, уосталом, најбоља слика народних посланика Марка Парезановића и Марка Атлагића, који, додворавајући се лидеру своје странке и качећи његове фотографије у својим становима и кућама, мисле да се враћамо на време Јосипа Броза Тита, када можете људе нападати, прогонити и малтретирати а да за то нико неће одговарати.

Мислим да нема разлога за то, ми смо овде изнели једну веома конструктивну критику овога закона. Овај закон једноставно ради за стране тајкуне и стране интересе. Ако ви имате проблем да се суочите са истином да не радите за интересе грађана Србије већ за ЕУ, то је заправо оно што ви покушавате да сакријете нападима на лидере опозиције.

ПРЕДСЕДНИК: Хвала. Претпостављам да сте реплицирали Марку Атлагићу. Да ли је тако?

(Бошко Обрадовић: Тако је.)

Добро сам разумела.

Изволите.

МАРКО АТЛАГИЋ: Поштована председнице Народне скупштине Републике Србије, заиста никога нисам увердио.

Један дневни лист, 14. априла господње 2011. године: „Полиција чешља 'Краља стечаја' Сашу Радуловића“. Извините. Један други угледни часопис објавио: „Бошко Обрадовић псовао мајку у Скупштини Србије“, 25. 11. 2016. године, „Александру Максимовићу“ (*Мартиновићу*). Следећи лист пише: „Стално лупета“. Дакле, цитати, дан, секунда; ви знате врло добро да ја напамет нећу причати.

То зна и Бошко Обрадовић; то зна и Балша Божовић, којег сам цитирао јуче. Ја га сад позивам да се извини што је рекао да смо планирали раст БДП-а 4%, а 3% стоји у буџету. Не мени, него грађанима Србије. То је увреда институције Владе Србије и овог високог дома, Скупштине, и министра, без обзира на то ко је, Недимовић овде седи, и његовог министарства. За сваки надимак дан, секунду.

Није тачно да ми не дозвољавамо критику. Мени је жао што претходни говорник није био у сали. Критика није што и медијски напади и вербални напади. Критика се заснива на истинитости изнетих чињеница, а све друго су медијски напади, које ви радите свакодневно преко одређених таблоида. Никада у историји, понављам, од 1805. године, као човек струке, нека ме демантује историчар, нису државне институције нападнуте као последњих дана Војска Србије, МУП и БИА, а не људи унутра.

ПРЕДСЕДНИК: Хвала.

Има још реплика.

Прво Владимир Орлић да одговори.

ВЛАДИМИР ОРЛИЋ: Нема храбрости и прилике да се одговори, је ли? Па ето, одговорио је како је знао и умео тај кога то питање посебно занима. А храбрости? Колико храбрости треба, даме и господо, да се не обрушите на некога ко је слабији или ко није у прилици да одговори а да вам мета буде десетогодишњак? Колико храбрости треба да се обрушите на десетогодишњака, који је притом и мигрант, који ни за шта крив није, што је напустио своје родно место у Авганистану, што га је пут, ето, навео у Србију? Колико храбрости треба да се обрушите на то дете, које је било добар друг, добар човек – како то, изгледа, данас на овој планети само још деца јесу – па је уз то што има раскошан таленат за цртање направило изложбу лепих цртежа, својих цртежа, да помогне другу, дечаку који је из Србије и тиме, наравно, добило и медијску пажњу?

Чињеница да је због те медијске пажње био у прилици да упозна Александра Вучића некеме је, великом, храбром, изгледа, била довољна да се са омаловажавањем односи према том десетогодишњем дечаку. Да ли је то однос према онима који су довољно снажни да нам одговоре и имају прилике? Да ли је то јунаштво, да ли је то чојство? Хоће ли таквим примерима да нас уче тим појавама? Ништа више на тему храбрости на ово не треба да се дода.

Што се тиче фотографија које се држе по кућама, онај ко себи дозволи тај ниво нискости и нечовештва може, што се мене лично тиче, да држи у својој кући чију год хоће фотографију, али у једну ствар сам сигуран – огледала је из те куће уклонио. Сраман приказ из огледала не би могао да издржи. Хвала.

ПРЕДСЕДНИК: Бошко Обрадовић.

Имате реплику на излагање Марка Атлагића.

БОШКО ОБРАДОВИЋ: Велико хвала, председавајућа. Ја, наравно, увек спреман за реплику и размену мисли са представницима власти, могу само да кажем да смо сада захваљујући господину Марку Атлагићу успели да откријемо механизам функционисања актуелне власти. То је једно веома важно откриће за грађане Србије и за комплетну јавност. Дакле, систем функционише на следећи начин: таблоид или партијско гласило Српске напредне странке, типа „Информера“ или „Пинка“, прозове вас, етикетира вас, нападне вас, најстрашније вас оклевета без икаквих доказа, а онда господин Марко Атлагић дође у Народну скупштину Републике Србије и позове се на ауторитет нечега што је његово партијско гласило, Српске напредне странке, тога дана или претходних дана штампало или објавило на телевизији или у дневним новинама.

Дакле, један занимљив механизам функционисања Српске напредне странке – да кроз партијска гласила благи своје политичке противнике и

лидере опозиције, а да се онда народни посланици власти позивају на та партијска шунд таблоидна гласила, најгору пропаганду владајућег режима, као ауторитет који је ваљда истина о збивањима у Србији.

Никада „Информер“ и „Пинк“ не могу бити истина о било чему у Србији. Они су најгора пропагандна гласила која постоје на овом свету. (Искључен микрофон.)

ПРЕДСЕДНИК: Посланиче, молим вас, уздржите се. Уздржите се од таквих оцена медија у Србији. Уздржите се због тога што морам да дозволим онда и другим посланицима да искажу своје мишљење о другим медијима у Србији. То нас неће нигде одвести. Одвешће нас, али у погрешном правцу. Зато, ако можете реплику да изговорите без увреда и ниских удараца по било кога, поготово по медије, онда то урадите. Ако не, идемо даље.

(Бошко Обрадовић: Да пробамо.)

Нисам сигурна. Нећемо имати поправни из овога. Мислим да сте довољно рекли.

(Бошко Обрадовић: Значи, ја немам право на реплику у дужини од два минута?)

Председник постоји да би правио реда у Парламенту а не да врши подстрекивање посланика да се у Парламенту направи хаос.

(Бошко Обрадовић: То се зове вербални деликт.)

Како се то зове?

(Бошко Обрадовић: Вербални деликт.)

Вербални деликт? Мислим да ви немате појма шта је вербални деликт.

(Бошко Обрадовић: Ја знам да сте ви мени искључили микрофон.)

То је вербални деликт?

(Бошко Обрадовић: Ви ми онемогућавате да говорим. Искључили сте ме...)

Добро, пауза од пет минута, да се мало смирите и да видимо ко жели од посланика да говори о тачки дневног реда, каже председник Парламента.

(Бошко Обрадовић: Не знам ја ко је немиран.)

Нећете викати на мене. Вашег насиља ми је преко главе.

(Бошко Обрадовић: Ја знам да сте ви у директном преносу.)

Нисам ја у директном преносу.

(Бошко Обрадовић: Тражим своје право, које сте ми одузели.)

Слика говори више од речи, верујте.

(Бошко Обрадовић: Чињеница је да сте ми узели реч и да сте ме искључили. Можете да ме упозорите, али не можете да ме искључите. Ако

сам некога увредио, ако сам рекао нешто лоше, ви ме казните, удаљите ме са седнице, али да ми искључите могућност говора, то не можете. Никога нисам увредио. Ако ви браните „Информер“ и „Пинк“...)

Не браним ја никога, не желим да кажем ни своје мишљење о „Куриру“ итд. Према томе, видите како ви желите да ово оде у другом смеру, а ја једноставно не желим. Ја глумим финоћу па не желим, ето.

Ви тако фини, отмени и пристojни хоћете да причамо о томе, а ја таква каква сам, глумица у финоћи, како сте ви то рекли, да глумим финоћу, ја не дам, ја желим да се говори о тачки дневног реда. То је сукоб мишљења.

(Бошко Обрадовић: То је у реду, али када се заврши још тридесет секунди.)

Сад ви седите, пошто вам дати реч нећу сигурно.

Хоћу да направим реда, не желим казну. Ако наставите, ја ћу кажњавати. Боже мој. То пише у Пословнику, нисам ја измислила ништа ново. Дакле, ја прелазим на расправу о дневном реду. Немојте ме ништа молити, по Пословнику пише ко одлучује о репликама, тачка, став 3. читајте до краја мандата.

Дијана Вукомановић, ако жели да говори о тачки дневног реда.

Изволите.

ДИЈАНА ВУКОМАНОВИЋ: Захваљујем, председнице.

Поштоване колеге и колегинице народни посланици, поштовани министри, представници Министарства пољопривреде, поштовани грађани, поштовани пољопривредни произвођачи, док ми данас расправљамо овде о изменама и допунама Закона о пољопривредном земљишту, српско село пусти: у преко две хиљаде сеоских средина више нема живе душе; старачка су домаћинства; радна снага која је почетком 21. века бројала око 530.000 људи данас има нешто мање од 360.000 људи; механизација је стара преко двадесет година; просечна величина сеоског пољопривредног газдинства је три хектара. Ми овде причамо о два хектара.

Овде је, а и у медијима, продуцирано да се изменама и допунама овог закона штите српске оранице. Будимо прецизни и рецимо да странци који потенцијално могу да одлуче да желе да купе српску земљу и постану њени власници нису опасност по српске оранице. По српске оранице главна опасност су кошава, град, поплаве. Ако сте већ желели да по систему *coru-paste*, копирај и залепи, копирасте моделе из земаља чланица ЕУ, могли сте да дате више труда, рецимо, да засадите ветрозаштитне засаде у Војводини на начин на који је то учинила Мађарска од Сегедина преко Будимпеште до Беча. Хоћу рећи да ми споро учимо од других земаља, па и земаља ЕУ које потичу из истог тог окружења источне Европе.

Такође, указала бих на нешто што је потенцијална колатерална штета оваквих законских решења. Колега Јешић је поменуо имена Ханс, Јозеф, Пјер, ја бих додала због женске равноправности Матилду, Кристину, Жозефину, које живе тамо негде у ЕУ и не размишљају да дођу у Србију, али шта ћемо са онима који јесу страни држављани а можда се презивају Петровић, Јовановић? Шта ћемо са децом наших гастарбајтера који тамо живе? Можда ће кроз десет година, кроз пет година, кроз три године, због неке економске кризе деца и унуци наших гастарбајтера хтети да дођу у земљу, да се врате, а због неких околности имају само држављанство ЕУ, немају држављанство Србије. Значи, ми њима изузетно отежавамо.

Зашто нисте донели таква законска решења која ће нпр. у овој инвестиционој хајдучији, где се политичком вољом дискреционо одлучује ко ће да инвестира у српску пољопривреду... Зашто нисте припаднике наше дијаспоре охрабрили да у већој мери улажу у српску пољопривреду? Подсетила бих да годишње од дознака од наше дијаспоре Србија добија око 2,8 милијарди евра. У деценији од 2000. до 2010. године (то су подаци Светске банке) 43 милијарде долара је стигло у Србију у виду дознака, а свега је 550.000.000 долара било инвестирано у српску привреду. Зашто се онда припадници наше дијаспоре који немају држављанство и њихови потомци не охрабре неким различитим микрокредитима, микропрограмима да долазе у земљу?

Значи, ако сад неки типичан европски бирократа из Брисела гледа ово, он ће ово назвати техничким термином. Ово је економски национализам, са становишта науке, економске науке. Са становишта анализе *costs and benefits*, знамо да ће велепоседници у Србији који имају српско држављанство, који су наши грађани имати директне користи од оваквих законских решења зато што ће наставити да купују српску земљу и српске оранице за багателу. Али ја бих рекла да ви стратешки заиста морате да добро промислите којим правцем иде српска привреда.

Сложићу се са колегом Стојмировићем који је рекао да сте ви можда министар најмоћнијег министарства. То бисте заиста били да буџетска давања не износе мање од пет посто, барем да пет посто износе од укупног буџета Србије, али припадници владајуће коалиције, а можда и већина политичара у Србији се у ствари стиди својих сељачких гена. Не знам зашто ми осмишљавамо нашу економску политику на тај начин да више не потенцирамо пољопривреду. Ми смо били јако добри у пољопривредној производњи, у сточарству, никада нисмо били тако добри у аутомобилској индустрији. Значи, треба јако добро да се промисли зашто се систематски занемарује пољопривреда када овај народ хоће да ради, хоће да остане на својој земљи. Рекла сам већ да скоро две хиљада села одумире.

Дакле, може се, само се неће, зато што се погрешно промишља стратешки развој, економски развој Србије. Хвала вам.

ПРЕДСЕДНИК: Реч има Душица Стојковић.

ДУШИЦА СТОЈКОВИЋ: Захваљујем.

Поштована председнице, уважени министри са сарадницима, драге колеге народни посланици, данас ћу говорити о изменама и допунама Закона о пољопривредном земљишту као и разлозима за његово доношење.

Разлози за измене и допуне Закона о пољопривредном земљишту садржани су у члану 63. Закона о потврђивању Споразума о стабилизацији и придруживању између Европских заједница и њихових држава чланица... Новим предлогом закона ближе се прописују услови стицања пољопривредног земљишта у приватној својини држављанима чланица ЕУ у складу са важећим Споразумом о стабилизацији и придруживању између Европских заједница и свих њихових држава чланица, с једне стране, и Републике Србије, с друге стране.

Основне измене и допуне постојећег Закона о пољопривредном земљишту које су дате у предложеним изменама садржане су у члану 72ђ. Не бих као моје многобројне колеге који су јуче и данас говориле прецизније о суштини ових измена, али бих да кажем следеће: зашто ми данас заправо расправљамо, зашто ова два дана расправљамо и зашто је неопходно изменити Закон о пољопривредном земљишту.

Наш задатак је да исправимо грешке претходника, да исправимо грешке које су учињене пре десет година када је усвојен Споразум о стабилизацији и придруживању, који је, подсећам, потписан 29. априла 2008. године. Значи, нити је Александар Вучић, нити је Српска напредна странка писала тај текст, нити се договарала са међународним званичницима, чинили су то они који се сада крију у мишје рупе.

Имали смо јуче конференцију за штампу на којој се актуелни народни посланик из тадашњег периода, из периода ДОС-а, није удостојио да одговори на питање новинара да ли је и зашто лоше испреговаран ССП. Управо смо зато ми данас овде у Народној скупштини Републике Србије да те грешке, старе грешке, ДОС-ове грешке исправимо.

Предлагач закона је заиста водио рачуна о свим детаљима. У закон је укључио све оне кумулативне механизме угледајући се на добру праксу неких земаља Европске уније. Такође, све те добре примере је инкорпорирао у овај предлог измена датог закона. Значи, сличне механизме су многе земље које су биле кандидати укључиле у своје законодавство. Усвајамо овај закон јер желимо да заштитимо интересе српског сељака, али и интересе Републике Србије.

Заиста се водило рачуна о свему, о свим детаљима: потребно је да потенцијални купци буду резиденти конкретне локалне самоуправе када купују одређено пољопривредно земљиште; да имају регистровано активно пољопривредно газдинство (значи, не оно које је у пасивном статусу, него оно које је активно, које заиста обрађују и производе пољопривредне производе); затим, да имају властиту механизацију. Такође, предвидели смо да странац може купити земљу у одређеној висини; та висина је два хектара, значи предмет куповине може бити земља до два хектара.

Да је предлагач закона заиста водио рачуна о свим детаљима, говори и то да је у овај предлог закона инкорпорирао и одређене безбедносне аспекте. Тако, на пример, предмет куповине не може бити земљиште које припада и које се граничи са војним постројењима, војним комплексима, војним полигонима. Странац заправо не може купити земљиште које се налази у близини војних полигона, јер желимо да задовољимо и тај безбедосни аспект.

Још један контролни механизам укључен у ове измене и допуне Закона о пољопривредном земљишту јесте право прече куповине пољопривредног земљишта у приватној својини. То право има Република Србија. Формирана је и комисија која одобрава куповину Влади. Ту комисију чине ресорна министарства – Министарство пољопривреде и Министарство финансија. Значи, водило се рачуна, заиста, да се ми као држава која је кандидат за чланство у ЕУ заштитимо и на све начине не дозволимо апсолутну либерализацију тржишта пољопривредног земљишта.

Као што сам већ рекла, зарад истине и зарад подсећања грађана Републике Србије, Споразум о стабилизацији и придруживању потписан је далеког 29. априла 2008. године, значи имамо пуних десет година од примене овог међународног уговора. Подсећам вас, ССП има снагу међународног уговора, он вам је одмах испод Устава. Самим усвајањем у Скупштини и његовом ратификацијом, он постаје саставни део домаћег законодавства и извор домаћег права.

Имали смо прилике да у ова два дана слушамо „зашто нисте изменили ССП“, „могли сте да измените ССП“. Подсећам вас, све измене ССП-а захтевају сагласност свих земаља чланица ЕУ. Једно елегантно решење је управо то – не можемо да изменимо ССП, али можемо да изменимо Закон о пољопривредном земљишту и да ускладимо тај прелазни рок који у њему постоји, а који истиче 1. септембра 2017. године. Значи, закључак који се намеће јесте да је ССП лоше испреговаран, да је пре десет година донет у циљу предизборне кампање за изборе 2008. године и да ми данас исправљамо оно што је ДОС-ова власт потписала и што се обавезала у име грађана Републике Србије.

Када смо код те ДОС-ове власти која је била, да се вратимо мало у 2008. годину, они су имали две политике: имали су једну политику на међународном плану и другу политику која је била усмерена за унутрашњу политику и друго су причали грађанима Републике Србије. Подсећам вас, тада нису били на власти Александар Вучић и Српска напредна странка. Нисмо ми преговарали о ССП-у, нисмо се ми обавезали на потпуну либерализацију тржишта пољопривредног земљишта. То је чинио неко други, неко ко се сада крије од своје одговорности и обавеза на које су се својим уговарањем и потписивањем обавезали. Обавезали су се доношењем једног јако важног међународног споразума.

Слажем се са својим колегом Владом Орлићем који каже да овим законом заправо чинимо две добре ствари. Прво, ова решења су заиста корисна за грађане Републике Србије. С друге стране, ми испуњавамо међународне обавезе као једна одговорна држава, једна одговорна власт. Овим законским решењем поправљамо недостатке ССП-а, штитећи интересе Републике Србије пре свега али и интересе српских пољопривредника и интересе српских ораница.

Ми не желимо да изменама Закона о пољопривредном земљишту спречимо долазак инвеститора, домаћих или страних инвеститора, напротив, желимо да спречимо онај неравноправан положај, онај монополски положај који су неки од тајкуна у Србији имали. Реч је о нефер тржишној утакмици као и о томе да ово мало преосталих пољопривредних комбината продамо у бесцење како би се неки дочепали пољопривредног земљишта. Мислим на све оне који су од 2000. године на лак начин, мимо процедуре, мимо јавности, долазили кроз процес приватизације у посед више од 120.000 хектара најквалитетнијих српских ораница.

Овим законом не желимо да забранимо било којој новој фирми и било ком новом инвеститору да инвестира у пољопривреду Србије. Напротив, пољопривреда је једна од најважнијих развојних грана у Републици Србији, значајан део БДП-а је управо из пољопривреде, тако да желимо да отворимо врата свим домаћим и страним инвеститорима који желе да улажу у област пољопривреде. Пољопривреда је наша развојна шанса и управо у тим новим улагањима у пољопривреду видим прилику и шансу да уводимо нове технологије, модернизујемо пољопривреду, освајамо нова тржишта за производе који су произведени на српској земљи, али и да отворимо шансу и могућност за креирање нових радних места.

Слажем се са министром Недимовићем да не смемо и не можемо израђивати законе по мери појединаца. Морамо израђивати законе који су једнаки за све. Српска напредна странка управо води другачију политику, нема више доношења закона по мери појединца и једног тајкуна. Закони су

исти за све и закони се морају поштовати, без обзира на то ко из које сфере друштва долази.

Свако мора данас да се избори за своје место под сунцем. Ако смо заиста озбиљни и ако заиста желимо да уђемо у ЕУ, онда морамо да заслужимо своје место на тржишту, али на држави је да уради свој део посла. На држави је да креира повољан амбијент како би пољопривредници који производе у овој земљи, власници пољопривредних газдинстава, могли да живе од своје њиве и од своје оранице.

Резултати рада Владе и Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде у претходном периоду заиста су импозантни. Имали смо примере у медијима да видимо заиста велико интересовање за набавку нове механизације, нових трактора. Имали смо редове пољопривредника који су спремни да своју дојучерашњу застарелу, дотрајалу технологију замене новим машинама и новом механизацијом.

Нагомилани су проблеми у пољопривреди али и у свим сегментима друштва. Те нагомилане проблеме неко мора решавати. Заиста подржавам напоре актуелног министра, који је заједно са ГИЗ-ом и НАЛЕД-ом покренуо пројекат „Повећање прилика за запошљавање сезонских радника“. Потписан је 17. августа 2017. године, значи пре само пар дана, и Меморандум о сарадњи, јер желимо да више од 100.000 радника изведемо из сиве зоне. Истраживање је показало да 65% тих сезонских радника јесу управо сезонски радници који раде у пољопривреди.

Као што сам рекла, доста је нагомиланих проблема. Потребно је време да се сви ти проблеми реше, немамо чаробни штапић да се они преко ноћи реше.

На самом крају желим да кажем следеће: својим колегама из опозиције заиста препоручујем једну публикацију, коју можете наћи на сајту Министарства за европске интеграције, а то је „Митови о Европској унији“. Заиста разумем потребу дела српске опозиције... Пошто сви припадамо одређеним политичким партијама, одређеним покретима, заиста се из дана у дан боримо за подршку грађана Републике Србије, сваки бирач и сваки глас нам је битан и у тој политичкој борби често се служимо свим расположивим средствима како бисмо дошли до тог бирача, до тог гласа.

Део српске опозиције користи сва та средства како би се докопао подршке, јер се подршка не добија тако лако. Део српске опозиције користи митове и стереотипе о ЕУ, да ће странци покуповати све што је српско, да ће престати производње ракије, да нећемо производити криве краставце и шаргарепе; затим, стереотипе који постоје о свињокољу, да ћемо престати са производњом српских производа као што су футошки купус, хомољски мед, пиротски сир.

У истој ситуацији, само да вас подсетим, налазили су се и бројни кандидати који су сада пуноправне чланице Европске уније: Хрватска, Румунија и Бугарска. Имала сам прилике да као члан Одбора за европске интеграције имам бројне сусрете са колегама из Хрватског сабора и управо ми је госпођа Јадранка Косор рекла о ситуацији у којој се Хрватска нашла пред њено приступање Европској унији 2013. године. Део невладиних организација и опозиције у Хрватској говорио је о тим митовима и стереотипима, да ће Хрвати престати да производе сир и врхње, да се неће производити вино, по чему је Хрватска била позната. Као што знамо, Хрватска је ушла у ЕУ и све је то остало на нивоу прича и митова.

Разумем опозицију у Србији јер је опозиција у Србији попут дављеника који се хвата за сламку како не би потонуо, али зарад истине и зарад јавности желим са овог места да поручим свим грађанима Републике Србије, свим пољопривредним произвођачима да буду спокојни када је реч о куповини и отимању пољопривредних парцела, да буду спокојни када је реч о српској земљи и српским ораницама.

На самом крају, Српска напредна странка ће у дану за гласање подржати све предложене измене Закона. Позивам своје колеге народне посланике и посланице са оне друге стране, који су били део ДОС-овог режима, који су усвајали Споразум о стабилизацији и придруживању, који су стари, преживели делови ДОС-а, а и ове нове који су недавно ушли у Народну скупштину, да подрже ове резерве и да подрже ове измене Закона о пољопривредном земљишту, јер, заиста, овај закон превазилази политику. Захваљујем.

ПРЕДСЕДНИК: Реч има народни посланик Ђорђе Вукадиновић, минут и четрдесет седам.

ЂОРЂЕ ВУКАДИНОВИЋ: Не знам на шта ћу да искористим ово силно време, али ћу рећи да је претходни председавајући прекршио Пословник тиме што је дозволио посланику Атлагићу да, ничим изазвано, вређа све представнике опозиције и исто тако...

ПРЕДСЕДНИК: Нисте добили реплику, посланиче.

ЂОРЂЕ ВУКАДИНОВИЋ: Није важно, могу да искористим свој минут и по како хоћу.

ПРЕДСЕДНИК: Нисте добили реплику.

ЂОРЂЕ ВУКАДИНОВИЋ: Госпођо, а ви сте, председавајућа, прекршили...

ПРЕДСЕДНИК: Ето, ја сам, а нисам. Шта ћемо сад?

Имате минут и четрдесет седам да говорите о изменама и допунама закона који се налази на дневном реду, немате реплику.

Нећу се расправљати са вама. Ако желите да говорите и дискутујете на тему због које сте добили реч и пријавили се, 47. сте на листи...

ЂОРЂЕ ВУКАДИНОВИЋ: Не видим одакле толики страх од ово мало времена које имамо на располагању. Знате и сами да није било фер што сте нам ускратили реплике, али није важно, не инсистирам на томе. Сувише је важна тема да бисмо трошили време на бесмислене реплике, узајамне оптужбе и увреде, а верујте да и ми то умемо.

Питам министра врло кратко, у овом времену – желим конкретан али не политикантски одговор, а знам да је он добар и у једном и у другом јер је прошао добре политичке школе, каже, био је добар градоначелник – зашто није било јавне расправе? Можда би се искристалисали добри предлози и од стране власти и од стране опозиције.

Ја бих радо гласао и гласаћу за овај амандман колега социјалиста који каже, то је врло разумно, да се у овој граничној зони не отуђује пољопривредно земљиште ни под којим условима, то је ствар безбедности земље. Врло добар амандман, нема разлога да га не подржимо.

Наш амандман је врло добар и мислим да је на линији онога што је интенција предлагача. Да се не везује на овај начин као што ви на неки начин провидно отежавате или онемогућујете куповину земљишта, ми предлагемо – дајте десет година по уласку. Ако уђемо икада, онда десет година после уласка. Много је елегантније решење, није овако провидно где их условљавамо свим и свачим и заправо реално спречавамо било какву куповину.

На крају крајева, није српска ораница и није српско земљиште угрожено од тог Ханса, Пјера, који ће узети два хектара, него спречавамо да неки наш Пера, Мика, Жика прода два хектара неком странцу и добије неке паре. Заправо, то угрожава нашег малог произвођача. А велики страни мешетари и домаћи тајкуни ће преко фирми покуповати хиљаде и хиљаде, као што су куповали до сада.

То су, рецимо, два-три основна питања.

Последња ствар, апел колегама из власти: спасите ПКБ. Није важно ко ће купити кајмак, немојте дозволити продају ПКБ-а. Хвала.

ПРЕДСЕДНИК: Захваљујем.

Реч има народни посланик Вера Пауновић.

Извињавам се, Ђорђе Комленски, минут и четрдесет девет.

ЂОРЂЕ КОМЛЕНСКИ: Захваљујем, председавајућа.

Даме и господо, другарице и другови, Посланичка група Покрет социјалиста – Народна сељачка странка – Уједињена сељачка странка подржаће све предложене законске измене које овај закон обухвата, односи се на измене Закона о пољопривредном земљишту.

Доста тога је већ, и превише, речено о ССП-у, како је дошло до тога, не бих желео у овој фази да о томе причам. Споразум о стабилизацији и придруживању је, нажалост, нешто што постоји, нешто што ову државу обавезује, али он не каже да се може пролонгирати у овом тренутку примена споразума које је ова држава верификовала и признала, него каже да ће у периоду од четири године, а тај период истиче 1. септембра, ускладити своје законодавство у односу на начин на који страна физичка и правна лица (у овом тренутку само физичка лица држављани ЕУ) могу да стекну право својине на пољопривредном земљишту у Републици Србији.

Ово решење је, по мени, добро решење, даје довољно времена. Период од десет година је довољно дуг да се учини нешто што може да буде јако важно у будућем периоду, а то је стварање услова за праву реализацију права прече куповине, али о томе ћу говорити касније. Из тог разлога ми ћемо подржати ова законска решења, иако би нека друга решења, која нису у овом тренутку могућа, за нас била далеко прихватљивија и ближа срцу.

Да ли се мора? Мора се, нажалост. Држава Србија је озбиљна држава, која преузете обавезе, па макар и од стране оних који су то радили из разноразних интереса, а највише личних, лоше испреговарали, мора да испоштује и мора да заврши.

ПРЕДСЕДНИК: Време, извињавам се. Ја сам се замислила.

Реч има Радован Јанчић.

РАДОВАН ЈАНЧИЋ: Поштована председавајућа, захваљујем.

Поштовани народни посланици, поштовани министре, дозволите ми да на самом почетку изразим своје лично задовољство и задовољство бројних пољопривредника због тога што се коначно кренуло са изградњом система за наводњавање, са надом да ће своје место у овом заиста капиталном пројекту наћи и северни Банат, односно Нови Кнежевац, Чока и Кикинда. Био би то нови регионални систем и обухватио би нових 25.000 хектара.

Током ове дводневне расправе готово да је све речено: и када је Споразум потписан, ко га је потписао, како је преговарао и од када се примењује. Близина овог 1. септембра наложила нам је да у ова два дана расправљамо о Предлогу закона о измени и допунама Закона о пољопривредном земљишту. У дану за гласање, када га будемо усвојили, у потпуности испуњавамо своју међународну обавезу, а првенствено штитимо интересе наше земље и наших пољопривредника.

Зашто је Србија до сада једина потенцијална чланица Европске уније која се обавезала на продају земље странцима пре стицања чланства у ЕУ, за разлику од већег броја земаља, без захтева за транзициони период,

одговор нећемо добити. У току ова два дана нисмо га добили чак ни од оних који су о Споразуму преговарали, који су га потписали и ратификовали.

Пре приступања Европској унији многе земље, као што су Пољска, Словенија, Мађарска, Румунија, Хрватска, суочавале су се са сличним проблемима у области пољопривреде: са ниским субвенцијама, застарелим технологијама, ниским приносима и још много тога. Под таквим условима су у току придруживања ЕУ ове земље тражиле и добиле продужетак важења забране продаје пољопривредног земљишта. Као и код нас, и у овим земљама либерализација тржишта пољопривредног земљишта ишчекивана је са много узнемирености од стране власника пољопривредног земљишта али и шире јавности. Основ за одлагање, по оваквом ССП-у, у нашем случају не постоји.

Под руководством Српске напредне странке и њеног председника и председника Србије Александра Вучића Србија је данас неутрална, независна и поносна земља, апсолутно самостална у доношењу свих одлука па и овог предлога закона. Овај предлог закона скројен је по мери и потреби наших грађана, утврђен је правовремено, испуњава преузете међународне обавезе и штити интересе наших пољопривредника, посебно ако правилно тумачимо оно што је написано.

Држављанин државе чланице ЕУ пољопривредно земљиште може стећи ако је најмање десет година настањен у јединици локалне самоуправе у којој се врши промет. Уз све друге ограничавајуће услове прописане новим чланом закона, чланом 72ђ, постаће власници свега два хектара, у идеалним условима, после 2027. године.

На крају желим још да кажем – онај који је за шаку долара или, још горе, за шаку куна продао душу ђаволу, да каже нама, члановима Српске напредне странке, да ћемо зарад било каквог интереса продати оца и мајку, не сме то да каже, многи од нас одавно немају родитеље. Ипак, то је само пример невоспитања, бахатости, дрскости и безобразлука. Хвала најлепше.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ (Владимир Маринковић): Хвала.

Реч има народна посланица Драгана Костић.

Изволите.

ДРАГАНА КОСТИЋ: Захваљујем.

Уважени председавајући, поштовани министре, колеге посланици, надам се да ћемо данашњом дебатом дати допринос свим аспектима измена и допуна Закона о пољопривредном земљишту и тиме омогућити да све потенцијале које дугогодишњом погрешном земљишном политиком нисмо користили сада ставимо у функцију економије и друштва Србије у целини.

Да се подсетимо, претходним изменама и допунама Закона о пољопривредном земљишту приступило се ради: стварања могућности за унапређење пољопривреде кроз раст инвестиција у пољопривредно земљиште које је у власништву Републике Србије; регулисања дугорочног закупа на начин којим се осигуравају потребе самосталних закупаца заинтересованих за обрађивање земљишта; отклањања недостатака и ограничења која онемогућавају укупну ефикасност управљања пољопривредним земљиштем; прецизирања права пречег закупа; продаје пољопривредног земљишта у државној својини физичким лицима; увођења напредне претраге података о пољопривредном земљишту; прописивања рокова и санкција за недоношење годишњег програма заштите, унапређења и коришћења пољопривредног земљишта, огласа и јавног позива; прописивања новчаних санкција за бесправно коришћење земљишта; увођења обавезе вођења књиге поља и успостављања плодореда; увођења могућности бесплатног коришћења пољопривредног земљишта које није издавано у закуп, и много тога.

Посебно бих се осврнула на законска решења која јачају финансијску и организациону дисциплину локалних самоуправа. Оне морају да поступају у складу са законом како би покренуле пољопривредне активности на одређеним парцелама и обезбедиле да се пољопривредно земљиште користи под условима за које је издато.

Нажалост, сведоци смо да се често не поступа по томе. Бивши челници Сокобање, одакле ја долазим, од 5.266 хектара пољопривредног земљишта у државној својини издали су у 2016. години само 88 хектара. То је оно што је званично. Колико је узурпираног пољопривредног земљишта, они најбоље знају. Остварили су приход од само 2.300 евра. Број парцела на овој површини је 5.691, што указује на уситњеност парцела и неспровођење мера комасације. Просечна површина парцеле је испод једног хектара. Ову локалну самоуправу чека веома озбиљан и одговоран приступ решавању наслеђеног стања, на чему садашњи челници увелико раде и већ се виде и први резултати у санацији атарских путева у вредности од седам милиона динара.

Данас разлог за доношење нових измена и допуна Закона о пољопривредном земљишту јесте управо међународна обавеза кроз члан 63. став 2. Закона о потврђивању Споразума о стабилизацији и придруживању између ЕУ и Србије. Овим законом пољопривредно земљиште у приватној својини држављанин чланице ЕУ може стећи, до два хектара максимално, ако кумулативно испуњава следеће услове: да је десет година стално насељен у јединици локалне самоуправе у којој се врши промет пољопривредног земљишта, да најмање три године обрађује

пољопривредно земљиште које је предмет правног посла, да има регистровано пољопривредно газдинство у активном статусу најмање десет година, као и да има у власништву механизацију и опрему за обављање пољопривредне производње.

Битно је истаћи да право прече куповине пољопривредног земљишта у приватној својини има Република Србија, а одобрава га Влада на предлог Комисије коју образују Министарство пољопривреде и Министарство финансија. Овим се спречава потпуна либерализација промета пољопривредног земљишта и бране интереси Републике Србије.

У дану за гласање свакако ћу подржати овај закон, као и моје колеге из Српске напредне странке. Захваљујем.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала, колегинице.

Примили сте Извештај Одбора за административно-буџетска и мандатно-имунитетска питања Народне скупштине, који је утврдио да је наступањем смрти народног посланика Мирољуба Станковића наступио случај из члана 88. став 1. тачка 8) Закона о избору народних посланика, па предлаже да Народна скупштина, у смислу члана 88. ст. 3. и 4. истог закона, констатује престанак мандата овом народном посланику.

Сагласно члану 88. став 1. тачка 8) и ст. 3. и 4. Закона о избору народних посланика, Народна скупштина, на предлог Одбора за административно-буџетска и мандатно-имунитетска питања, констатује да је престао мандат, пре истека времена на које је изабран, народном посланику Мирољубу Станковићу, даном наступања смрти.

Сагласно Закону о избору народних посланика, извршиће се попуњавање упражњеног посланичког места у Народној скупштини.

Реч има народна посланица Станислава Јаношевић.

Изволите.

СТАНИСЛАВА ЈАНОШЕВИЋ: Захваљујем, председавајући.

Поштовани министре са сарадницима, колеге посланици, поштовани суграђани, ево данас је у току други дан расправе о Закону о пољопривредном земљишту. Пре свега, оно што сматрам кључним, што морамо имати на уму приликом предлагања свих закона у овом тренутку из области пољопривреде, јесте усклађеност са Уставом.

У овом случају уставним основом за доношење овог закона потврђено је да Република Србија уређује и обезбеђује одрживи развој, систем заштите и унапређења животне средине, као и заштиту и унапређење биљног и животињског света. Будимо разумни и искрени једни према другима, будите убеђени да Влада Републике Србије води рачуна о интересима грађана Републике Србије, уз испуњавање свих међународних обавеза.

Оно што је најбитније, по мом мишљењу, у предлогу овог закона јесте да физичка односно правна лица из иностранства, претежно се то односи на држављане ЕУ, имају прилику за земљиште у нашој републици, али само уколико су настањена и плаћају порез на територији јединице локалне самоуправе, и то у периоду од десет година, имају регистровано пољопривредно газдинство на тој територији у периоду од три године и заиста се баве пољопривредом, а не да су само фиктивно у тој делатности.

Нешто што мени улива велико поверење у раду вашег министарства, господине Недимовићу, што сте својим досадашњим радом показали и доказујете, јесте следеће. Колеге, ако се сећате, пре свега неколико месеци усвојили смо закон, односно Споразум између Владе Републике Србије и Фонда за развој Абу Дабија. Врло добро се сећам како сте коментарисали тај споразум, посипали сте дрвљем и камењем. Закључујем да је то једини модел који имате када су сви предлози закона на дневном реду.

Е па видите, ја већ видим позитивне последице тог споразума. Почетком августа ове године почели су радови на двонаменском систему Међа. Министар Недимовић је са челницима Зрењанина и Општине Житиште обишао радове у том малом селу у Средњебанатском управном округу, на граници са Румунијом. Хвала вам што је Међу неко напокон погледао и што је помаже. Овим пројектом за наводњавање биће омогућено да 762 хектара на тој територији буду збринута. Овим националним програмом биће реализовано једанаест таквих пројеката.

У насељеном месту Међа то је заиста велики помак. Формира се канал од 17 км, који ће служити за одводњавање али и за наводњавање. На овај начин ми смо збринули проблем суше са којим се сусрећу наши суграђани који се баве пољопривредом и искључиво живе од пољопривреде. Сећате ли се, господо, шта се десило са Међом не толико далеке 2005. године, када сте је оставили потопљену у води приликом пуцања бране на Тамишу? Е па овим потезом то се Међи не би десило ни у сну.

Хвала вам, министре. Хвала вашим сарадницима. Хвала целој Влади Републике Србије што све имате у виду. Ово је заиста феноменалан пример ваше посвећености и истрајности и ја вам верујем.

Подржаћу предлог овог закона, као што позивам и све своје колеге да то учине. Хвала још једном.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала, колегинице Јаношевић.

Реч има народна посланица Оливера Огњановић.

Изволите.

ОЛИВЕРА ОГЊАНОВИЋ: Хвала, председавајући.

Поштовани председавајући, уважени министре, даме и господо народни посланици, овај закон је један од најважнијих које наша Република Србија доноси у циљу испуњавања Споразума о стабилизацији и придруживању ЕУ. Међутим, морамо бити изузетно пажљиви, јер нико не жели превелику либерализацију ове тако важне области привреде наше земље. Управо су земље као што су Пољска, Мађарска и Словенија показале да тотално ослобађање ове области није оно што им је потребно.

Најбољи пример како се решава овај проблем била је Пољска. Приликом преговора о приступању ЕУ, Пољска је успела да добије транзициони период за стицање својине над пољопривредним земљиштем од стране странаца у трајању од укупно дванаест година. Законом о стицању земљишта од стране странаца предвидели су да држављани земаља које нису чланице ЕУ могу куповати земљиште под условима предвиђеним овим законом уколико добију дозволу Министарства унутрашњих послова и управе, као и мишљење Министарства привреде и руралног развоја. Исто правило важи и у случају када странац жели да стекне капитал куповином компаније. Дакле, Пољаци су донели ригорозан Закон о земљишту у корист домаћих газдинстава и тиме заштитили своје домаће пољопривреднике.

Изменом и допуном Закона о пољопривредном земљишту морамо покушати да компликовањем услова продаје ограничимо број оних који би могли да конкуришу за нашу српску пољопривредну земљу. Исто је урадила и већина држава чланица, углавном после дужег или краћег периода транзиције. Досадашња ограничења страни држављани из ЕУ или било које треће земље света заобилазили су једноставним оснивањем фирме у Србији и без икаквих проблема куповали наше пољопривредно земљиште.

Нажалост, као резултат потписивања Споразума о стабилизацији и придруживању 2008. године наша Република Србија обавезала се на продају земље странцима пре стицања чланства, без захтева за транзиционим периодом. Ово, исто тако, представља међународни уговор, који наш Устав Републике Србије препознаје као такав и који смо обавезни да испунимо. Због тога је овај закон од огромне важности за будућност наше земље, а ми морамо да обезбедимо предност за наше домаће пољопривреднике.

На почетку излагања споменула сам Пољску као пример државе чланице ЕУ која је ригорозно заштитила своју пољопривредну земљу. С друге стране имамо Румунију као пример потпуне либерализације – доношењем закона о стицању права приватне својине над земљиштем од стране страних држављана и страних правних лица из 2005. године држављанима ЕУ омогућено је стицање права својине над земљиштем.

Тиме су могли да стекну право својине над земљиштем путем куповине, као и наслеђивањем, уз услов реципроцитета.

Године 2014. у Румунији је усвојен закон о продаји и куповини пољопривредног земљишта, чиме је омогућено потпуно изједначавање страних држављана са румунским држављанима у погледу права на стицање својине над пољопривредним земљиштем. Највеће парцеле пољопривредног земљишта у Румунији продате су странцима, односно трећина од укупне површине обрадивог земљишта. Закуп земљишта је такође либерализован, без ограничења, па странци тренутно имају дупло више закупљених од купљених површина пољопривредног земљишта.

Када је закуп земљишта у нашој Републици Србији у питању, чланом 3. Закона о основама својинскоправних односа Републике Србије прописано је да власник има право да своју ствар користи и да њоме располаже у границама закона, што значи да слободно може да је изда у закуп, ако неким другим законом није нешто друго прописано. С обзиром на наведено, а како је закуп облигационоправни однос, могло би се закључити да је закуп пољопривредног земљишта од стране страних правних и физичких лица могућ, али закон такође установљава обавезу за правна лица као закупце пољопривредног земљишта да обезбеде запошљавање незапослених лица.

Пољопривредно земљиште је један од најважнијих ресурса сваке земље и основни чинилац пољопривредне производње, којом се обезбеђују приходи већине руралног становништва, затим прехрамбена сигурност нације, а чијим се одговорним газдовањем утиче и на очување животне средине.

Предложеним изменама и допунама Закона уређују се услови за промет пољопривредног земљишта како би се омогућило држављанима чланица ЕУ стицање права својине на пољопривредном земљишту. То је оно што морамо постићи у нашој даљној евроинтеграцији, али мудро и паметно, као уосталом и све друго што је наша влада, раније на челу са Александром Вучићем, сада са премијерком Аном Брнабић, постигла.

У дану за гласање СНС ће подржати овај предлог измена и допуна Закона о пољопривредном земљишту. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала вама.

Пошто на листама посланичких група више нема пријављених за реч, пре закључивања начелног претреса питам да ли желе реч председници, односно представници посланичких група или још неко ко није искористио своје право из члана 96. Пословника.

Реч има народна посланица Санда Рашковић Ивић.

Изволите.

САНДА РАШКОВИЋ ИВИЋ: Хвала, господине председавајући.

Пажљиво смо саслушали све дискусанте, наравно и министра и његову дискусију. У најбољој намери желим да кажем да је закон који се доноси, односно измене и допуне, палијативног карактера. Ми овим нећемо решити, нажалост, суштинско питање распродаје и распарчавања српских ораница, само ћемо створити одређене проблеме људима из наше дијаспоре.

Зато пледирам, понављам, да се размисли још једном, јер смо већ пробали рокове – знам да је за било какву измену Споразума потребно да буде и други актер, а то је ЕУ – да пробамо да разговарамо са Европском унијом, да сада ово замрзнемо и да вежемо продају земље за улазак Србије у ЕУ. Уколико Србија уђе у ЕУ, треба онда још десет година, уз одређене рестрикције, да прође и тада можемо приступити продаји земље.

Уколико Србија не уђе у ЕУ, што је моја жеља као евраоскептика, тада се земља неће продавати. У међувремену, наравно, и министарство и Влада, ова или било која друга која после дође, биће власна и имаће мотив да подиже српско село, да подиже српску пољопривреду која је угрожена.

Наша стратешка привредна грана треба да буде пољопривреда, њу треба да оснажујемо, село треба да оснажујемо, а оваквим палијативним поступцима и палијативним доношењем закона то нећемо урадити, а мислим да то није права интенција.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала вам.

Реч има народни посланик Бошко Обрадовић.

БОШКО ОБРАДОВИЋ: Поштовани грађани Србије, након ове дводневне расправе о једном од најважнијих државних питања, питања могућности продаје пољопривредног земљишта странцима, могу само да кажем да овај покушај замајавања јавности од стране актуелне власти није успео. Волео бих да ме господин министар демантује и каже грађанима Србије да ли од 1. септембра странци могу да купују земљиште у Србији. Да, ви то омогућавате овим изменама и допунама Закона о пољопривредном земљишту. Примењујете ССП са ЕУ и овим законом по први пут кажете – да, странци могу да купују земљиште у Србији. То је досад било немогуће. Од овог тренутка, ако усвојите овај закон, то ће бити могуће. То је прва ствар.

Друга ствар, никакве разлике нема између вас и бившег режима. Ви само испуњавате обавезе које је у своје време преузео бивши режим. Дакле, једноставна ствар, они су склопили Споразум о стабилизацији и придруживању са ЕУ; тамо пише да се за четири године мора прилагодити наше домаће законодавство да би земљиште могло да се продаје странцима. Ви сада вршите то прилагођавање и омогућавате нешто што је антиуставно

и противзаконито до овога часа, а то је да странци могу да купују пољопривредно земљиште у Србији. Дакле, ви сте настављачи политике Бориса Тадића и пута Србије у ЕУ по сваку цену, и лепо је што то признајете.

Како ви то признајете? То је лепо речено, ви сами то кажете и на томе вам се захваљујем јер то сада могу да цитирам. Који су разлози за доношење закона по хитном поступку? Ево, нека грађани Србије чују шта је приоритет Владе Републике Србије у овом тренутку, због чега је ова седница Народне скупштине, која је тема данас најважнија у Србији.

Да чују грађани Србије шта Влада каже о разлозима за доношење закона по хитном поступку: „... како би држављанима чланица ЕУ осигурала исти третман као и својим држављанима приликом куповине непокретности у Србији“. Дакле, то је у овом тренутку приоритет Владе Републике Србије, да држављани ЕУ имају исти третман у Србији као држављани Србије када је у питању куповина непокретности. Нема, дакле, ништа важније тренутно у Србији. Ово је једина тачка дневног реда ове скупштинске седнице зато што је једино битно за ову владу да буду задовољни држављани Европске уније. Шта ће бити са држављанима Србије, кога то брига.

Да ли сте, господине министре, омогућили референдум по овом питању? Наравно да сте побегли од референдума као ђаво од крста, јер знате да бисте изгубили на референдуму, знате да би вам на референдуму ово било забрањено. Знате да би, као у Мађарској, 90% грађана Србије гласало против продаје пољопривредног земљишта странцима и да се то угради у Устав Републике Србије.

Оно што је најважније, ви сте овде одбранили тајкуне који су опљачкали Србију у претходних двадесет и више година, јер сте рекли да сада желите да помогнете тржишној конкуренцији и омогућите неке нове стране фирме које би конкурисале нашим тајкунима. Да ли су тајкуни урадили нешто лоше, господине министре? Зашто нису у затвору? Цаба ваше изјаве у „Информеру“ против Мишковића или било кога другог. Зашто не похапсите, зашто их не осудите? Зашто за шест година власти Српске напредне странке нико није правоснажно осуђен? Данас се у затворима Србије не налази ниједан тајкун или политичар који је опљачкао Србију.

Значи, све је била лаж. Ваша борба против криминала и корупције била је једна огромна лаж. Шта је заправо истина, да знају грађани Србије, о овоме што радите? Па кога занима, у крајњем, да ли ће неки странац, случајни пролазник, да купи један хектар у Србији за десет година? Па ви већ годинама уназад, и ви и бивша власт, омогућавате да странци и тајкуни

купују десетине хиљада хектара регистровањем својих фирми, које овде могу да купују шта год хоће. Ви лажете грађане Србије, ви сте већ омогућили странцима, вашим арапским и немачким пријатељима, „Тенису“ и другима, да закупљују и купују наше земљиште, а да им то није ограничено. То је проблем, ви кријете истину.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала.

Реч има народни посланик Горан Јешић.

ГОРАН ЈЕШИЋ: Хвала.

Чули смо сада, а и у протекла два дана, свашта овде. Слушали смо данас реферате, мало боље спремљене и мало лошије читане. Слушали смо свашта. Слушали смо од оних који су били део владајуће коалиције која је гласала за ССП како се одричу тога, како су натерани. То треба да буде порука вама, тако ће се сутра одрицати и вас, а њих је половина ваше коалиције, што у најмању руку није пристojно када причате о томе.

Ако ме питате о уговору о стабилизацији и асоцијацији, да, поносни смо на њега. Отклонили смо препреке које су биле тада, отклонили смо гомилу ствари које су се десиле, решили смо „бели Шенген“, на крају министру дали инструмент да реши проблем са Хрватском пре месец дана. Да ли сте, министре, користили тај инструмент тада? Јесте.

Што се тиче овог закона, јасно смо рекли, другарица Гоца Чомић је рекла да имамо амандмане, у понедељак ћемо (надам се да ће бити у понедељак седница) расправљати о томе, у односу на наше подржане амандмане, да ли хоћемо или нећемо да гласамо за овај закон. Потпуно је разумно да ви доносите овај закон. Констатовао сам да је он бесмислен и покушао пластично да објасним зашто је бесмислен – зато што имате ваше јавно залагање за спречавање да се раскући државно земљиште, а с друге стране имате нетранспарентно дељење земљишта. Поменули смо „Тенис“, помену сам „Ал Равафед“.

И немојте да будете портпарол „Ал Равафеда“, цела процедура је нетранспарентна. Потрошили сте 46.000.000 на тај систем, односно потрошићете у неком тренутку, али када рачунамо колико сте им дали земљишта, односно колико им је Влада пре вас дала земљишта, рачунамо 10.000.000 евра од Фонда за развој које су добиле претходне фирме које су преузели да би очистили своје дугове и када то погледате, пута 30 година, биће то драматична разлика. На крају, дајте те услове било коме кроз овај конкурс, да видимо шта ће се десити са домаћим произвођачима, али дајте им из Фонда за развој паре које сте дали „Ал Равафеду“.

Није проблем српске пољопривреде овај закон. Стварно немам страх, и да нисте направили ово ограничење, да ће неко физичко лице доћи. Ми имамо проблем, дубље разлоге овде. Као Демократска странка ми смо у

новембру, без обзира на вашу опаску да нисмо дошли у дану за гласање... Знате шта, министре, ми смо опозиција, али смо вас јавно овде и на конференцији за новинаре подржали за два закона за која мислимо да су проевропски и да су добри закони, да су пре свега у интересу сваког грађанина. Ми желимо да разговарамо и хоћемо на тај начин да радимо.

Ми нисмо они који пале амбасаде, седе на стиропору, лепе улице Ратка Младића и праве проблем власти. Ми хоћемо да имамо дијалог. Нажалост, тај дијалог немамо.

Проблем пољопривреде је дубљи. Нећемо, ви то добро знате, решити, како је председник, тада потпредседник или први потпредседник Владе најављивао, са наводњавањем милион хектара у Војводини. Не можемо да наводњавамо. На крају, наводњавање је исто толико опасно за земљиште као и суша, јер мењате *pH* вредност земљишта.

Хоћемо да радимо ово и отворено кажемо да вас подржавамо што сте започели да радите, коначно после пет година, са арапским парама и које сте послове урадили за три пројекта у Србији и неколико пројеката у Војводини. То је добар посао, немамо проблем то да кажемо, не стидимо се тога, али зашто смо четири године чекали да се изврте министри и да се не уради ништа?

Ми имамо тај проблем да имамо климатске промене. Ви као министар, причали смо на Одбору, морате да иницирате промену агротехнике у овој земљи. То је суштинско питање. Не можемо више овако да се понашамо и да учимо из руских уџбеника из 1957. године агротехничке мере у тренутку када су се климатски услови променили. Не можемо овако да функционишемо. Имаћете сваке друге године инцидентну ситуацију. С друге стране, то не решавате само наводњавањем. Не можете меркантилни кукуруз и пшеницу наводњавати, немате праг исплативости, али можете да повећате обим под сојом, неким другим културама, да одемо у јаре културе и да решимо те проблеме. И да наставимо да инвестирамо капиталне инвестиције о којима сте причали а које се за осам месеци нису десиле.

Причали смо малопре о прерађивачким капацитетима. Инвестирајте у то. Немојте више да верујете странцу коме председник Владе каже дођи да радиш овде, него домаћем произвођачу, свашта је преживео и зна да ради.

Стога ћемо се још видети у понедељак, дискутоваћемо о закону, о амандманима, али, просто, ССП је добар документ за сваког грађанина ове земље. Он је био преговор, нешто сте добро испреговарали, нешто нисте, пошто нисте били у могућности. Нисмо ми Пољска, нисмо ми Чешка која

улази, ми смо једна друга земља, коју су у ту ситуацију довеле странке претходног режима.

Колегиници да објасним: ДОС је престао да постоји 2004. године. Немојте, није ДОС. Само да се договоримо шта су то, термилошки, „странке бившег режима“ – да ли је то Вучићева влада или она влада којој је председавао Ивица Дачић, да знамо само, да нас не доводите у забуну. Хвала вам још једном.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала, колега Јешићу.

Реч има народни посланик Саша Радуловић.

Изволите.

САША РАДУЛОВИЋ: Хвала.

Поштовани грађани, овај закон је, наравно, једна шарена лажа која покушава да прикрије суштину проблема, њиме се практично ништа не решава и нема неког важног разлога да се доноси.

Главни проблем закона јесте одредба која омогућава Влади да 30% најбоље земље у свакој општини у Србији да страним инвеститорима и разним домаћим тајкунима у вези са врховима политичких странака. То је оно што се у Србији дешава. Као што је немачки „Тенис“, као што су ове наведене инвестиције око „Ал Равафеда“, где се практично ништа не дешава. Људи који живе у Сивцу знају то јако добро, у Карађорђеву такође. Значи, суштина је да је политика ове владе да се даје државно пољопривредно земљиште великим страним корпорацијама и разним инвеститорима који су у некој вези са врховима политичких странака.

Тако да можемо једноставно и јасно да кажемо да СНС подржава, јер ће изгласати овај закон, давање наших ораница странцима. То је цела политика ове владе, претварање Србије у земљу јефтине радне снаге. Уместо да наша пољопривредна газдинства раде, треба да буду надничари код тих страних инвеститора. То је дубоко погрешно. Србији је потребна пољопривредна политика која се базира на задругама, по холандском и данском моделу. Земљу треба да обрађују, државну земљу, домаћа пољопривредна газдинства. Ни за шта од тога Влада нема план.

Уместо да подржава пољопривреднике, она подржава прекупце и накупце. Погледајте ситуацију са малинарима, нигде немамо уређено тржиште које подржава наше пољопривредне произвођаче.

Из свих ових разлога „Доста је било“ гласаће против овог закона. Говорићемо и о амандманима, како могу да се поправе ствари. Међутим, суштина остаје иста, кључни члан закона је члан који дозвољава Влади да 30% најбоље земље у свим општинама у Србији да страним инвеститорима, и управо то се дешава у Србији. „Доста је било“ неће подржати овај закон. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Реч има народни посланик Ђорђе Комленски. Изволите.

ЂОРЂЕ КОМЛЕНСКИ: Даме и господо, другарице и другови, заиста је доста било слушања разноразних научнофантастичних коментара данас, који немају никакву подлогу. Везано за све ово, шта је најважније? Најважније је да је ова расправа показала шта је чија жеља и ко је кога у овај парламент послао са којом идејом.

Сигуран сам, да су неке колеге успеле да нас убеди да одложимо доношење овог закона, да би већ 1. септембра нотари имали силна посла како би неки тајкуни који су буквално пљачкашком приватизацијом поотимали најплоднију земљу по Војводини то успели да валоризују и земљиште из предузећа пребаце на страна лица и тако једноставно дођу до готовине. То се неће десити.

Добро је што се у овом тренутку овим законом регулише начин којим ће се створити простор од десет година, у којем је, по мени, најважнија ствар стварање фонда из којег би се реализовало право прече куповине. Зашто кажем да је то јако важно? Зато што држава не сме испустити прилику да пољопривредно земљиште по реалној тржишној цени откупи, да га затим кроз одговарајуће процедуре, за које треба припремити законску подлогу, укрупни, јер једино се државно земљиште може кроз комасацију у овом тренутку укрупњавати, и тиме створи реалну подлогу да пољопривреда у Србији почне да стаје на ноге.

Још једна ставка у свему овоме која треба да дође на своје место јесте да се управо то земљиште које ће се на овакав начин уподобити за ефикасну пољопривредну производњу, под бенефицираним условима, под прихватљивим условима, са довољним грејс-периодом прода, уступи, уз кредите, младим брачним паровима који желе да остану на селу и да тако покажемо једну озбиљност, као што смо је показали и у досадашњем раду.

Када је пољопривредно земљиште у питању, ова влада и претходне владе које је носила Српска напредна странка са својим коалиционим партнерима само кроз један типичан и лаган пример показују колико је то било озбиљније и поштеније и са јасно израженом намером у односу на оне који су владали до 2012. године.

Наиме, 2015. године приватизовано је предузеће ПИК „Бечеј“, које има око три хиљаде хектара земљишта у свом власништву, и продато је за 45.000.000 евра. Поређења ради, 2005. године „Агроунија“, која има седам хиљада хектара земљишта, продата је за само два милиона евра. И једно и друго предузеће, стицајем околности, приватизовала је и купила „МК група“. Разлика у цени је јасна: хектар земљишта приватизованог 2015.

године коштао је око 15.000 евра, а хектар земљишта приватизованог 2005. године продат је за мање од 300 евра.

Немојте да мислите да смо заборавили да су шећеране приватизоване будзашто, па је шећерана у Пећинцима, која је плаћена цела два или три евра, са собом омогућила бесплатно коришћење више од сто хектара пољопривредног земљишта, такође „МК групи“.

Према томе, ово јасно говори о томе ко какав однос има према пољопривредном земљишту, према пољопривреди и пољопривредницима, јер разлика која је само у овоме изнета говори више него довољно.

Овај закон је заиста смислен и очигледно једини могућ. Можда су некакве другачије варијанте биле могуће, некакви другачији услови, али се ово није могло решити без доношења закона и без постављања одређених услова.

Знате шта је бесмислено? Бесмислено је када ви објашњавате да као припадник „жутог предузећа“, у време када имате плату од 800 евра можете да купите стан у Бечу од 800.000 евра. То је бесмислено. Бесмислено је, па чак и противзаконито и кривично дело и шта све не, када из својих дивљих прерађивачких капацитета продајете прерађевине или месо Клиничком центру Војводине.

(Александар Мартиновић: Ау, ко је то радио?)

Па, „жуто предузеће“, ко би други радио у овој држави. Ко се дичи златним пером и каже да му је толико драго што је потписао Споразум да је – како рече, чини ми се, колега Орлић – изјавио, тај дотични „Дерикожа Божа“, да ни руку неће опрати? Па, не да неће опрати, он не може да опере ни руку, њега не могу да оперу ни Сава ни Дунав, ни сва вода која је протекла за ова времена, јер онај ко је дошао да спава код тетке на каучу, а златним пером потписао себи више од двадесет милиона евра акција у једној банци, заиста је јако добро знао шта ради, како преговара и зашто је Споразум овако испреговаран.

Слажем се са мојим колегама – можда се моје колеге из Српске напредне странке неће сложити с овим – слушајући све ово данас, да је отприлике пољопривредно земљиште било најбоље заштићено у време до 1990. године, када је постојала друштвена својина, када су само пољопривредни комбинати или земљорадничке задруге могли да имају у власништву пољопривредно земљиште, а физичка лица била ограничена аграрним максимумом. Са сетом се сећам тога, а можда и прижељкујем, али реалност је нешто друго у овом тренутку, где ми живимо, и према томе се морамо опходити на одговарајући начин.

Пољопривредно земљиште нажалост није, како то неки погрешно тумаче, дефинисано у садашњем Уставу Србије – а када видите какав је

споразум, можда ни то није случајност – дефинисано као добро од општег интереса, оно је ипак остало само као непокретност. Тако да, драге моје уважене колеге, с обзиром на то да многи причају о могућим променама Устава, па се и залажу за то, можда треба размишљати на који начин кроз промене Устава дефинисати статус пољопривредног земљишта да би оно било заштићеније него што је у овом тренутку.

Захваљујем и понављам да ћемо гласати за ово, јер једноставно ово у овом тренутку спречава да пољопривредно земљиште пређе у приватну својину физичких лица држављана ЕУ. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Реч има народни посланик Владимир Орлић.

Изволите.

ВЛАДИМИР ОРЛИЋ: Хвала лепо.

Даме и господа, као што обично радимо, желео бих да се на самом крају најпре захвалим колегама из Посланичке групе СНС и колегама из парламентарне већине које су изразиле подршку Предлогу закона.

Као што смо најавили почетком ове расправе јуче, и даље то важи, потпуно је јасно као и онда, ово је изузетно добар предлог закона, предлог који омогућава да добре ствари постигнемо истовремено на два места: и када је реч о заштити интереса наших грађана, пољопривредних произвођача, и када је реч о стратешком кретању Републике Србије у правцу чланства у ЕУ. То је неспорно. Да ту никаквих контрааргумента, или како год то желите да назовете, нема с друге стране, више је него јасно; ево, показало се то и у овим завршним речима које смо поделили малочас.

У вези с тим, као што то иначе радимо, пар коментара с наше стране. То да неко ко је до те мере дозволио себи да делује карикатурално да започне своје високоцењено излагање речима „ево шта ради зли режим, сада је дозволио још горим странцима да нам купују земљу, а то до данас није било могуће“, па онда три минута прича о којечему другом, потпуно заборави шта је прво рекао и онда заврши... Иначе, зли странци купују већ годинама, и то сте им ви омогућили. Дакле, то је довољан показатељ колико тај неко нема ништа да каже, односно колико зна шта прича, или не зна.

То да коментаришем превише нећу, ни то да не зна ко је све из бившег режима осуђен првостепено, ко правоснажно, ко се тренутно налази на робији због својих недела. Причамо му стално, да запамти не може. Није спорно, поновићемо још који пут имена тих председника општина, и највећих тајкуна и бивших министара. Ништа нек се не брине поводом тога.

Каква је разлика између нас и бившег режима, може неко да пита слободно ако му није јасно. Али да се разумемо, не може онај ко се јавно похвали пре неки дан у пропагандном програму једног чувеног таблоида, првака жуте штампе у Србији, да између њега и Тадићевог Јеремића нема,

„никакве разлике у националном и патриотском смислу“, тај који тако нешто каже за себе, нас да пита за било какву разлику. Немојте да сте смешни.

И када прича о процентима дежурни лакеј ДОС-а (знате већ ко је), када прича о процентима у било ком смислу, да нема појма шта прича не морам да му кажем ја, рекло му је 98% грађана који су изашли на претходне изборе.

Што се тиче онога који је очигледно промашио седницу па не зна да данас уопште не причамо о закупу, већ о ССП-у и другим темама, то је његова ствар. Али када прича да не постоји тржиште за наше малине, када буде решио да ли коначно јесте или није за Европу, можда и разменимо коју реч на тему да се баш тих малина из Србије, рецимо, тридесетак посто прода у Немачкој, тридесетак се прода у Француској, па иду земље Бенелукса, да је заштита добрих интереса наших произвођача управо европски пут. Он то не зна и не разуме.

На самом крају, онима који су рекли малочас да су поносни на ССП и на то како су га испреговарали, алал вера! Колико јуче, пред директним питањем новинара тај исти се снебивао и говорио – какав ССП, немам ја ништа с тим.

Дијалог, наравно, може, али да се почне од себе. Када се позове на дијалог о новој влади, да се одазове; када се позове на дијалог о Косову и Метохији, да се одазове, а не да се смишљају бесмислене исприке и да се на наш позив да се води дијалог одговара речима: зли режим (замислите ту монструозну реченицу!) убија нашу децу. То се тако не ради и тако се не понаша ако говоримо озбиљно.

На оно театрално показивање сазива за ову седницу и Предлога закона, а то је, изгледа, био најдрастичнији пример нечег спорног у овом предлогу... Господине министре, сећате се, то је колегиница урадила јуче, каже – нисте овде навели члан 85. Устава као образложење и то тако не сме да пише. Оно што пише потпуно је тачно. Да је утемељено на Уставу, и то је потпуно тачно.

Али ССП какав је испреговаран у име Србије, неодговорно и неозбиљно, а показивали смо га и читали, што је њихов феноменални резултат, е, то тако не сме да пише ако ће неко да се стара о Србији на ваљан и исправан начин. Старале су се тада штеточине, али, на добру срећу Србије (то је последња реченица, господине председавајући), њихово је прошло; данас се о овој земљи брине неко ко је искрено воли и ко уме за њу да направи резултат. Хвала лепо.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала, колега Орлићу.

Колега Бошко Обрадовићу, немате право на реплику.

(Бошко Обрадовић: Препознао сам се, омогућите ми реплику.)

Ако желите, прочитаћу вам члан 104. Нити је поменуо ваше име, нити посланичку групу, нити се увредљиво изразио.

(Бошко Обрадовић: Да ли је и вама смешно?)

Не знам, цео дан вам нешто није јасно, па сад на крају дана...

(Саша Радуловић: Реплика.)

Господине Радуловићу, немате право на реплику, није вас ни поменуо. Хвала.

(Саша Радуловић: Прочитајте члан 104. Пословника. Прочитајте Пословник. Нема хвала. Треба да вас је срамота шта радите. Једини председавајући који не да реплике.)

Треба да прочитате да немате право да добацујете. Молим вас да то не радите, будите пристојни. Будите пристојни сада на крају дана када завршавамо седницу.

Марија Јањушевић, повреда Пословника.

Изволите.

МАРИЈА ЈАЊУШЕВИЋ: Захваљујем, председавајући.

Пре свега, позивам се на члан 27, оно што смо се јуче ви и ја спорили, а што, чини ми се, нисте научили за све ове године.

Дакле, ви се старате о реду на овој седници. Дозволите да вас цитирам, рекли сте....

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Ред на седници је 108, колегинице. Погледајте Пословник. Погледајте добро Пословник, молим вас.

МАРИЈА ЈАЊУШЕВИЋ: Добро. И од нас из опозиције може се нешто научити пошто се јуче нисмо...

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Научите чланове Пословника. Молим вас, погледајте још једном. Хвала.

МАРИЈА ЈАЊУШЕВИЋ: Председник Народне скупштине стара се о примени овог пословника. Ако треба даље да вам образлажем... Ви добро знате, као и ја, да право на реплику има сваки посланик чије се излагање злонамерно у овом случају тумачи.

Али да вас прво цитирам, рекли сте – вама је цео дан нешто смешно. Хоће ли вам бити пријатно када то прочитате у стенограму? Да ли је то заиста начин на који желите да водите ову седницу? Да ли заиста по сваку цену морате да се додворавате Српској напредној странци? Немојте то да радите.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала вам пуно, не желим да улазим у ту врсту полемике. Сматрам да нисам прекршио Пословник, нити сам рекао колеги, проверићете то. Апсолутно, то је он мени рекао. Нити сам рекао колеги Обрадовићу да је мени нешто смешно цео дан. Хвала вам.

Да ли желите да се Народна скупштина у дану за гласање изјасни?

МАРИЈА ЈАЊУШЕВИЋ: Да ли могу да завршим? Сматрам да сте прекршили Пословник тиме што сте...

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Не, почињете да злоупотребљавате Пословник, тако да... Хвала вам.

МАРИЈА ЈАЊУШЕВИЋ: И ви злоупотребљавате... (Искључен микрофон.)

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Реч има министар Недимовић.

Изволите, министре.

Татјана Мацура, извињавам се. Нисте били на дисплеју.

ТАТЈАНА МАЦУРА: Била сам, па сте ме вероватно грешком искључили. Указујем на повреду Пословника, члан 104. став 1. Прочитаћу га у целости и молим вас да обратите пажњу на последњи део овог става: „Ако се народни посланик у свом излагању на седници Народне скупштине увредљиво изрази о народном посланику који није члан исте посланичке групе, наводећи његово име и презиме или функцију, односно погрешно протумачи његово излагање, народни посланик на кога се излагање односи има право на реплику“.

Сматрам да сте повредили члан 104. став 1. тиме што нисте дозволили реплику не само једном већ неколицини посланика Народне скупштине, тако да бих вас молила да се у дану за гласање гласа и о овој повреди Пословника, а самим тим и да нам објасните због чега сте дозволили то да нема право на реплику било који посланик.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Зато што апсолутно није било основа. Тако сам проценио, то је дискреционо право које дефинише члан 104.

ТАТЈАНА МАЦУРА: Да ли можете да погледате стенограмске забелешке?

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала вам пуно.

Да ли желите да се Народна скупштина у дану за гласање изјасни?

ТАТЈАНА МАЦУРА: Да, желим, али желим и да погледате стенографске белешке.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала.

ПРЕДСЕДНИК: Могу ли да водим седницу?

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Може, може. Да, извол'те.

ПРЕДСЕДНИК: Добро, само да завршимо са посланицом Мацуром, да каже да ли жели да се Скупштина изјасни у дану за гласање.

(Татјана Мацура: Да, са увидом у стенографску забелешку.)

(Саша Радуловић: Па рекла је само три пута до сада – да.)

Нисам знала да је посланик Радуловић постао Татјана Мацура, па одговара уместо посланице Татјане Мацуре.

(Саша Радуловић: Колико сте ви безобразни!)

Пуно вам хвала. Не желим да водим овакву комуникацију са господом која сматрају да су васпитани тиме што добацују председнику Парламента и упорно вређају и председника Парламента и председавајућег који ме замењује.

Дакле, ја вам се заиста захваљујем, у своје име и у име својих потпредседника, на дијалогу који водите са нама, а опомињете нас да треба да примењујемо Пословник и да се старамо о реду на седници.

Реч има Бранислав Недимовић.

Изволите, министре.

(Бошко Обрадовић: Повреда Пословника.)

БРАНИСЛАВ НЕДИМОВИЋ: Захваљујем, госпођо председнице.

Поштоване колеге народни посланици, веома сам захвалан свим колегама које су у претходних дванаест-тринаест сати, јуче и данас, подржале у начелу измене и допуне Закона о пољопривредном земљишту, јер ово је јако важна ствар и за пољопривреду и уопште за Србију, из једног простог разлога – зато што на овај начин поправљамо стање које смо наследили Споразумом о стабилизацији и придруживању и покушавамо да заштитимо оно што је наше.

Захваљујем се и онима који нису благонаклоно гледали на предложене одредбе, али су учествовали у расправи и дали свој допринос у погледу расправе или амандмана.

Не могу то исто да кажем за оне који дођу на два минута, кажу нешто, ја таман желим да одговорим а више никог нема...

Не, не односи се то на вас.

Још плус на све то промаши се тема, што је колега Орлић приметио. Мислим да је неко...

Ово ми личи на онај повратак у будућност, кад се вратите неко време уназад. Изгледа да се неко вратио у децембар 2015. године, али нема везе.

Желим свима да се захвалим на конструктивној расправи, на предлозима. Неке амандмане ћемо прихватити, зато што добро усмеравају закон. О онима којима се брише ћемо у понедељак.

Захвалан сам свима на конструктивној расправи и само могу да кажем да смо све што смо предложили урадили како бисмо поправили стање, Србији омогућили да наредних десет година нема продаје пољопривредног земљишта у приватној својини грађанима ЕУ, односно ставили тај временски рок за испуњавање кумулативних услова. Мислим да смо на овај начин урадили највише што смо могли у задатим условима.

Све остале примедбе можемо узети у обзир, разговарали смо о њима, али морају сви да знају да земља Србија није нешто што мења своју политику и кретање сваких шест минута. Ово је озбиљна држава и мора да води рачуна о својим националним интересима.

Хвала вам. У понедељак, или који год буде дан о амандманима, наравно да ћемо вам бити на располагању.

ПРЕДСЕДНИК: Закључујем начелни претрес о Предлогу закона о измени и допунама Закона о пољопривредном земљишту.

Данас смо завршили рад.

(Бошко Обрадовић: Повреда Пословника.)

Наставићемо рад расправом о амандманима у понедељак у 10.00 часова, по изјашњењу надлежних одбора.

Хвала вам.

(Седница је прекинута у 16.35 часова.)